Барвінок в гостях у ляльок

Барвінок в гостях у ляльок

Збірник музичних п'єс для шкільного лялькового театру

«Музична Україна»
Київ • 1970

792.9+793.2
Б24

Веселий і дотепний Барвінок з п'єси письменника Б. Чалого поведе глядачів і постановників у казковий світ ляльок: тут і пригоди хлопчика Харитона з п'єси Ю. Чеповецького «Хрохаврон», і герої веселих казок Г. Стефанова «Лісовий годинник» та О. Сухова «Пригоди Пончика і Медка». Музику до них написали українські композитори А. Філіпенко, Ю. Рожавська, М. Кармінський та ін. До цього збірника увійшли п'єси для дітей різного віку.

Книжка допоможе в роботі юним ляльководам, які створюють у школах лялькові театри, і тим, хто має в цій галузі певний досвід.

Упорядник *Е. Денисевич*

9—8
273—70

Б. Чалий

ЯК БАРВІНОК СТАВ ГЕРОЄМ

П'єса-казка на дві дії

Музика *А. Філіпенка*

ДІЙОВІ ОСОБИ:

Барвінок
Гарбуз
Хрін
Горох
Соняшник
Часник
Редисочки
Бджола
Ромашка
Трактор
Півень
Тхоряка
Будяк
Осот
Блекота
Бабка
Перший Лелека
Другий Лелека
Лелеченята

ДІЯ ПЕРША

КАРТИНА ПЕРША

Виконується музичний супровід № 1. Ще не піднято завісу, а глядач уже відчуває народження погожого ранку. Виконується музичний супровід № 2. Світлішає загальне тло.

Піднімається завіса. Бачимо рясний український город. В глибині сцени біліє краєчок чепурної хатки з тином та глечиками на палицях. Посеред городу дрімає пугало, на якому примостилися і сплять кілька горобців. В синьому небі з'являються двоє лелек, обережно тримаючи у дзьобах капустяний листочок. На ньому, зручно вмостившись, спить хлопчик, наш майбутній герой.

Лелеки кладуть листочок з Барвінком посеред городу. По черзі піднімають над головою солом'яні брилі, витирають піт з чола, потім виходять на просценіум, тихо скрекочуть.

Перший Лелека.
В зорепад на Україні,
В теплі ночі солов'їні,

Другий Лелека.
Під бузком, під бузиною,
Під калиною рясною,

Перший Лелека.
Серед рідного городу,
Добрим дітям в нагороду

Другий Лелека.
Народилась дивна казка.
Познайомтеся, будь ласка!

Лелеки солідно вклоняються і розходяться в різні боки,— зникають за кулісами.

Тим часом зовсім світає. Ворухнуло рукою пугало, порозліталися з веселим щебетом горобці. З'явилися метелики. Підстрибнув на листочку й Барвінок,— хотів схопити метелика.

Барвінок.

Ого-го! Агей! Звуть мене Барвінком! Здрастуй, метелику!
(Дмухає на метелика, який сів на листочку поряд.)
Раз дмухнув, а він аж де опинився!
От яка в мені сила!

Виконується музичний супровід № 3.

Я могутній, завзятий!
Я — Барвінок Хрещатий!
Ось прийшов на білий світ,
Хай радіє весь мій рід!
(Дивиться на пугало, сміється.)
Хто ще? Пугало, здоров!
Не лякай, холоне кров!

Пугало піднімає над головою капелюха. Над Барвінком починає кружляти Бджола. Барвінок пробує і її схопити. Бджола сідає на тичку, по якій в'ється горох.

Бджола.
Звідкіля такий пустун,
Лепетун і торохтун?

Барвінок.
Тихше, тітонько Бджола,
Бо позбудетесь жала!

Бджола.
Хвалькуватий карапуз.
Тихше! Йде дідусь Гарбуз!

До Барвінка підходить дід Гарбуз (музичний супровід № 4,— після вступу чотири такти виконуються в уповільненому темпі), придивляється до нього з-під руки, розправляє вуса.

Гарбуз.
Признаєш свій древній рід?

Барвінок.
Ви, Гарбузику, мій дід!

Гарбуз.
Почоломкаймось давай.
(Чоломкаються.)
Нумо, інших пізнавай.
(Показує на Хрін, який підходить.)
Придивись з усіх сторін.
Хто це є?

Барвінок.
Сердитий Хрін!

Хрін.
Трохи плутаєш, малий.
Принциповий, а не злий!

Слідом за Хріном іде Горох.

Барвінок.

Здрастуй, красеню Горох!
Ще зелений, ще не всох?
(До Соняшника.)
Дядьку Соняшник, привіт,
Поверніть до мене цвіт!

Бджола.

Гострий в нього язичок.

Горох.

Язичок, немов гачок!

Барвінок (*Редисочкам, які підійшли*).

Вам, Редисочки малі,
Уклоняюсь до землі!
А куди ж це, друзі, зник
Мудрий дядечко Часник?

Гарбуз.

Марнословити не слід.
Ти шануй козацький рід.

Барвінок.

Ви — шануйте всі мене.

З'являється Часник.

Часник.

Цей хлопчина щось утне...

Музичний супровід № 5.

Барвінок.

Маю вдачу, мов вогонь!
(До Редисочок.)
Потанцюємо, либонь?
Я до всього маю хист.

Редисочки.

Наш Барвіночок — артист!

Гарбуз.

Ти, бува, не очманів?—
Хто ж танцює без штанів?

Барвінок починає танцювати навприсядки, приспівуючи на 5—12-й такти музичного супроводу № 6.

Барвінок

Гей, тини, тини, тини,
Не пошив я ще штани.
Щойно я прийшов на світ
Без шапчини, без чобіт.

Всі сміються, плещуть у долоні.

Часник.

Скажем правду, дід Гарбуз,
Твій онук не боягуз.
На словах він всіх навчить,
А чи вміє він лічить?

Барвінок.

Чи не хворі ви, бува?

Часник.

Скільки буде двічі два?

Барвінок.

Скільки треба!

Всі.

Говори!

Барвінок.

Двічі два? Звичайно — три!

Часник.

Два плюс три?

Всі.

Мовчить, мовчить!
Ще не вміє він лічить!

Бджола.

Ти хоч азбуку вивчав?

Барвінок.

З півгодини, як почав...

Часник піднімає вгору літеру «С».

Часник.

Що за літера, скажи?

Барвінок.

Це, здається... буква «ЖИ»...

Часник.

От ганьба на весь наш рід.
Він і в грамоті, мов кріт!

Барвінок жалібно плаче,— зрозумів свою слабину. Часник почухав потилицю — шкода стало хлопчика. Над ним схиляється Гарбуз.

Гарбуз.

Вір старому Гарбузу...
Підведись, утри сльозу...

Барвінок.

Сам собі я став бридким...

Часник.

Бо й справді ж був таким!

Гарбуз.

Слухай, що мені Бджола
На світанку повіла...
Де розрісся кукіль дикий,
Скарб заховано великий.

Часник.

Той, хто дивний скарб дістане,
Вченим стане, мудрим стане.

Гарбуз.

Прочитає і полічить,—

Часник.

Як освіченому й личить!

Бджола.

Та на стражі біля нього
Розбишаки з війська злого.
Не якась собі ворона —
Біля скарбу охорона!
Не дрімає пильна варта,
Та її приспати б варто!

Барвінок.

Де той скарб?

Гарбуз.

Верста сто сота.

Бджола.

Царство лютого Осота!

Барвінок.

Та не я ж Барвінком буду,
Якщо скарб той не здобуду.
Вирушаю в цю ж хвилину!

Гарбуз.

Вельми ти рішучий, сину!
Обміркуй усе спочатку,
А тоді прибий печатку,
Ми тебе, як перед боєм,—
І одягнем, і озброїм.

З'являється Коник. Гарцює, підстрибує. Барвінок — до нього.

Барвінок.

Кось, кось, кось! Ходи-но, любий!
Ну, чого ти шкіриш зуби?

Коник.

Одягни штани з шевйоту,
А тоді вступай в кінноту!
Ніжки світяться з-під льолі,
І чому вас учать в школі?

Часник простягає Барвінкові сині шаровари (музичний супровід № 4).

Часник.

Маєш, хлопче, шаровари!
Чобітків тобі дві пари!

Редисочки.

Ось шапчина для хлопчини
Із червоної перчини!

Гарбуз.

Поспішай же, наш соколе,
Попереду ратне поле!

Часник.

Вбий Осота всім на втіху
Та вертайсь під рідну стріху!

Всі.

Вбий Осота всім на втіху
Та вертайсь під рідну стріху!

Часник.

Хоч спустошили всю грядку,—
Амуніція в порядку!

Барвінок.

Я — Барвінок, я — Хрещатий,
Буде в нас Осот пищати!

Наспівує, переодягається за тином. Вже в козацькій одежі підходить до Коника. Той покірно підставляє спину.

Гарбуз.

З цибулини маєш списа,
Щоб колов Тхора і Лиса.
Ось і щит тобі з картоплі,
І очкур міцний з коноплі!

Урочисто вручає Барвінкові зброю та щит. Барвінок бадьоро стрибає в сідло, гарцює на Конику. Виконується музичний супровід № 7,— пісня Барвінка та Коника.

Барвінок.

В путь-дорогу! Все чин-чином!

Редисочки.

Ти з дороги напиши нам!

Барвінок.

Як же я писати маю,
Коли літери ламаю?
От коли той скарб добуду,
Все на світі знати буду.

Гарбуз.

Мов Будьонний на коні...
Хай щастить тобі в борні!

Барвінок.

Залишайтеся здорові.
(Помчав...)
Всі родичі гарбузові!

КАРТИНА ДРУГА

Виконується подорожня пісня Барвінка і Коника (музичний супровід № 8). Скаче Барвінок по полю. Пропливають мальовничі левади, поля та гаї. То ясна погода, то грозовиця з блискавкою. То рясніє зорями ніч, то посміхається ранок. Раптом Барвінок чує сумне рокотання мотора і раучко зупиняє Коника. Барвінок бачить Трактора, який марно намагається виїхати з крутої ями.

Трактор.

До-по-до-по, до-по-мо-жи!
Корчував я пеньки при дорозі

І тепер... буксую в знемозі.
Думав цього, дубового, вирву,
Та й заліз... у справжнісіньку прірву...

Барвінок.
Смішно Трактора Коником смикать,
Але більше вам нікого кликать!

Барвінок знімає конопляного очкура, чіпляє за шию коневі. Той смиконув і витягнув Трактора, якому бракувало маленької кінської сили. Машина з ревом вирвалася з ями.

Трактор.
От спасибі, Барвіночку милий,
Що додав мені кінської сили!

Барвінок знову на коні.

Барвінок.
Той, хто серцем привітний, хто дужий,—
До чужої біди не байдужий!
(Смикнув за повіддя, понісся далі.)

КАРТИНА ТРЕТЯ

Чепурна галявинка на узліссі. Синіють лісові дзвіночки, жовтіє кашка. Збоку — пагорок, над яким схилилась молода берізка.

Зненацька пагорок розколюється навпіл. Розсуваються обидві половинки зеленого купола. Це замаскована землянка. З неї виходить Тхоряка. На ньому фельдмаршальська форма з еполетами та медалями. Тхоряка скидає смушеву шапку, кладе на землю, розстібає комір, бо жарко. Сідає на траву та дістає з підсумка добрячий шмат курки. Надрізає м'ясо кинджалом та їсть.

Тхоряка *(наспівує)*.
Ой, служив я в пана
Та й на перше літо,
Заробив я в пана
Курочку за літо...
А та кура щебетура
По садочку ходить і ходить...

Раптом Тхоряка витягує шию, водить носом. Прислухається... і заспокоюється. По дорозі їде бричка, запряжена павуками. У ній сидить здоровенний червонопикий Будяк. Він бачить Тхоряку, бере під козирок.

Будяк.

Слава грізному Тхоряці!
Спочиваєш після праці?

Тхоряка.

Цілі дні сиджу у схроні,
Від задухи ломить скроні...

Будяк.

А навіщо?

Тхоряка.

Мислиш вбого,—
Стратегічна ж це дорога!
Цар поставив тут на чатах,
Аж душа, як кажуть, в п'ятах.
Вороги якщо полізуть,
Всіх наказано порізать!

Будяк.

Прощавай, святий герою!
Від Осота, за горою,
Я одержав шмат землиці,
Завітай на вечорниці!

Тхоряка.

Я й тебе позвав би в гості,
Так самі лишились кості...

Піднімає вгору об'їдену курячу ніжку. Будяк ще раз бере під козирок. Цьвохкає батіжком, і бричка рушає за сцену. Тхоряка на якусь мить зникає в землянці, звідти виносить приймача-передатчика. Прилаштовує до куща антену, одягає навушники.

Тхоряка.

Я — «Уран». Алло, «Меркурій!»
На об'єкті все в ажурі!

Чути голос Півня: «Ку-ку-рі-ку!» Тхоряка зриває навушники, прислухається... Дійсно, чує кукурікання. Виключає приймача, стрибає в землянку. З'єднуються дві половинки купола. Зеленіє пагорок. Навіть не віриться, що з нього щойно вилазив Тхоряка. На сцені з'являється Барвінок, який веде стомленого Коника за поводок.

Барвінок.

Дуже хочеться, Конику, спати...
Де нам кращого місця шукати?

Коник падає біля пагорбка, але Барвінок тягне його далі в кущі.

Краще нам подрімати в ліщині,
Де вітрець заколисує тіні.

Барвінок і Коник зникають в кущах. Повагом виходить Півень. Він озирається, підстрибує, починає наспівувати.

Півень.

Я утік із птахоферми,
Нагуляємось тепер ми!
Я піду, піду, піду,
В лісі ягідку знайду.

Розкривається помаленьку схрона, з неї вистрибує Тхоряка. Він хапає Півника.

Тхоряка.

Упіймав, не відпущу,
Пригодишся для борщу.

Півень.

Ой, біда! Ку-ку-рі-ку!
Буде траур в курнику!

З-за кущів визирає Барвінок і бачить Тхоряку з Півником в руках. Виставляючи списа вперед, він з відчайдушним криком налітає на Осотового фельдмаршала. Той від несподіванки випускає Півня. Робить стрибок, зникає у схроні. Перед здивованим Барвінком зеленіє пагорб, всередині якого заховався Тхоряка. Півень, звичайно, також втік.

Барвінок.

Куроїд, лихий шкідник,
Та куди ж він раптом зник?

Барвінок помічає під кущем приймача-передатчика. Підходить до нього. Крутить якусь ручку. Лунає характерний писк.

Барвінок.

Диво дивне! Чи ти бач,—
При Тхоряці був приймач!

(Знову крутить ручку.)

Голос із приймача.

Відгукнись... «Уран»... «Уран»...

Барвінок.

Хто баран?..

Голос.

Ти сам — баран!

Барвінок переключає ручку.

Другий голос *(тривожний).*

Гей, хто в лісі — озовися!
Не барися, відгукнися!
За горою... «СОС»! Біда!

Бідна дівка пропада.
Гине дівчинка Ромашка,
Тане, в'яне, бідолашка,
Під рукою Будяка.

Барвінок.

Треба вбити хижака!

Барвінок розбиває списом приймача, стрибає на Коника, мчить рятувати Ромашку. Чути пісню Лелек (музичний супровід № 9).

Поспішай же, Барвіночку,
Дівчиноньці на виручку!
Наче лицар, наш Барвінок
Мчить на грізний поєдинок!
Краще смерть в бою дістати,
Та не діждуть супостати!
Того слава звеличає,
Хто дівчаток захищає!
От хлопчина —
Молодчина,
Наш Барвіночок хоробрий,
Воїн добрий!

КАРТИНА ЧЕТВЕРТА

Гарний садочок, посеред якого — біла хатка. На диво, чисте, заквітчане подвір'я. Ромашка у вишиваному платтячку, в запасці, набирає з кринички воду. Нахиляє журавля. Поливає квіти і наспівує пісню: «Гей, у зеленому садочку там соловейко щебетав...» В садок зазирає бридкий червонопикий Будяк, потім владно перелазить через тин.

Будяк *(співає).*

Музичний супровід № 10.

Я — слуга
Царя Осота,
Не аби-яка
Босота!
Цар за службу

І заслуги
Дав мені
Оці округи!

Будяк виривае з корінням квіти, топче їх. Ромашка розгубилася, завмерла від жаху.

Будяк.
Жартувати не люблю,
Потрощу, передавлю!

Кидається до Ромашки. Дівчинка кричить.

Ромашка.
Геть, розбійнику лихий!
Не займай, не руш, не смій!

З'являються Павуки. Вони в'яжуть дівчинку. Будяк штовхае Ромашку в підвал.

Будяк.
Скрізь на вітах, Павуки,
Почіпляйте гамаки!

Павуки розвішують великий гамак для Будяка. Той лягае, погойдується ще й приспівує.

Я — Будяк, я —гультяк,
Найсильніший з розбишак!

На подвір'я влітае Барвінок. Він спрямовує спис на Будяка.

Барвінок.
Що за шум? Це ти, Будяче?
Хуліганиш тут неначе?

Будяк регоче, аж папаха злітае з голови, тримається від сміху за живіт.

Будяк.
Хто ти е? Підходь-но ближче.

Барвінок.
Геть, нахабний Будячище!

(Підкидае списом угору Будякову папаху.)

Будяк.
Я кинджалом вб'ю на місці
Отаких, як ти, хоч двісті!

Будяк піднімае вгору найгострішого ножа, намагається вдарити Барвінка. Той ледве встигае підставити щита з бараболі. Щит розлітається на друзки. Коник стрибае і чудом виносить Барвінка з поля бою.

Будяк.

Хай віднині знає кожний,
Що Будяк — непереможний!
Завтра ж викорчую сад
І посію самосад,
Як засмалим, як закурим,—
Зразу стане все похмурим!

Вдалині лунають постріли. Знову з'являється Барвінок.

Барвінок.

Це ж у нас, а не за морем!
Зараз ми його поборем!

Будяк.

Ти дивись, яке затяте.
Треба голову відтяти!

Барвінок маневрує, ухиляється від ударів.

Барвінок.

Тут було б замало списа —
Мов залізний, цей гульвіса.
(Витягає з-за пояса бузинового пістоля.)
Я ж у крука серед поля
Щойно виміняв пістоля!

Барвінок піднімає бузинового пістоля. Будяк не встигає заховатися. Лунає постріл. Будяк падає. Барвінок ганяється за Павуком, знову стріляє. Потім відчиняє льох та витягає з нього Ромашку. Набирає в рот води, бризкає на дівчинку, Ромашка підводить голову.

Ромашка.

Ой Барвіночку мій милий,
Ой, спасибі, що звільнили...

Барвінок.

Мій обов'язок, Ромашко,
Тим служити, кому важко...
Відпочинемо з дороги
Для нової перемоги!
(Прив'язує Коника до верби. Чемно пропускає Ромашку вперед, іде до світлиці.)

ДІЯ ДРУГА

КАРТИНА П'ЯТА

Виконується музичний супровід № 11.

Царство Осота. Старий розбитий дзот. Зі стелі звисає павутиння. Навкруги мальовнича пліснява й сирість. На троні сидить похнюплений цар Осот. Перед ним витанцьовують стоноги, стрибає Жук-циркач,— намагаються розважити царя. До покоїв боком входить фельдмаршал Тхоряка. Б'є підборами, груди — колесом, але одна лапа висить на мотузочку — підбита, перебинтоване вухо, на морді — клапті пластиру.

Тхоряка.
Дозвольте, мій царю, я щось доповім...

Осот.
Ти з воза упав, чи побив тебе грім?

Тхоряка.
Готуймося, царю, мерщій до війни...

Осот.
А з ким воювати? Кажи, не тягни!

Тхоряка.
Я знаю, ви любите курячий суп...

Осот.
Так, так...

Тхоряка.
Я знаю, ви любите курячий пуп...

Осот.
Ще й як!

Тхоряка.
Я півня спіймав, о найліпший з царів!

Осот.
Так де ж він? Скликайте хутчіш кухарів!

Тхоряка.
Я ніс його вашій величності в дар.
Зненацька відчув я жорстокий удар.
Лупив мене велетень з криком: «Не руш!»
Без півника втік я. Ні торби, ні груш.

Осот.
Так хто ж він?

Тхоряка.

Барвінок — його імено.
Такого не стрінете навіть в кіно!

В цю мить широко розчиняються двері покоїв. Лунають звуки поховального маршу (музичний супровід № 12), який виконується на губній гармошці. Двоє Павуків вносять ноші з умираючим Будяком. Осот зривається з трону, підходить до ношів.

Осот.

Мій вірний слуго, войовничий Будяк,
Чому ти на ношах, чому ти закляк?

Будяк.

Вмираю. Вже більш не зустріну весни...
Мій царю... в Барвінка... пістоль з бузини...
Як гахне... Мій царю, іде він сюди...
Твій скарб забере він... Вмираю...

Осот.

Води!

Павуки поливають Будяка водою, але даремно.

Осот.

Фельдмаршал Тхоряко, де військо твоє?
До зброї, бо всіх нас Барвінок поб'є!
Як скарб захистити? Що думаєш ти?

Тхоряка.

По-моєму, царю, найкраще — втекти...

Осот.

Як смієш ганьбити високе звання?
Ти вже не фельдмаршал, бридке цуценя!
(Зриває з Тхоряки еполети, різні регалії.)
Двори підмітатимеш, ось помело.
Щоб духу тхорячого тут не було!

(Кидає йому принесену Павуком мітлу, виштовхує колишнього фельдмаршала за двері. Потім підходить до мертвого Будяка.)

Мій любий Будяче, ти вмер на посту...
(В задумі.)
А, може, гукнути стару Блекоту?
Ця вміє накреслити хитрий маршрут.
(Б'є в долоні.)
Гукніть Блекоту мені!

Голос.

Царю, я тут!

З-під старого черепка вилазить порепана баба з хитрими злими очицями.

Осот.

Порадь, Блекотулько, що маю робити...

Блекота.

Я знаю, ти хочеш Барвіночка вбити!

Осот.

Що треба для цього?

Блекота.

Не меч і не кий...

Осот.

Так що ж Блекотуленько?

Блекота.

Розум тонкий!
Заманимо хутко цю рибоньку в саж.
Візьмуся до діла — Барвіночок наш!

КАРТИНА ШОСТА

Вже знайома хатинка. Ранок. Ромашка поливає квіти. Барвінок з насолодою рубає дрова. Потім Ромашка на літній грубці готує сніданок, накриває на стіл. На 14—20-й такти музичного супроводу № 2 — співає:

Ромашка.

Мрійно шумлять гаї,
Маки цвітуть мої...
Хороше влітку
Викохати квітку,
Рідні ви мої!

Барвінок.

Щоб людина жила здорова,
(Бух! Б'є по поліну.)
Слід щоранку рубати дрова!
(Бух!— Знову б'є по поліну.)

Ромашка.

Гей, Барвінку, готовий сніданок!

Барвінок.

Ще один круглячок наостанок!
(Розбиває поліно, іде до столу.)

Ромашка.

Вимий руки, Барвіночку, з милом.
(Простягає мильницю, рушничок.)
Непогано ти впорався з ділом.
Заробив собі хліб і ковбаску.

Барвінок.

Як поїм, розкажи мені казку.

Сідають до столу. Ромашка пов'язує Барвінкові груди рушником, щоб не наробив плям.

Ромашка.

Не крутись, як маленька дитина!

Барвінок раптом підстрибує, витягає з-за пояса пістоля.

Барвінок.

Хтось ховається ген попід тином!
Може, суне Осот на оселю?
Ну, вилазьте, бо миттю підстрелю!
(Палить з пістоля вгору.)

Над перелазом з'являється голова старої баби, в якій неважко пізнати Блекоту.

Блекота.

Ой, ой, не стріляйте, мій сину!
Від спраги я, дітоньки, гину.
Ніяк не дійду до базару...

Ромашка підходить до тину з двома кухликами. Барвінок подає Блекоті склянку.

Ромашка.

І ряжанки можна, й узвару.

Баба пожадливо п'є. Ромашка наливає ще. Блекота веселішає.

Блекота.

Божественно в вашій оселі,
Які ж ви пригожі й веселі.
Добряча у хлопчика зброя.
Пізнала я в ньому героя.

Барвінок.

Спасибі... От чуєш, Ромашко?

Ромашка.

Посидьте, стояти вам важко.

Барвінок.

Поїжте!

Р о м а ш к а.

Так, може, хоч чаю?

Б л е к о т а.

О ні! Побіжу. Поспішаю.
Спасибі за ласку та шану.
І я у пригоді вам стану.
(Виймає з хустинки своєрідної форми листочка.)
Візьміте гостинчика, дітки,
Листочка медвяної квітки.
Нічого не треба робити.
Лижіть та лижіть його, діти,—
Народжує він щохвилини
Солодкі медові краплини.

Барвінок схопив листочка, почав лизати. Блекота зникла.

Б а р в і н о к.

Дивись, виступає медочок.
Це справді медовий листочок!

Ромашка неохоче лизнула й собі, скривилася.

Р о м а ш к а.

Не дуже, Барвіночку, смачно.
І якось це все необачно...

Б а р в і н о к.

Нащо мені скарби шукати?
Не буду вилазити з хати.
(Стрибає з ногами на стіл.)
З медового цього листочка
Я стану дебелий, мов бочка.
(Пожадливо лиже листочка.)
Лежатиму носом до неба
І більше — нічого не треба!

Р о м а ш к а.

Барвінку, яке ж ти ледащо!
Без праці зведешся нінащо!

Б а р в і н о к.

Навіщо, Ромашечко, праця...
(Позіхає.)
Як можна... медку... нализаться...
(Лягає на рядні, засинає, аж хропе.)

Ромашка.

Прокинься, Барвіночку, зрада...
Була ж я відразу не рада!

(Хапає медовий листочок, розриває його, відкидає геть.)

Отрута струмує з липучки.
Це точно Осотові штучки!
Тут краще від ліків згодиться
Холодна кринична водиця!

Ромашка біжить з відерцем до криниці, витягає воду. Тим часом на подвір'я, стрибнувши через тин, забігає Тхоряка. Він хапає Барвінка, запихає в торбу і тікає за хату, знову перестрибує через тин із своїм бранцем.

Повертається Ромашка, вона в розпачі — Барвінок зник. Музичний супровід № 13.

Просценіум

Військовим кроком марширує Тхоряка. Замість мундира на ньому фартух, замість шпаги при поясі — помело. Він співає, музичний супровід № 14.

Кожен з нас повсякчас
Висунутись прагне!
Славний Тхір
Знов мундир,
Як було, одягне!
Гей, одягне, як було,
І закине помело.
За мою відвагу
Цар поверне шпагу!

КАРТИНА СЬОМА

Осотів палац. Дрімає на троні цар, спить просто в одежі, на випадок тривоги. Біля трону стоїть старовинна гармата. Просто на підлозі розмістилася озброєна варта. Вбігає Тхоряка з помелом. Він пританцьовує від радощів і кахикає все голосніше. Цар злякано прокидається.

Осот.

Чого баламутиш ні світ, ні зоря?
Чого тобі треба, Тхоряко?

Тхоряка.

У-рря!

Осот.

Та він збожеволів!

Тхоряка.
Е ні, не кажіть!

Осот.
Гей, хто там! Хапайте його і зв'яжіть!

Тхоряка.
Мій подвиг прославлено буде в віках.
О царю, Барвінок у наших руках!

Осот *(стрибає з ногами на трон.)*
Так де ж він?

Тхоряка.
Лежить за дверима в мішку.
Притяг на собі я цю ношу важку.
(Б'є в долоні.)

У двері пролазить Блекота. Вона тягне за собою на мотузку Барвінка, який протирає очі, здивовано, як після важкого сну, придивляється.

Блекота.
Я слова додержала...

Осот.
Браво, стара!

Тхоряка.
Ми вдвох постарались.

Барвінок *(придивляючись до Осота).*
Ти що за мара?

Блекота.
Барвінку, схились, розмовляєш з царем!

Тхоряка.
Навколішки падай, бо шкуру здерем!

Осот *(з удаваною ласкавістю).*
Не треба, я бачу, він справжній козак.

Блекота.
А зараз лежить на землі, мов кізяк!

(Штовхає Барвінка, він падає. Знов підводиться.)

Блекота.
Наївся медку?

Осот.

Відчепись, Блекота!
У хлопця була благородна мета.
Барвінку, ти скарб звоювати хотів?

Барвінок.

І всіх вас побити!

Осот.

Герой поготів!
Мені до вподоби такі парубки,
Безграмотні й дужі, неначе бики.
Навіщо науку зубрити, скажи?
Ти краще у війську моїм послужи.
З роками фельдмаршалом станеш, браток.

Блекота.

Лизатимеш завжди медовий листок...

Осот.

З гармати по ворогу будеш палить.

Барвінок.

Ой, ой, розв'яжіть, животик болить!
(Упав на землю, заколотив ногами.)

Вмираю, пропали юнацькі літа...
Це ти отруїла мене, Блекота...

Осот.

За лікарем! Руки йому розв'яжіть!

Тхоряка перерізає мотузок ножем. Хлопчик зривається на ноги, вириває у Тхоряки помело.Сміючись, лупцює всіх без розбору. Виконується музичний супровід № 15.

Осот.

Розбив мені носа! Хапайте! Держіть!

Барвінок.

Ну як, чи я всім догодив?

Тхоряка.

Ого-го!

Осот *(шаленіючи).*

Без суду і слідства — до страти його!

КАРТИНА ВОСЬМА

Через поля та луки мчить на Конику Ромашка. В руках у неї Барвінків спис, за поясом бузиновий пістоль та сурма через плече.

Ромашка.

Швидше, Конику мій милий!
Поспішай, лети щосили!

Скрізь піднімемо тривогу,
Всіх гукнем на допомогу.

(Зупиняється, сурмить в сурму на всі чотири сторони.)

Вибігає Півень.

Півень.

За Барвінка, дівко сміла,
Я готовий скласти крила!

До Ромашки підлітає оката Бабка, схожа на справжній вертоліт.

Бабка.

Гей, Ромашко, лізь на спину!
З неба вкрадемо хлопчину!

Гуркочучи, підповзає Трактор.

Трактор.

В бій за друга від душі
Кину грізні лемеші!

Ромашка.

От і славно, от і добре!
Військо збіглося хоробре.
Вдарим збоку і з висот,
Начувайся, цар Осот!

Чути пісню Лелек № 9.

Не злякалась Ромашка,
Хоч і вийшла промашка.
Краще друга рятувати,
Аніж сльози проливати!
Хто сказав, що всі дівчатка
Боязливі, мов зайчатка?
Той себе не поважає,
Хто дівчаток зневажає!
І Ромашка
Не комашка,—
Бойова стійка подружка,
Щебетушка!

КАРТИНА ДЕВ'ЯТА

Виконується музичний супровід № 16.

Майдан, що прилягає до Осотового палацу. Обабіч завмерли Будяки в червоних папахах. Б'ють барабани. Під звуки військового маршу крокують солдати-довгоносики. Осотова гвардія оточує трон і поміст, на якому Жук-Рогач, царський кат, вигострює ножі для страти Барвінка. Шикуються солдати, змовкають барабани. Тхоряка тягне Барвінка. Блекота підштовхує хлопчика ззаду. Тхоряка вже знову в фельдмаршальській формі. На грудях орден під номером І. Барвінок брикається, але мусить іти до помосту.

Блекота.

Помирай же, коли нам
Не хотів служити!

Барвінок.

Як служити Бур'янам,
Краще і не жити!

Барвінка штовхають на поміст. Знову виконується марш. До місця страти наближається карета, запряжена стоногами. Цар Осот вилазить з карети, сідає на троні. Біля його ніг вмощується Блекота, перша радниця.

Осот.

Штучка цей Барвінок. Бач,
Не заплаче навіть.

Блекота.

Запищить, коли Рогач
Два ножі направить.

Осот.

Жук-Рогач! Коли, рубай!

Тхоряка.

Кате, смерть Барвінку!

Блекота.

Грізний воїне, бай-бай
Будеш за хвилинку!

Жук направляє на Барвінка ножі. Хлопчик пручається. Зненацька Осот піднімає руку.

Осот.

Стійте! Кат, прийми ножі.
Ще продовжим втіху.
Гей, Тхоряко, покажи
Скарб йому для сміху.

Гримлять барабани. Лунає сатанинський сміх Осотових слуг. Тхоряка на мить зникає, потім з'являється з новеньким ранцем у лапах.

Осот.

В цьому ранці — книга з книг,
Світлозора квітка.
Ти її дістати б міг,
Якби думав зрідка.

Блекота.

З'їв медку — програв бої...

Осот.

Втратив книжку милу!

Тхоряка.

Ми положимо її
На його могилку!

Всі сміються. Навіть довгоносики та будяки хапаються за животи. Не помічають, що з неба спускається Бабка (музичний супровід № 17), на якій сидить Ромашка.

«Вертоліт» сідає біля помосту. Ромашка тримає в руках пістоля.

Ромашка.

Не зівай!

Барвінок.

Тікай, Ромашко,
Двом злетіти буде важко!

Ромашка.

Не барись, рішуче дій!

Осот.

Бий, хапай, Тхоряко!

Тхоряка.

Стій!

Барвінок б'є очманілого Жука, потім вириває з рук Тхоряки мотузок, яким прив'язаний, і стрибає на спину Бабці. Ромашка підтримує його. «Вертоліт» здіймається вгору. Тхоряка простягає лапу, щоб схопити друзів. Ромашка стріляє. Тхоряка з криком зникає.

Осот.

Блекото, наводь зенітку,
Збий Ромашку, вражу квітку!

Постріл з гармати вгору. Бабка вдало ухиляється від ядра. Ромашка розв'язує Барвінкові руки. Хлопчик хапає пістоля, стріляє в Блекоту. Зенітниця з вереском падає.

В Осотове царство вдирається Півень.

Півень.

Зараз буде вінегрет!

Осот.

Довгоносики, вперед!

Довгоносики кидаються в бій (музичний супровід № 15). Але Півень, користуючись відсутністю Тхоряки, знищує їх сильним дзьобом. Нові й нові загони гинуть від півнячої зброї.

Півень.

Ну, вперед! Спішіть, солдати,
За царя життя віддати!

Барвінок і Ромашка літають над полем бою. Цар Осот особисто заряджає гармату, направляє жерло на Півня. Барвінок стріляє в царя. Тримаючись за око, цар Осот вистрибує з-під гармати. Чується гуркіт. Виповзає Трактор. Цар тікає, влазить у карету, підганяє стоніжок. Але могутні лемеші владно нищать бур'яни та їхнього царя. Бабка спускається на землю, коли вщухає бій. Барвінок вчасно підбігає до Трактора, щоб зупинити його перед ранцем.

Барвінок.

Скарб не здумай заорати!

Трактор.

Заби-ррай, Бар-рвінку, бр-р-рате!

Просценіум

Коник весело тягне візок із скарбом. Поряд з ранцем сидять Ромашка та Барвінок. Хлопчик вміло править віжками.

Барвінок.

На городі завтра вранці
Ми побачим, що у ранці...

КАРТИНА ДЕСЯТА

Знову на городі. Всі родичі гарбузові радо виглядають Барвінка. Виконується музичний супровід № 4. Пританцьовують Редисочки. Похитує головою Соняшник. Гарбуз завмер на саморобній трибуні. Під'їжджає на возику Барвінок і вітально піднімає руку. Ромашка зіскакує з возика, чемно вклоняється. Гарбуз закликає всіх до уваги. Музики змовкають.

Гарбуз.

Повернувся наш Барвінок!
Він приніс нам свій ужинок!
Всі ж погляньмо, що у ранці,
Й розпочнем веселі танці.

Часник.

Значить, смерть лихим осотам?
Покажи, Барвінку, що там?

Барвінок з Ромашкою дістають з ранця новий «Букварик».

Всі.

Це ж «Букварик», це ж «Букварик»!

Редисочки.

Наш Барвіночок — школярик!

Часник. Що там ще?

Хрін.

Та вже ж не швайка! —
Зошит і невиливайка!

(Піднімає над головою зошита й невиливайку.)

Гарбуз.

Справжній скарб діставсь онуку.
З ним — проб'є любу науку!

Часник.

Це ж була найперша книжка
І в Тичини, і в Малишка...

Гарбуз.

Всі великі, щоб ви знали,
З тої книги починали.
Корнійчук — це жарти-смішки! —
Виростав з цієї книжки!

Часник.

Навіть Брумель, і Чайковський,
І Гагарін, і Чуковський!

Барвінок.

Як же скарб цей, знать охота,
Опинився у Осота?

Гарбуз.

Дурник кинув у кущах,
Тхір той ранець і потяг!
Але час почати свято,
Бо розмов і так багато!

Часник.

Гей, Ромашко, й ти, вояко!
Гопака чи краков'яка?

Виконується музичний супровід № 18.

Грають троїсти музики. Викаблучують городні. В небі з'являються вже знайомі лелеки. Вони несуть у дзьобах капустяного листочка, на якому пританцьовують троє лелеченят. У кожного під крильцем — маленький «Букварик». Лелеки стають обабіч сцени.

Перший Лелека.
Добрий скарб в руках Барвінка

Другий Лелека.
Добра й казка-веселинка!

Перший Лелека.
Кожна буква має силу.

Другий Лелека.
Прикрашає мову вмілу!

На всю сцену — частина стріхи з лелеченим гніздом. Троє лелеченят стоять з розкритими «Букварикам».

Перший Лелека.
БЕ, А — БА. Та ще літера ЕР. Буде БАР.

Другий Лелека.
ВЕ та І буде ВІ. Та ЕН, О, КА.

Лелеченята *(разом)*.
Бар-ві-нок!

Швидко

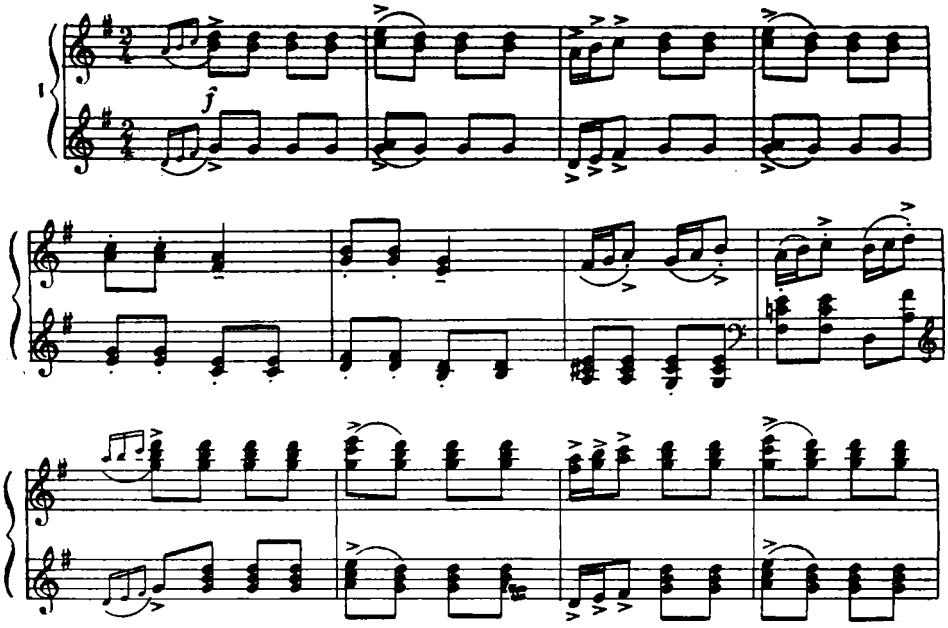

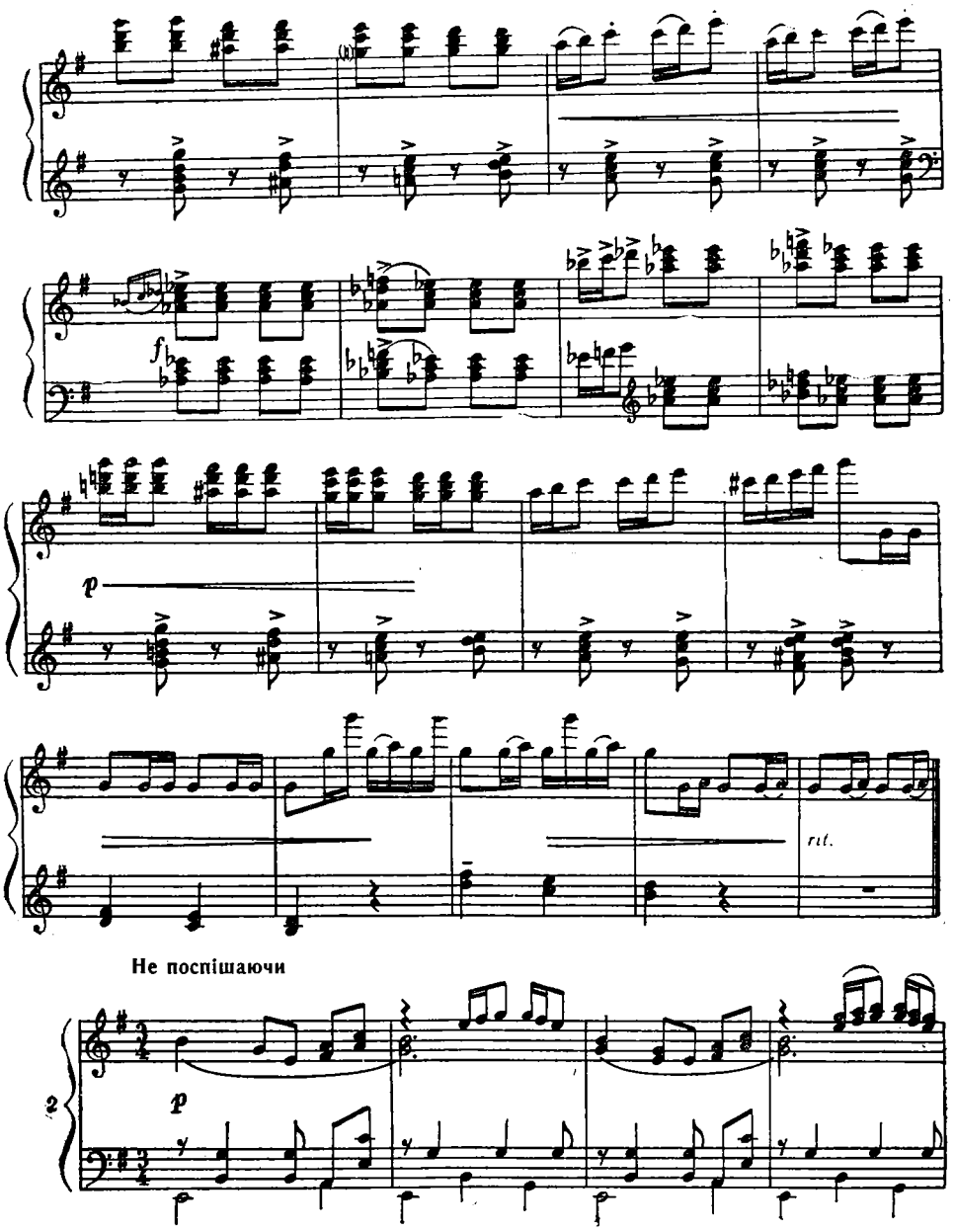
f
p
rit.
Не поспішаючи
p

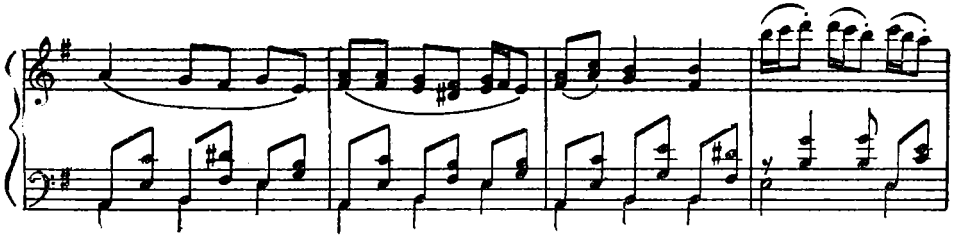

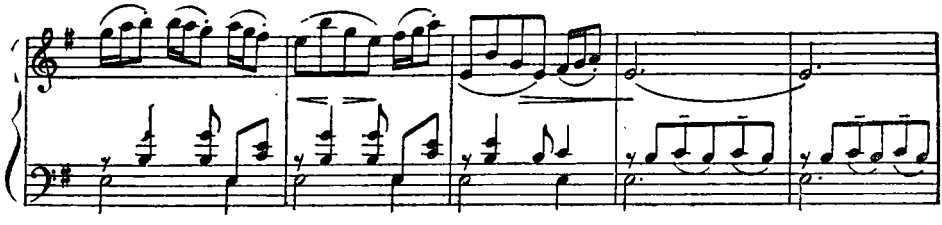

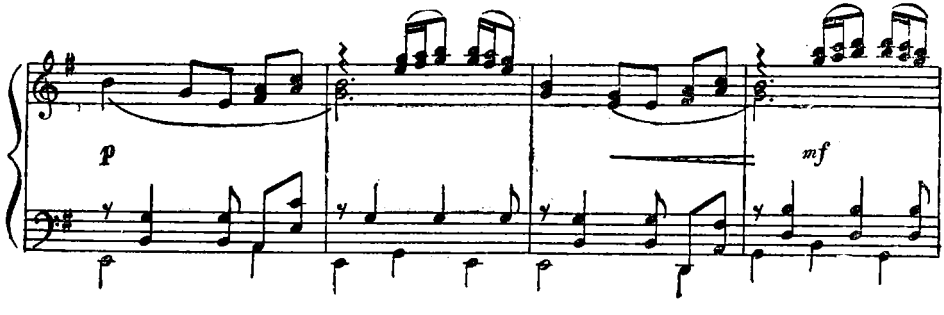
p
mf

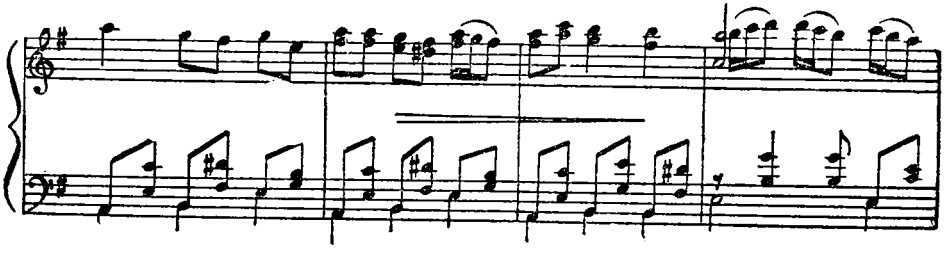

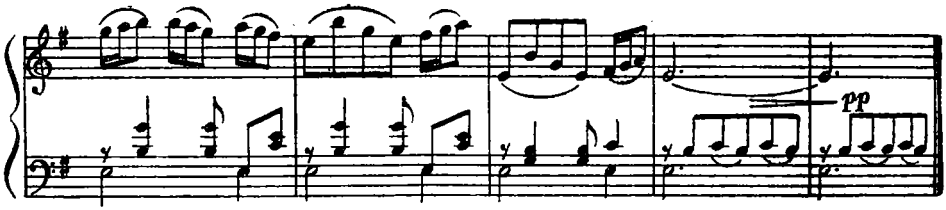

Грайливо

1 Я мо_ гу_ ній, зав_ зя_ тий!
2 Я хлоп_ чи_ на зав_ зя_ тий!

Я Бар_ ві_ нок Хре_ ща_ тий! Ось прий_ шов на бі_ лий світ.
Я Бар_ ві_ нок Хре_ ща_ тий! Я сьо_ год_ ні на_ ро_ лив_ ся.

хай ра- ді- є весь мій рід! Ось прий-
в сад- го- род ще по- ди- вив- ся На сад,

f

-шов на світ, хай ра- ді- є весь рід!
на го- род ще й не по- ди- -вив- ся!

1 2

Не поспішаючи

4

mf

Часник

1. Ма_ єш, хлоп_че,

mf

Гарбуз

2. По_ спі_ шай же,

mp

ша_ ро_ ва_ ри, чо_ біт_ ків то_ бі дві на_ ри!

наш со_ ко_ ле, по_ пе_ ре_ ду рат_ не по_ ле!

Редисочка

Ось шап_ чи_ на для хлоп_чи_ ни із чер_ во_ но_ ї пер_чи_ ни!

Часник

Вбий О_ се та всім на ві_ ху та вер_тайсь під рід_ ну стрі_ ху!

Ось шап- чи- на для хлоп- чи- ни із чер- во- но- ї пер- чи- ни!

Всі

Збий О- со- та всім на вті- ху та вер- тайсь під рід- ну стрі- ху.

Жваво

f

Здрастуй, со- неч- ко яс- не, здрас- туй, теп- лий

mf

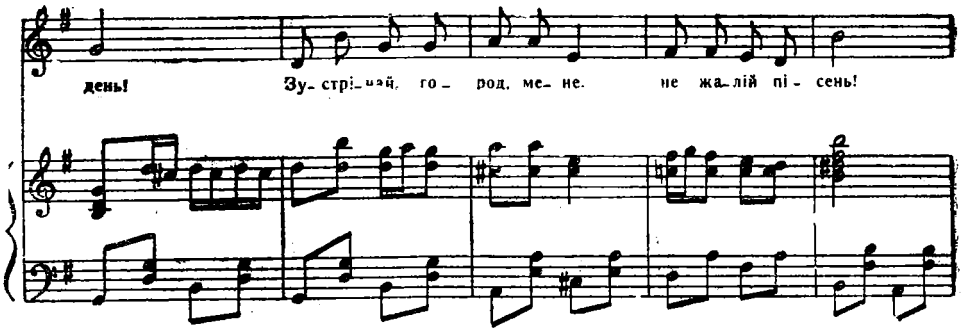
день! Зу- стрі- най, го- род, ме- не. не жа- лій пі- сень!

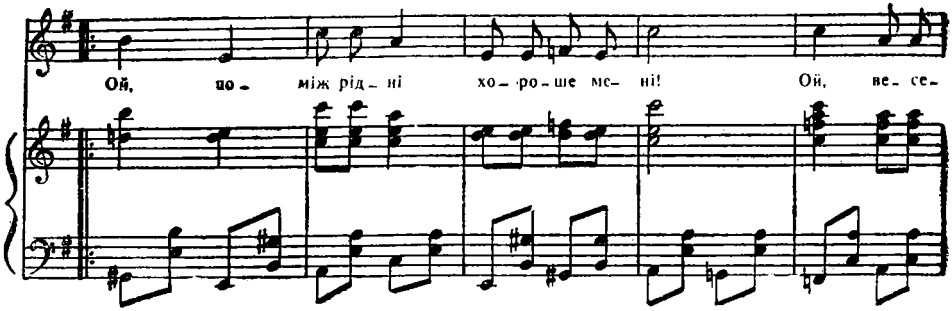
Ой, по- між рід- ні хо- ро- ше ме- ні! Ой, ве- се-

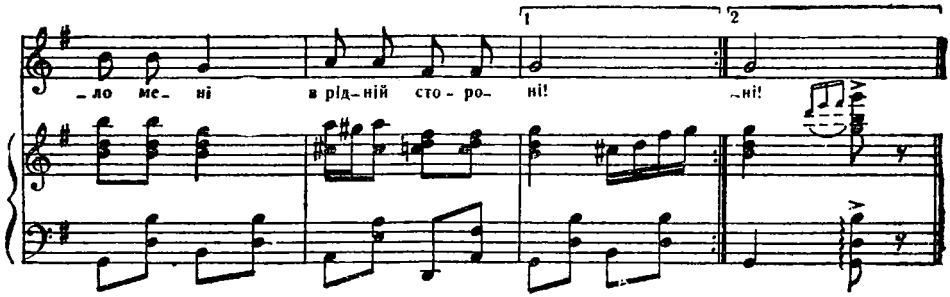
1
2
-ло ме- ні в рід- ній сто- ро- ні! -ні!

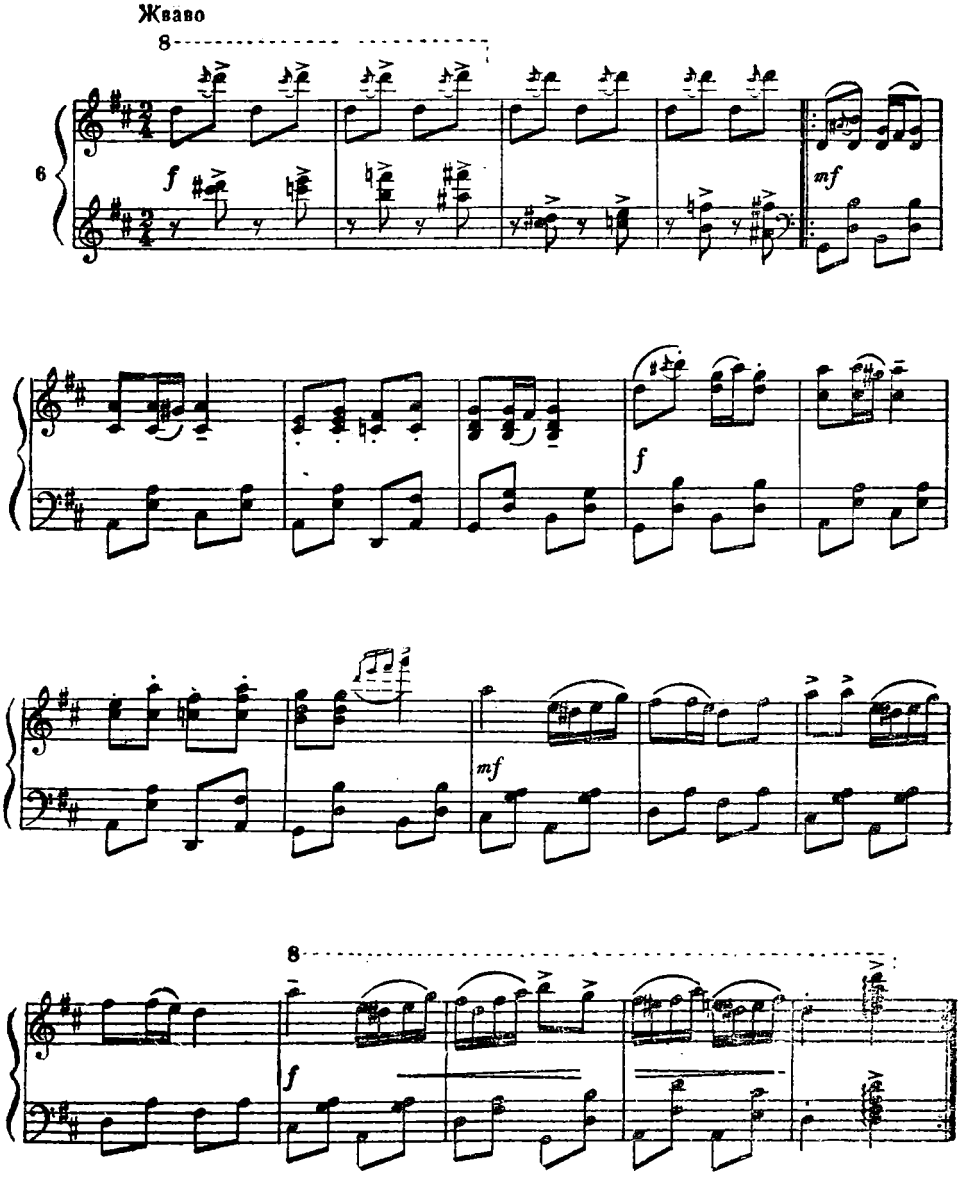
Живаво
8
6
f
mf
f
mf
8
f

Жваво

7

Барвінок

1. По – гу – ля – єм на доз – віл – лі, вір – ний мій дзві –
2. Ще й О – со – то – во – му царству я за все від –

– ноч – ку, по – тан – цю – єм, пос – пі – ва – єм, та й не во – ди –
– дя – чу, по – ди – віть – ся, лю – бі дру – зі, ча ко – заць – ку

Разом з коником

ноч ку! Чу - ки, чу - ки, за - каб - лу - ки ви - ти - най - мо
вда чу!

8

руж - но, ко - ли ми з то - бо - ю ра - зом — во - ро - гам су - туж - но!

Рухливо

8

f

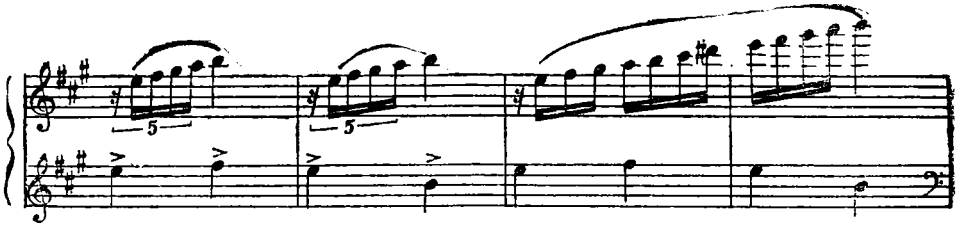

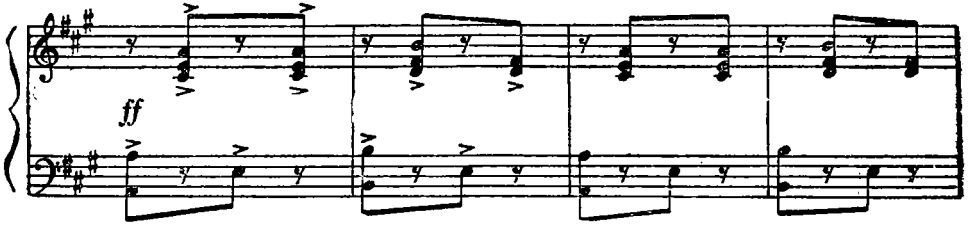

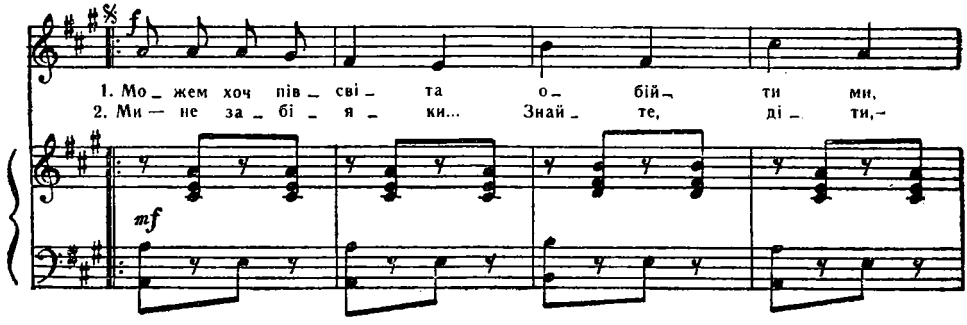

1. Мо_жем хоч пів_сві_та о_бій_ти ми,
2. Ми — не за_бі_я_ки... Знай_те, ді_ти,—

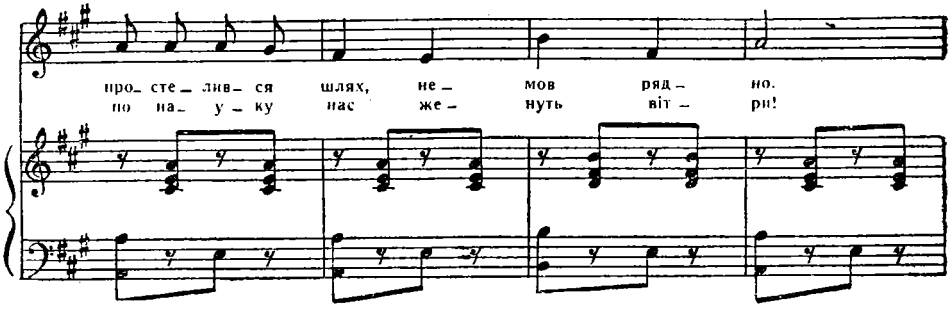

про_сте_лив_ся шлях, не_мов ряд_но.
по на_у_ку нас же_нуть віт_ри!

Від- те- пер ми дру- зі- по- бра- ти- ми,
Хо- ро- ше знан- ня- ми во- ло ді- ти,

f

скар- ба від- во- ю- єм все од- но! три!
дві- чі два- чо- ти- ри, а не

1 2

Fine

mf

Я Бар- ві- нок! Царство бу- р'я- ня- че, знай.

mp

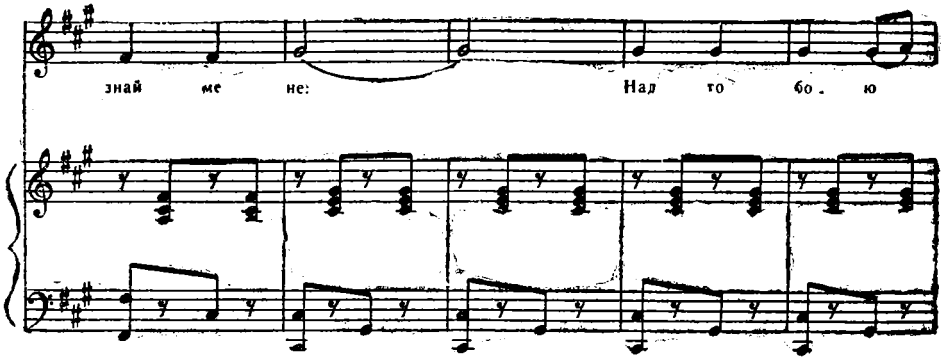

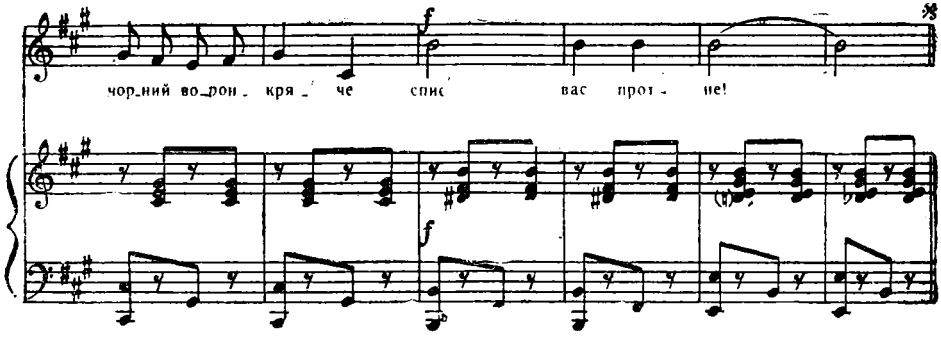

Рухливо

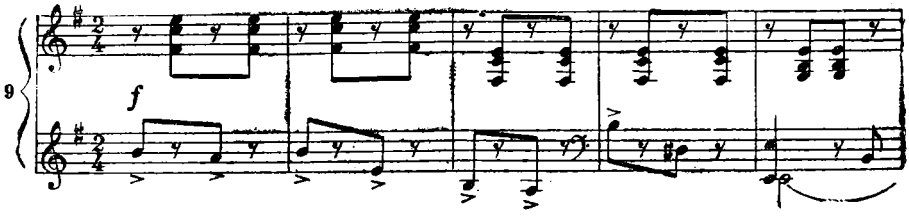

mp

1. Пос – ні – шай же, Бар – ві –
дів – чи – нонь – ці на ви –
2. Не зля – ка – лась Ро – маш –
хоч і вий – шла про – маш –

mp

– поч – ку,
– руч – ку!
– ка,
– ка.

mf

На – че
Кра – ще

mf

ли – цар, наш Бар – ві – нок
дру – га ря – ту – ва – ти,

мчить на гріз_ний по_є_ди_нок!
а_ніж сльо_зи про_ли_ва_ти!

f

Кра_ще смерть в бо_ю ді_ста_
Хто ска_зав, що всі діва_чат_

f

_ти, та не діж_дуть су_по_
_ка? бо_яз_ли_ві, мов зай_

8

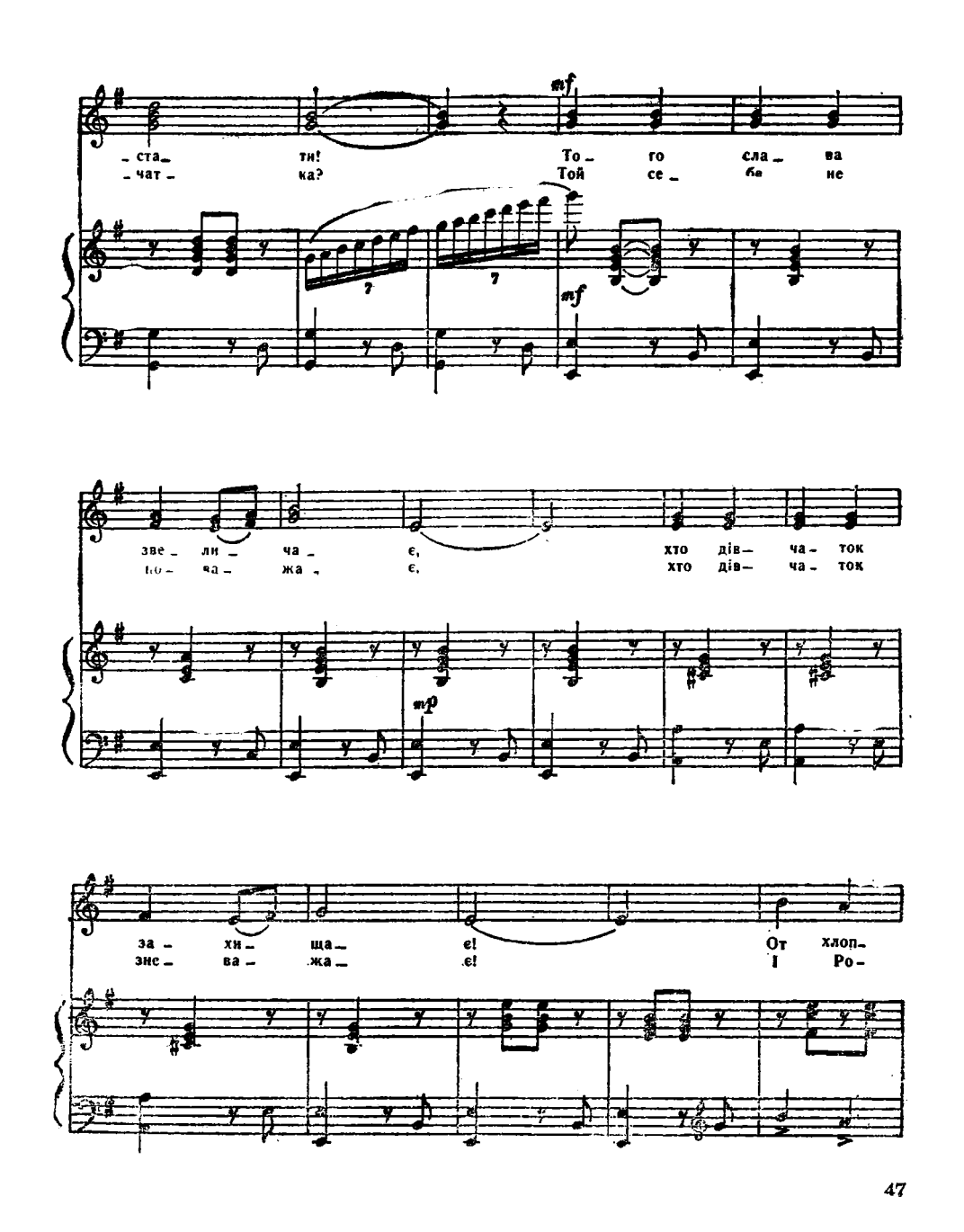
mf
– ста – ти! То – го сла – ва
– чат – ка? Той се – бе не
7
7
mf
зве – ли – ча – є, хто дів – ча – ток
по – ва – жа – є, хто дів – ча – ток
mp
за – хи – ща – є! От хлоп –
зне – ва – жа – є! І Ро –

-чи- на- мо- лод- чи- на, наш Бар-ві- но- чок хо- роб-рий,
-маш- ка не ко- маш- ка,— бо- йо-ва стій- ка под-руж- ка,

во- їн доб- рий!
ще- бе- туш- ка!

p

Маршово

mf

Я слу-га ца-ря О- со- та.

10

mf

не а_ би- я_ка бо_ со_ та. Цар за-

служ_ бу і зас_ лу_ ги дав ме_ ні

о_ ці о_ кру_ ги!

sf

Темп маршу

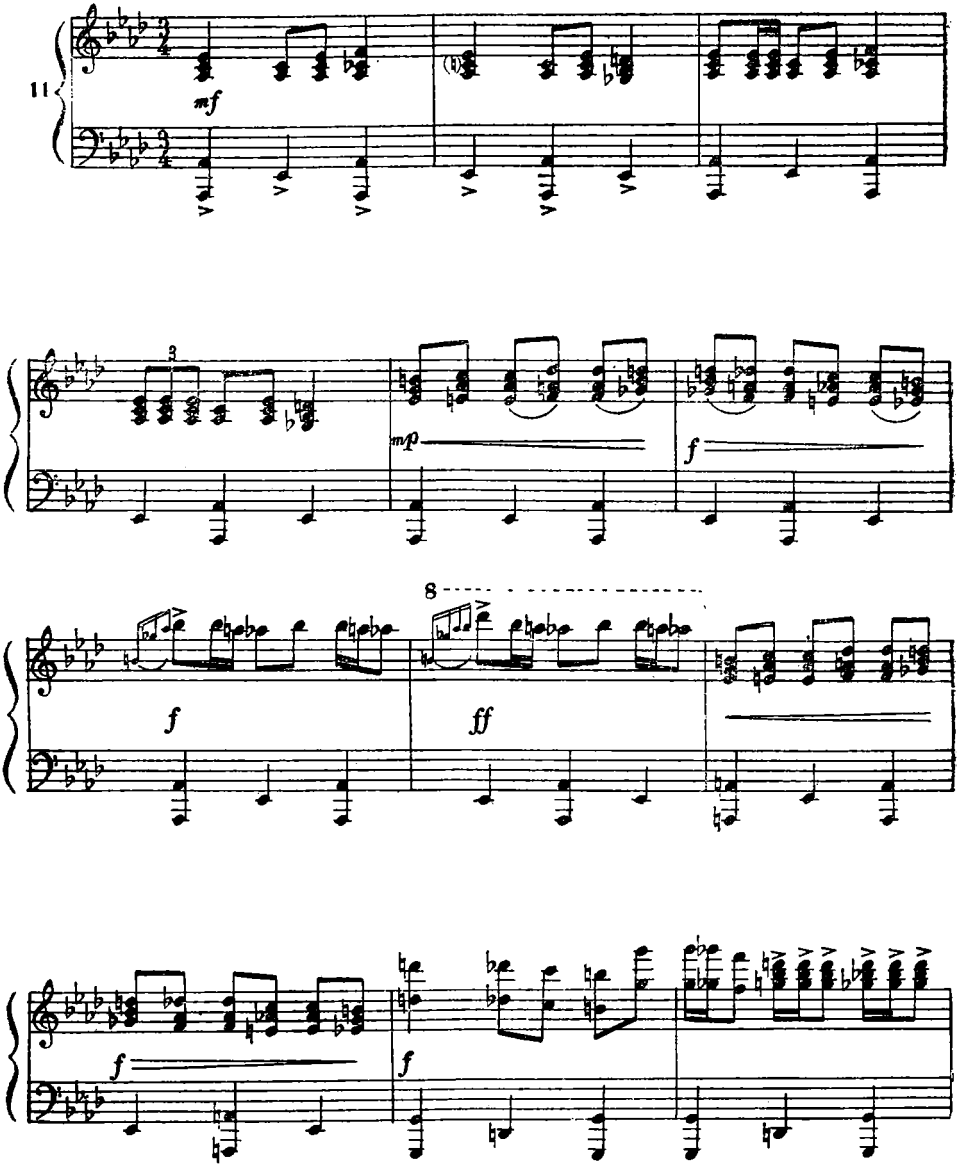

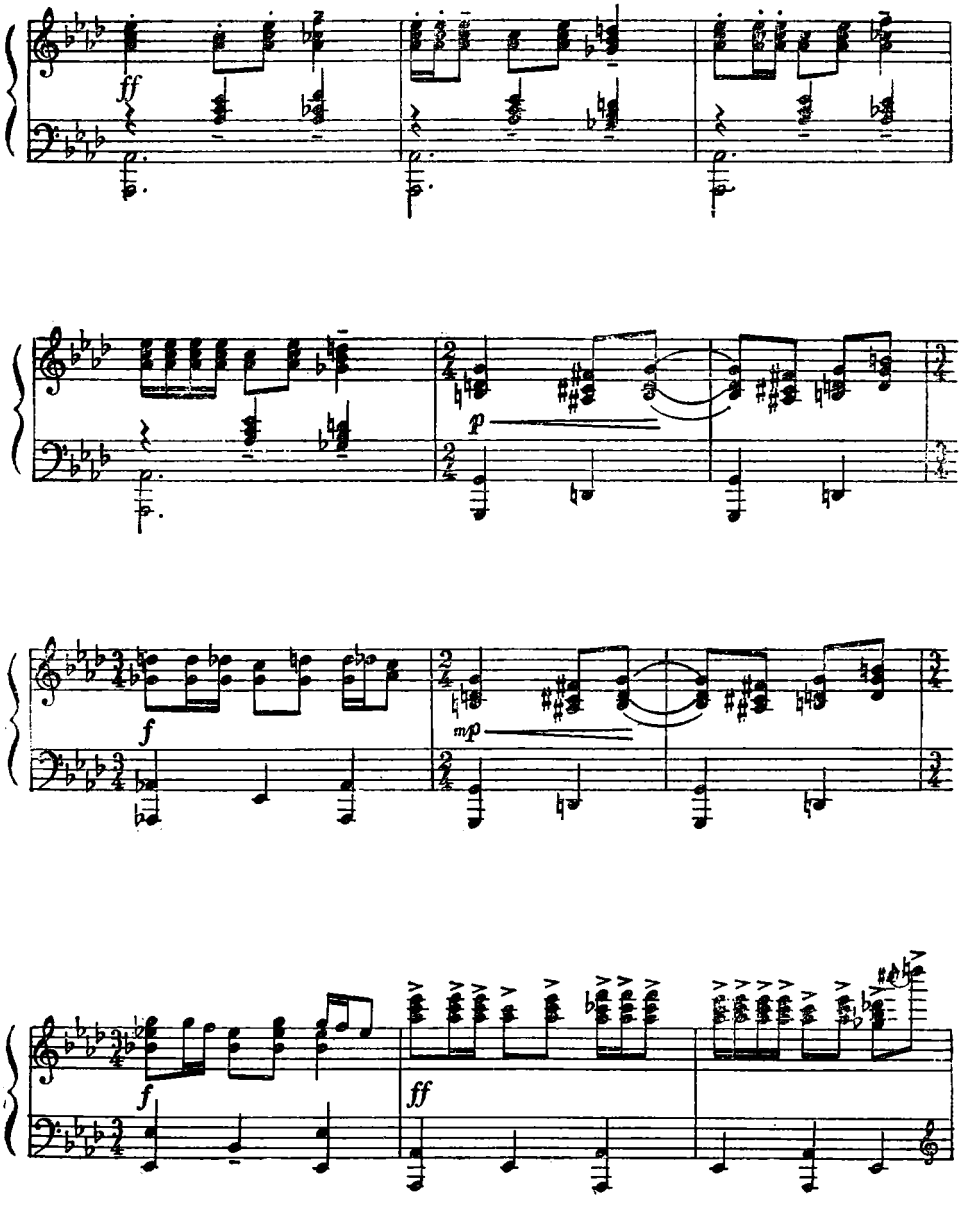
ff
p
f
mp
f
ff

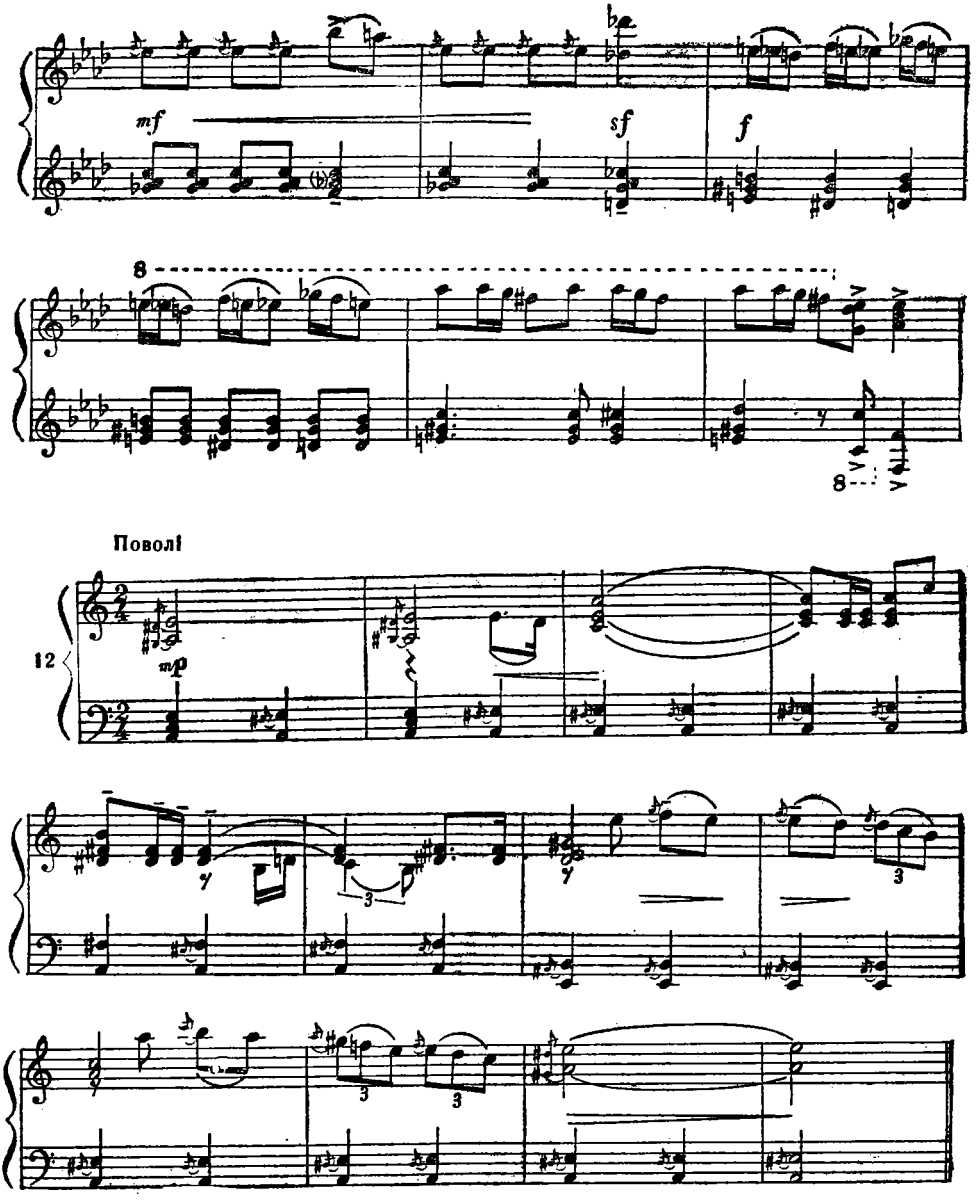
mf
sf
f
8
8
Поволі
12
mp

Не поспішаючи

13

mf

f

p

Не поспішаючи

14

mf

mp

Ге- ля- ля, ге- ля!

mp

Ге- ля- ля, ге- ля! Ко_жен з нас пов_сяк_час ви_ су_ ну_ тись

mf

праг_ не. Славний Тхір знов мун_дир, як бу_ло, о_ дяг не!

mf

f

Гей, о_дяг_не, як бу_ло і за_ ки_ не по_ ме_ло!

f

p

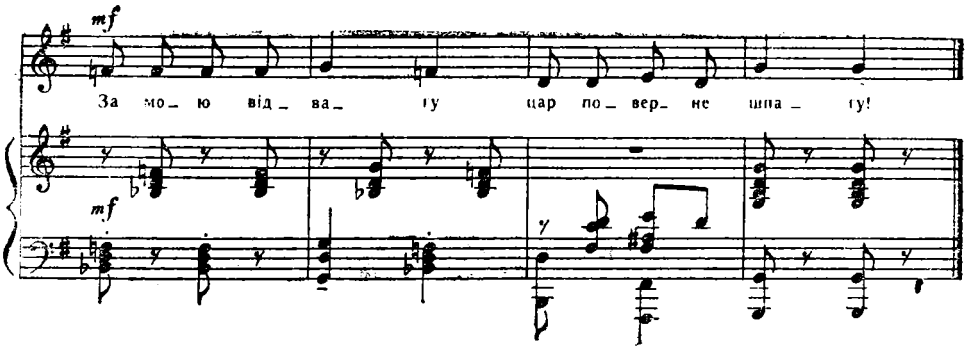
mf
За мо_ ю від_ ва_ ту цар по_ вер_ не шна_ ту!
mf

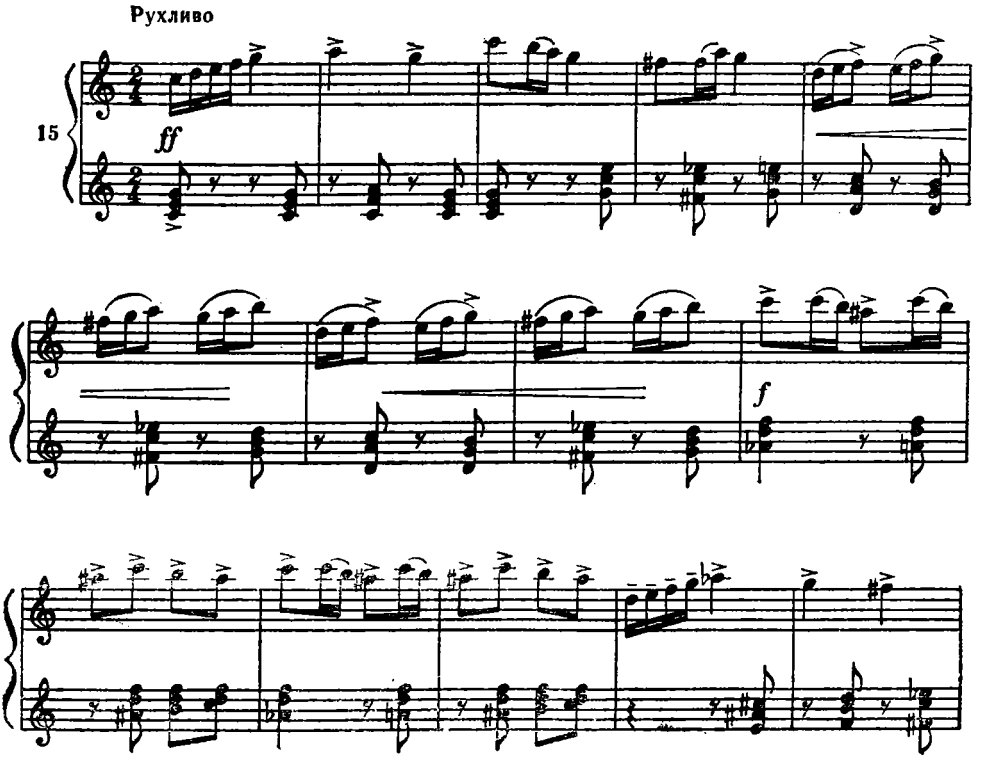
Рухливо
15
ff
f

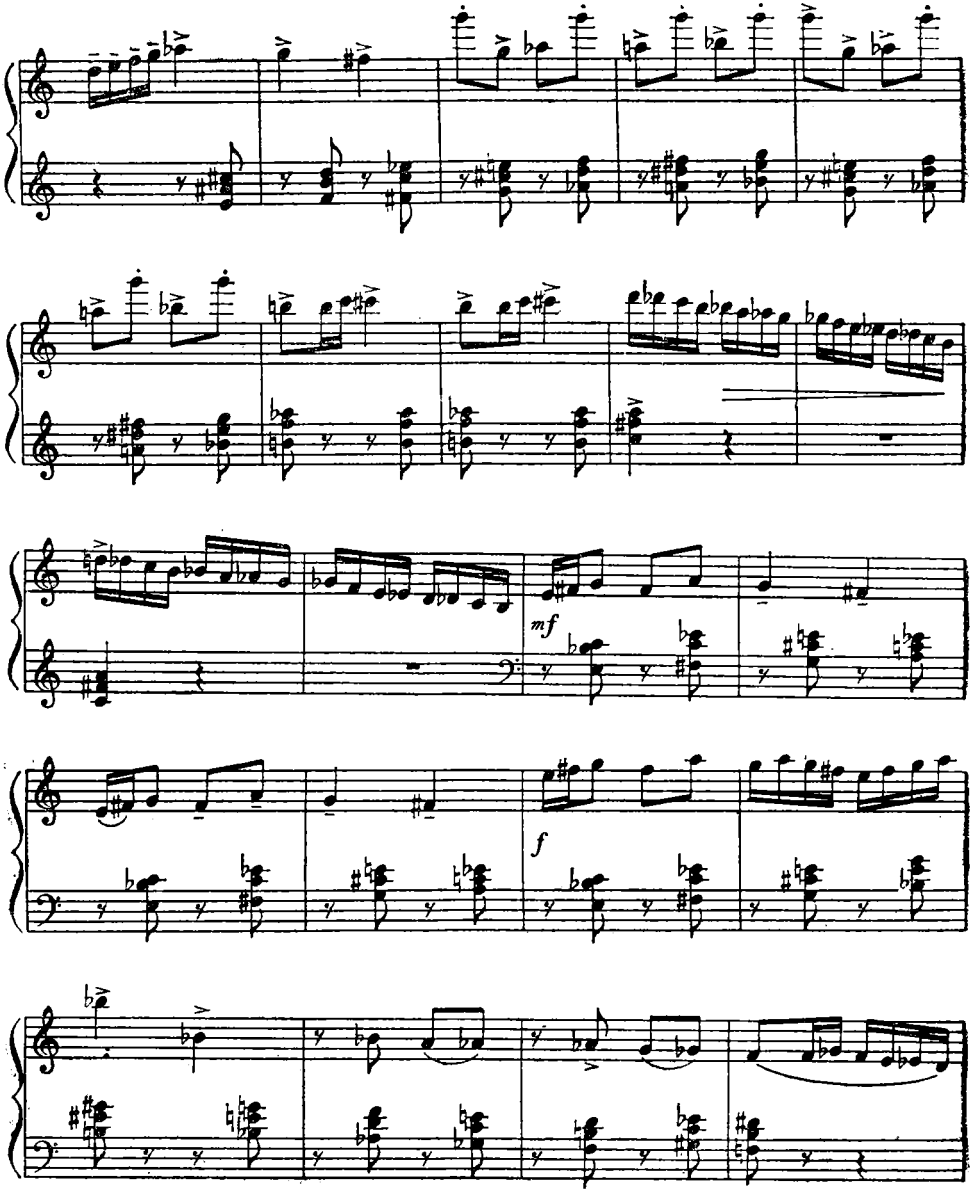
mf
f

Повільно

16

mf

То не во_рон, то не чор_ний
То Тхо_ря_ка- роз_би_ша_ка

хо_дить се_ред гав.
не_ред вій_ським став.

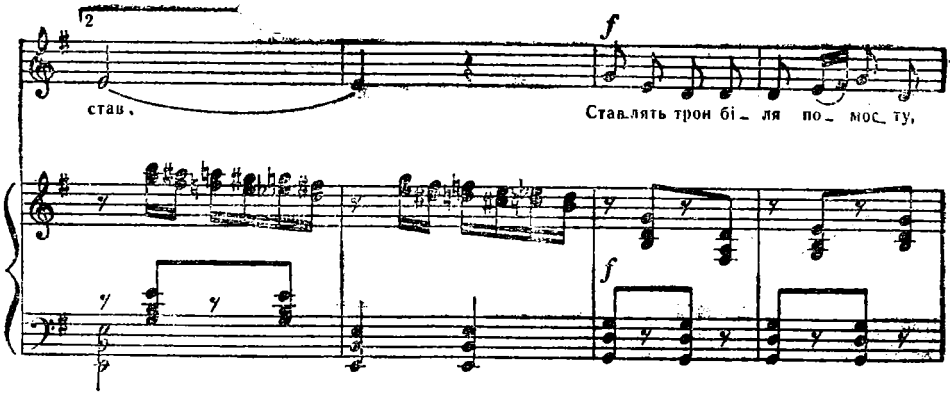
2
f
став,
Ставлять трон бі_ ля по_ мос_ ту,
f

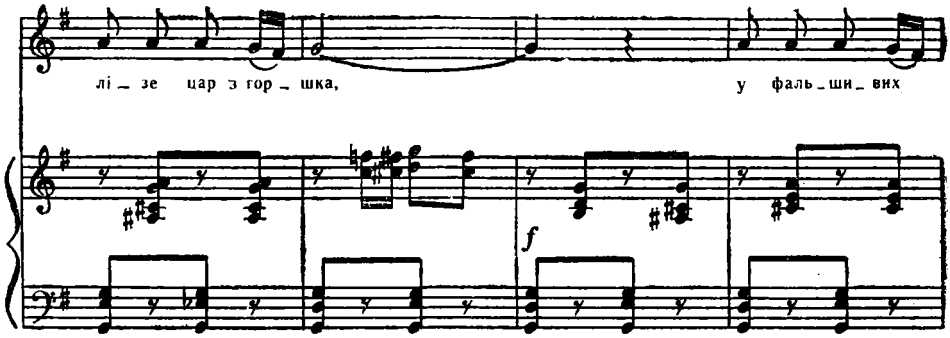
лі_ зе цар з гор_ шка,
у фаль_ ши_ вих
f

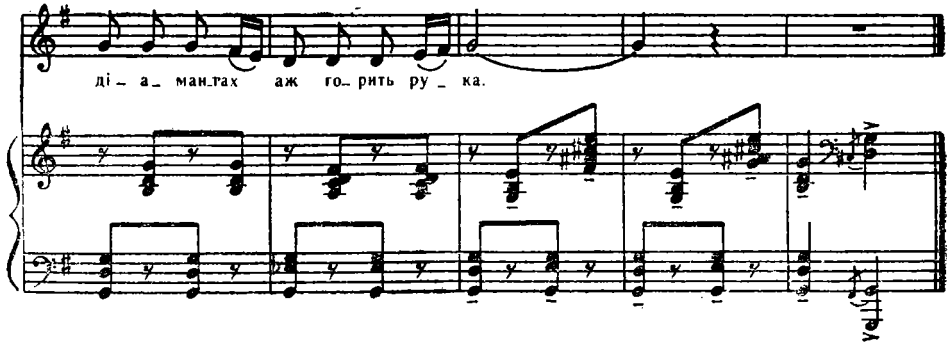
ді_ а_ ман_тах аж го_ рить ру_ ка.
Vcl.

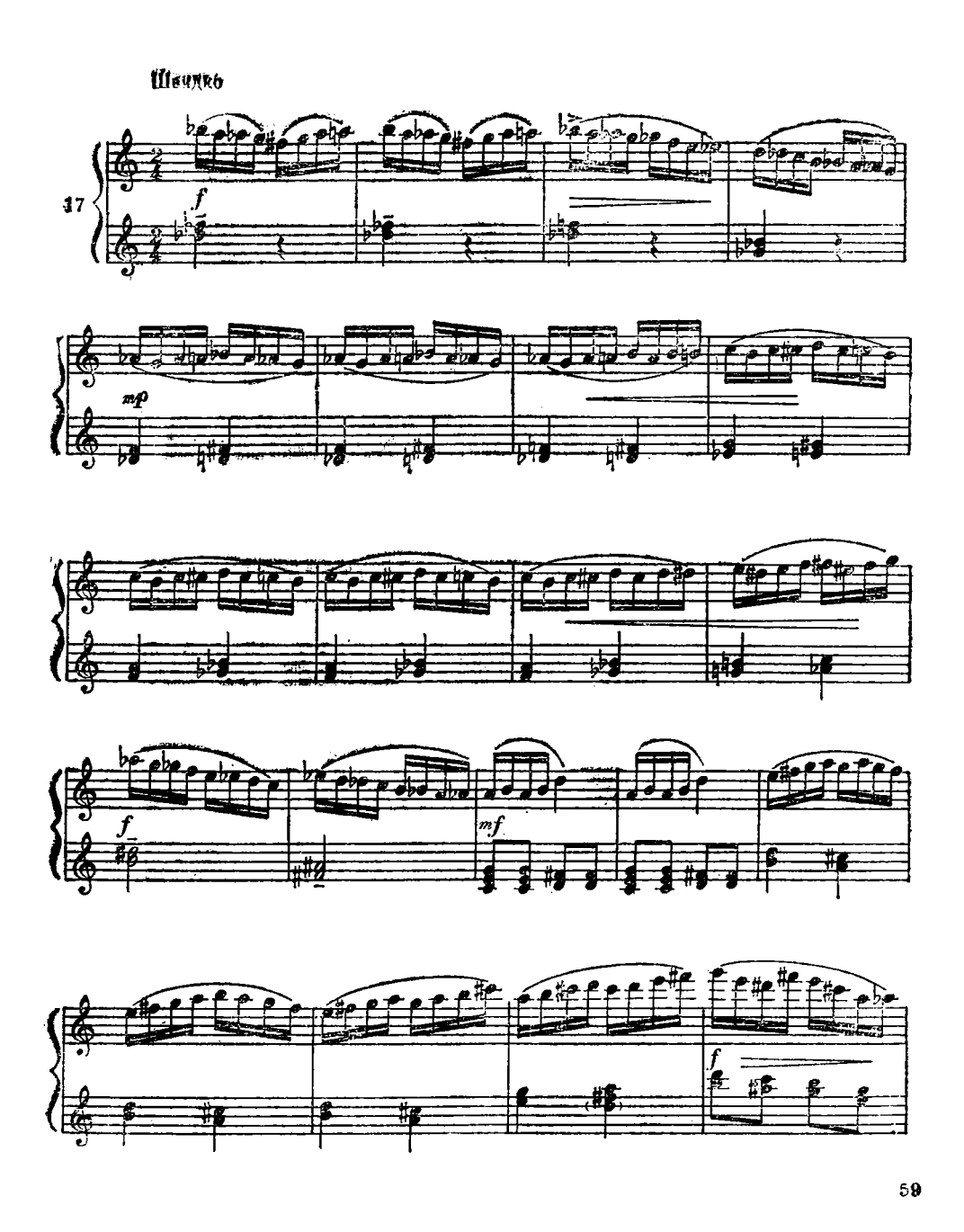
Шаунко
17
f
mp
f
mf
f

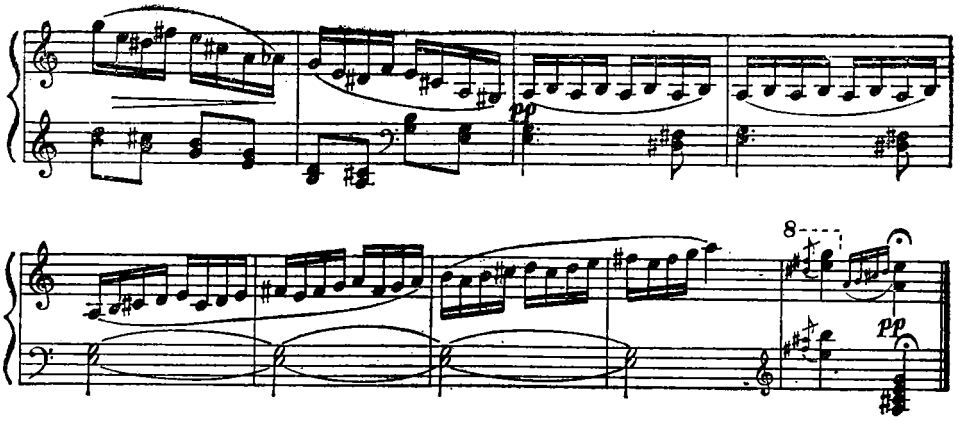

Швиденько

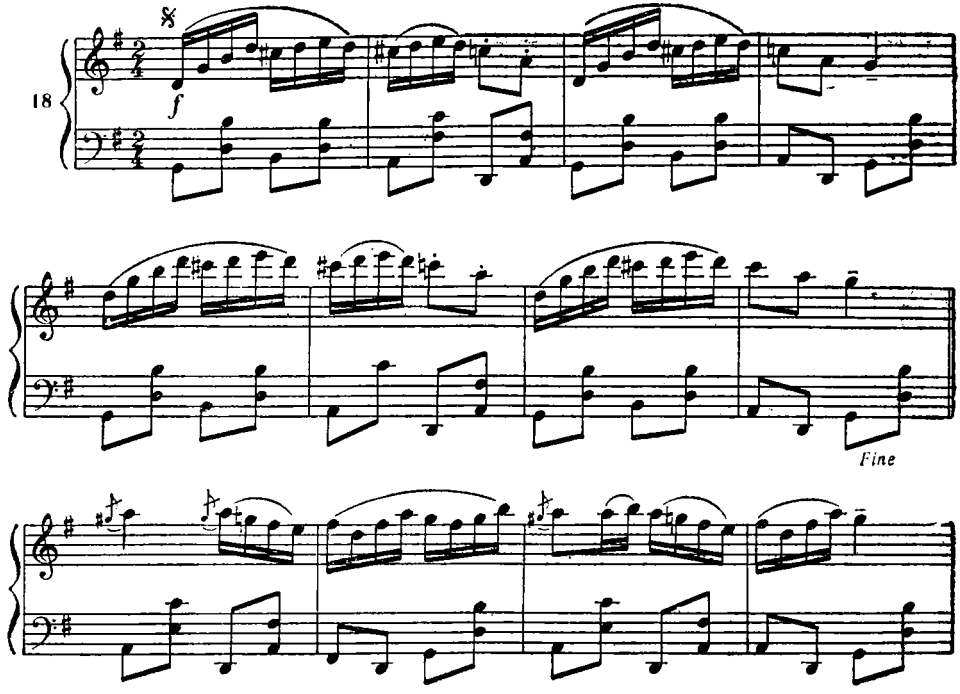

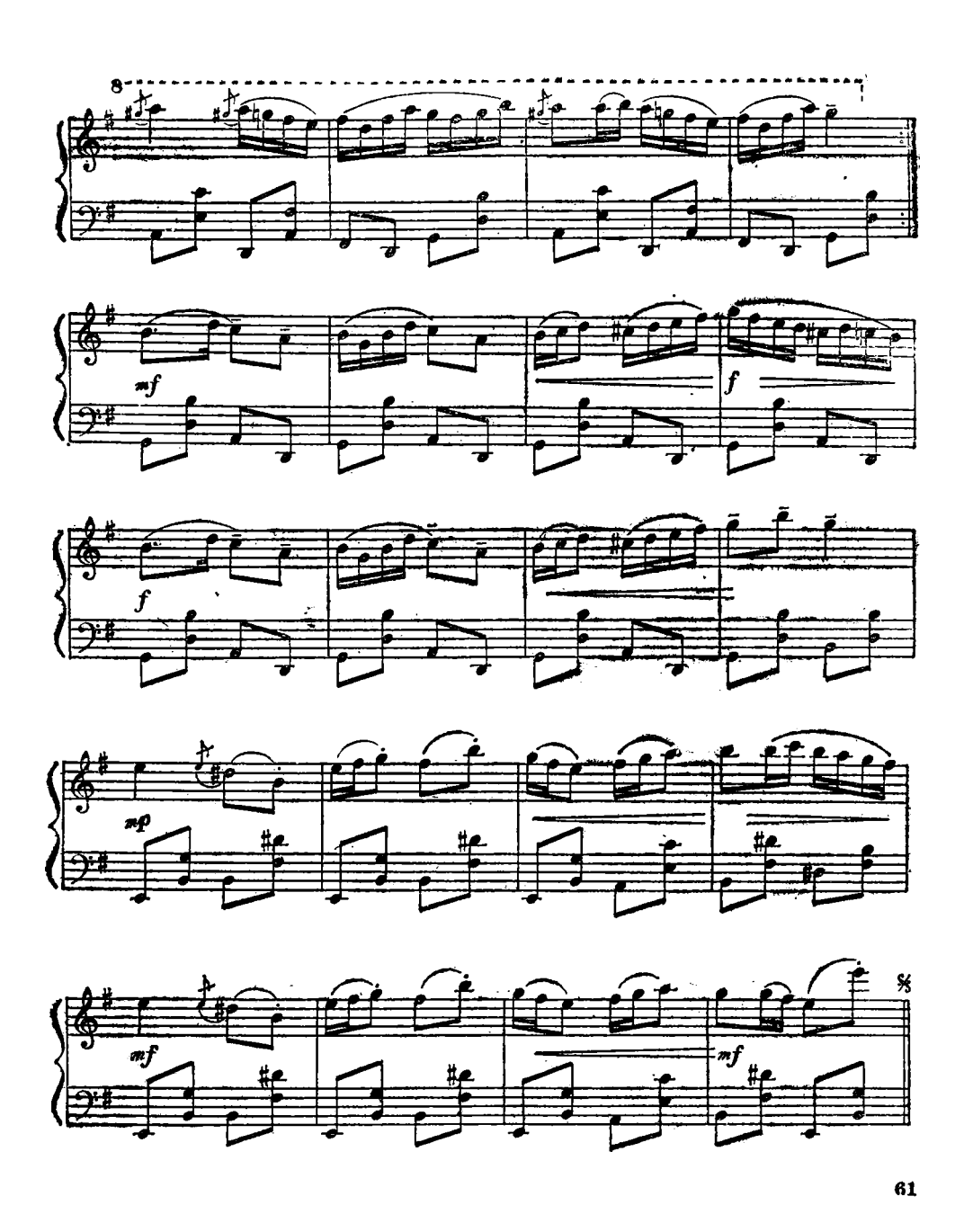
8
mf
f
f
mp
mf
mf

Г. Стефанов

ЛІСОВИЙ ГОДИННИК

П'єса-гра

Музика *М. Кармінського*

ДІЙОВІ ОСОБИ:

Зайчик
Ведмедик
Лисиця
Сороки

Виконується музичний супровід № 1.
Хатинка, в якій живе Зайчик. Поблизу город. Прилітають дві Сороки.

Перша Сорока. Прекррасно, прекррасно!
Друга Сорока. Чаррівно, чаррівно!
Перша Сорока. Зібрралися малята прриємні, чепуррні!
Друга Сорока. Дарремно, дарремно!
Перша Сорока. Зранку крричати, нас прривітати!
Друга Сорока. Час маррно втрратили!

Чути як тріщать гілки.

Перша Сорока. Тріск, тріск!
Друга Сорока. Трреба тікати!
Перша Сорока. Скорріш, скорріш! *(Полетіли.)*

Чути пісню Ведмедика, який незабаром з'являється із сачком.

Ведмедик *(співає).*

Музичний супровід № 2.

День у день брожу по хащі
В холодочку між гілок,
Та чи є на світі кращий,
Ніж гречаний мій медок.

(*До залу.*) Здрастуйте, діти! (*Діти відповідають.*) Ух, та й добре жити в лісі! І все у нас є, навіть годинник! Не вірите? Зозуля, котра година?

Зозуля кує.

Ведмедик (*рахує*). Один, два, три, чотири, п'ять, шість, сім... Вже сім годин, ой-ой-ой! *(Заметушився.)* Треба скоріше на бджолину ловлю бігти. У мене тепер своя пасіка. Булики я поставив, а бджіл поки що малувато. *(Ганяється за бджілкою, падає, підхоплюється. Знову біжить за нею, зникає у лісі.)*

З-за кущів сторожко виходить Лисиця.

Лисиця. До чого ж, противний оцей куций Ведмедик! Та й мале Зайченятко теж не краще. *(До залу.)* Ви тільки подумайте, діти: мало того, що самі все за годинником роблять, так ще й інших навчають! Звірята в лісі теж почали заводити собі якийсь «розклад». Будівництвом, садівництвом, городництвом займаються. Ліс на ліс став не схожий!

Прилітають Сороки.

Лисиця *(дивлячись на хатинку).* А хатинка чудова, нічого не скажеш. От мені б у ній оселитися! Стала б я на весь ліс відомою господинею! Кожен день гостей приймала б, Вовків курятинкою частувала.

Сороки. Пррекрасно, прекррасно!

Лисиця. І про вас би, Сороки, не забула. Тільки як би Зайченятко обдурити? (*Замислюється.*) О! Придумала, придумала! Чудово, надзвичайно придумала! Ха-ха-ха! *(Співає й танцює.)*

Музичний супровід № 3.

Вітрець мене сюди приніс,
Шумить про мене ліс,
Мені вклоняється трава,
Зелена мурава.
Турбот не маю з юних літ,
Хитріша за весь світ.
Мені любов, мені шана,
Бо я з усіх одна!

Лисиця і Сороки зникають. У віконце виглядає Зайчик.

Зайчик. Зозуле, зозуле, котра година?

Зозуля кує один раз.

Зайчик. Ого, вже пів на восьму! Переспав я сьогодні. (*Вибігає з хатинки і жваво умивається.*) Яке неподобство. Ведмедик дізнається — засміє. *(Утирається рушником.)* Ой, скоріше до діла! *(Приспівуючи, рубає дрова, поливає город, підмітає.)*

Музичний супровід № 4.

Біля верб росте ялинка,
Коло неї є хатинка,
Добре зроблена вона,
Ще й до того ж чепурна.

Тільки вийду я на східця —
Вже летять з-під ніг полінця
Від сокири прямо в піч,
Спробуй, вірно переліч.

Через що воно й чому?
Мабуть, тільки-но тому,
Що за все я сам берусь
І роботи не боюсь.

На городі в мене сходять,
На городі добре родять
І капуста, і буряк,
І солодкий пастернак.

Заходить у хатинку.

Бо город я поливаю,
І про це не забуваю;
На роботі я не сплю,
Діло совісно роблю.

Через що воно й чому?
Мабуть, тільки-но тому,
Що за все я сам берусь
І роботи не боюсь.

Незабаром з'являється Лисиця і прилітають Сороки. У Лисиці в капелюшку стирчать сиві з білим краєчком зозулячі пір'я, а на лапі поблискує годинничок. Вона підходить до хатинки й стукає у двері.

Зайчик. Хто там? (*Виглядає у віконце.*)

Лисиця. Це я, миленький. Вийди на хвилинечку — в мене до тебе діло є, ай яке важливе!

Зайчик. Знаю я твої діла: тільки намагаєшся обдурити.

Лисиця. Що ти, що ти, голубок?! Та я вже скоро рік, як зовсім перестала хитрувати й обманювати. Спитай навіть у Сорок. Скажіть йому, Сороки, як тепер зі мною в лісі всі звірята поводяться?

Сороки. Прекррасно, прекррасно!

Лисиця. Чуєш?

Зайчик. Чую, так що з того?

Лисиця. Бач який ти недовірливий... Проте це навіть добре: мало з ким у лісі зустрінешся. Хіба можна всім довіряти? (*До залу.*) Правильно, діти?

Діти відповідають.

Лисиця (*немов схаменулася*). Ой, мало не забула: я ж тобі подаруночок принесла!... Та вже не знаю, чи сподобається...

Зайчик (*зацікавлено*). Який подарунок?

Лисиця. Насіння моркви!

Зайчик. От дивина!

Лисиця. Та, бач, морква не звичайна, а дуже урожайна! У перший день кільчиться, на другий — вже квітчиться, а на третій, даю слово,— зовсім готова. Тягни та їж. А вже що на смак, так солодша, ніж курячі кісточки!

Сороки. Прекррасно, прекррасно!

Зайчик. Зараз. (*Виходить з хатинки.*) Але запам'ятай: якщо обдуриш — бережись! Скажу одне слово, Ведмедик тобі покаже!

Лисиця. Що ти, що ти! Кого іншого, може, і обдурила б, а тебе ніколи не посмію.

Зайчик. Де ж твоє насіння?

Лисиця. Ось воно... *(Заглядає в сумочку.)* Ой, лишенько!.. В сумочці дірочка утворилася! Поки до тебе дійшла, все розгубила!

Сороки. Рроз губила, ррозгубила!

Лисиця (*вдавано причитує*). Ох, голівонька ж моя бідна! Ох, доленька ж моя бідолашна, безталанна!

Зайчик (*схлипуючи*). Та ти не плач... не плач...

Лисиця. Як же мені не плакати, коли в сумочці жодної зернинки не залишилося?!

Обидва гірко ридають.

Зайчик (*перестає плакати*). Ну, заспокойся, ходім, спробуємо зібрати...

Лисиця. Де їх там у траві знайдеш? До того ж, я не примітила, якими стежками йшла: мені почувся собачий гавкіт, так я ні жива, ні мертва до тебе летіла, сліди замітаючи. Давай-но краще про діло поговоримо. (*Висмикує з мітли лозинку.*) Ось на, переломи цю хворостинку.

Зайчик. Навіщо?

Лисиця. Потім скажу.

Зайчик (*переламуючи*). Будь ласка.

Лисиця. Молодець! *(Дає йому мітлу.)* А ось ці, всі разом?

Зайчик. Ну, навіщо?

Лисиця. Сказала — потім поясню.

Зайчик. Давай. *(Намагається переломити, але без успіху.)* Ні, не можу.

Лисиця. Ото ж воно і є.

Зайчик. Дуже міцні.

Лисиця. Так і з тобою виходить: живеш ти сам-самісінький, кожен тебе образити може. А був би поруч тебе друг-приятель...

Зайчик (*їй у тон*). Такий, як куций Ведмедик...

Лисиця (*роздратовуючись*). Є і кращі за нього! Не буду хвалитися, але такої, як я, в усьому лісі не знайдеш. Тобі кожна Сорока скаже, який я товариш...

Сороки. Прекррасний, прекр-расний!

Лисиця (*сідає на гойдалку, підвішену до дерева*). Так от, ти повинен мати надійного товариша, тоді ніхто тебе не образить. (*До залу.*) Правильно я міркую, діти?

Діти відповідають

Лисиця (*до Зайчика*). Пригадай, як минулим літом Кріт у тебе на городі всю капусту підкопав, а зробити йому ти нічого не міг, і за-

ступитися за тебе було нікому. А Барсук? Півроку вже минуло відтоді, як позичив відро кукурудзи, і ще досі не повернув. І не поверне.

Сороки. Пр-равильно, пр-равильно!

Лисиця. Чуєш? (*Встає з гойдалки, кладе лапу на плече зайчику, вкрадливо.*) От я і думаю: чому б нам не зажити вдвох? Твоя спритність — мій розум, твоє господарство — моя ощадливість! Та нам і сам Вовк був би не страшний!

Зайчик (*тремтить і боязко оглядається*). Ну навіщо ти про Вовка згадуєш?..

Лисиця. Не буду, не буду. (*Продовжуючи умовляти.*) Ех, і заживемо ми з тобою,— краще за всіх на світі! Ти будеш дрова рубати, я — піч топити, ти — на городі працювати, я — обід варити!..

Сороки. Прекр-расно, прекр-расно!

Лисиця. Та забирайтеся ви геть, невгамовні!

Сороки полетіли.

А після обіду я заграла б на дудочці, а ти у танець пішов би та ще й заспівав!

Зайчик. Після обіду треба відпочивати. (*До залу.*) Правда ж, діти? (*Діти відповідають.*) У мене суворий розпорядок. Все у свій час.

Лисиця. У тебе й годинник є?!

Зайчик. Годинника немає. Зозуля завжди скаже.

Лисиця. Але Зозуля вже виїхала з лісу.

Зайчик. Як?! Куди? Навіщо?

Лисиця. До міста. Набридло їй відповідати сто разів у день на одне і те ж питання. Сьогодні вранці ми з нею навіть розплакалися, коли прощалися. В мене ще й очі не просохли... (*Вдавано схлипує.*) Вона мені й свій годинник подарувала на пам'ять. Подивись який! Тепер він їй ні до чого: в місті всюди годинники висять. А тобі тепер без нього просто неможливо...

Зайчик. Це так...

Лисиця. От і пусти мене до себе жити! Будемо вдвох годинником користуватися. Згоден?

Зайчик (*після вагань*). Ні...

Лисиця. Чому, дружок?

Зайчик. Боюсь, обдуриш...

Лисиця. Ха-ха-ха! Ніколи не думала, що ти такий боягузливий.

Зайчик. Хто, я боягузливий?! (*Підскакує до Лисиці.*)

Лисиця. Та ти підожди, не гарячись. Я пожартувала. Давай так домовимося: ти мене тимчасово, на один тільки деньок, пусти в хатину. А потім уже вирішиш — залишити чи прогнати. Згоден?

Зайчик. Зараз з дітьми пораджусь. *(До залу.)* Діти, може, й справді нам вдвох легше буде хазяйнувати? Пустити її в хатинку?

Діти відповідають.

Лисиця. А ти привчайся своїм розумом жити. Хатинка твоя? Господарство твоє? Так для чого у когось поради питати? Адже город полоти та заступатися за тебе ніхто не прийшов, а радити кожен намагається. Проте, роби як знаєш. Я хотіла як для тебе корисніше, не хочеш — твоє діло. (*Подивилася на годинник.*) Мені пора... Прощай... (*Хоче піти.*)

Зайчик. Підожди...

Лисиця. Чого там ще?

Зайчик. Залишайся... на один день...

Лисиця (*зраділа*). Так би зразу й говорив! Ух, ти, сіренький!

Зайчик. Тільки, по-перше, пиши зобов'язання.

Лисиця. Яке зобов'язання?

Зайчик. Таке, що не будеш хитрувати, і будеш мені як хазяїну в усьому коритися.

Лисиця. Давай папір.

Зайчик. Зараз принесу. *(Побіг у хатинку.)*

Лисиця *(сама).* Ех, ти, Зайченятко-недоумчатко... Мені нічогісінько не варто написати яке завгодно «Зобов'язання». Проте...

Зайчик (*виходячи з хатинки*). На ось, пиши. (*Кладе на стіл під дгревом папір і ставить чорнильницю.)*

Лисиця. А, може, ти мені все ж таки на слово повіриш? До того ж, почерк у мене поганий.

Зайчик. Пиши, пиши.

Лисиця (*нібито ненароком перекинула чорнильницю*). Ай! Ось бачиш, яка я писака: і чорнило розлила, і папір забруднила...

Зайчик. Нічого, не горюй, я ще принесу. (*Побіг у хатинку.)*

Лисиця (*сама*). Ач, який настирливий. Ну, підожди, доберуся я до тебе!

Зайчик *(повертається з папером та олівцем).* Будь ласка. Тільки пиши тепер олівцем, якщо чорнилом не вмієш.

Лисиця *(бере олівець).* Диктуй, що писати.

Зайчик.

Грабежем не промишляти,
З цього дня не хитрувати,
Ще й нічого не губити,
І старанно все робити.

Лисиця. Готово.

Зайчик. Підписуйся й постав число. *(До залу.)* Діти, яке сьогодні число?

Діти відповідають.

Лисиця. Підписалась.

Зайчик. Приклади печатку.

Лисиця. Яку?!

Зайчик. Лапою. Вмочи її сюди в чорнило, що розлила. Та праву, а не ліву.

Лисиця *(приклавши «печатку»)*. Держи. *(Відвертається.)*

Зайчик *(ховає папір)*. Ну от, ти вже й образилася.

Лисиця. Анітрохи, з чого ти взяв? Просто мені зробилося скучно.

Зайчик. То давай пограємо в м'яча? Буде весело.

Лисиця. Давай уже.

Зайчик *(приносить гумову кулю)*. Лови!

Грають.

Зайчик *(піймав кулю, до залу)*. Діти, а ви хочете пограти з нами?

Діти відповідають. Зайченятко й Лисиця грають з ними.

Лисиця. Ну, годі вже. Втомилася я...

Зайчик *(ховає кулю)*. Зозуле, Зозуле, котра година?.. Фу ти, я й забув, що її вже нема. Лисиця, котра година?

Лисиця. Дев'ять.

Зайчик. Час снідати. *(Подає Лисиці скатерку.)* Накривай стіл, а я тим часом редиску принесу. *(Зачиняє віконце та вішає на двері замок.)*

Лисиця. А хатинку навіщо замикаєш?

Зайчик. На всякий випадок: а що як з'явиться Вовк... Забереться в хатинку...

Лисиця. Кумедний ти справді,— я ж тут.

Зайчик. Все одно, краще замкнути. *(До залу.)* Так чи ні, діти?

Діти відповідають.

Зайчик *(бере кошика та, приспівуючи, йде)*.

Я хатинку замикаю,
Бо кумі не довіряю,
Хай гадає, що боюсь,
Все одно побережусь.

Лисиця *(сама)*. До чого ж хитромудрі зайці розвелися в лісі. Тільки мене не перемудруєш! *(Співа й пританцьовує.)*

Музичний супровід № 5.

Звірі в лісі цім мене
Добре знають
І розумною завжди
Називають.
За порадою ідуть,
Подаруночки несуть,
Пригощають,
Догоджають,
Ублажають.

(Зупинилася, замислилася.) Проте треба з Зайченятком щось зробити... *(До залу.)* Діти, може ви мені що-небудь підкажете?

Діти відповідають.

Лисиця *(з досадою).* Ведмежатко йде! Зовсім недоречно! *(Ховається за кущиком.)*

Ведмедик *(співає).*

Я за бджолами ганяюсь,—
Це захопленість моя,
Якщо зараз постараюсь,
Взимку з медом буду я!

Фу-у, жарко... Може, вже й обідати час? Зозуле, котра година? *(Прислухається.)* Гм... мовчить. Що ж таке? *(Побачив водозбірну колонку).* О, вода! *(Встромив у землю сачок, п'є воду).* А-ах, добра водиця!.. *(Обливається водою, дуже задоволений. До залу.)* Діти, хочете води?

Діти відповідають.

Ведмедик. Зараз пригощу. *(Затуляє кран лапою й бризкає на дітей. Попадає на Лисицю.)*

Лисиця. Ай! Обережно!

Ведмедик. А-а, це ти? Доброго ранку!

Лисиця. Здрастуй, куценький! *(Вбік.)* Де ти взявся на мою голову!..

Ведмедик. Що ти там кажеш, недочув я?

Лисиця. Питаю, чим займаєшся?

Ведмедик. Бджіл ловлю. Та щось діло не клеїться.

Лисиця. Ну, хто ж у лісі бджіл ловить?

Ведмедик. А де ж? Порадь!

Лисиця. Іди отією стежкою до самого гречаного поля. Там тих бджіл сила-силенна.

Ведмедик. От спасибі! *(Хотів було йти, але повернувся.)* Дозволь, дозволь, а з якої це ти нагоди у Заячому дворі розгулюєш?

Лисиця. А ми тепер з ним удвох тут хазяйнуємо.

Ведмедик. Он як?! Поздоровляю! А де ж він сам?

Лисиця. Пішов за редискою на сніданок.

Ведмедик. Ну, передавай йому від мене привіт. Я, може, ввечері зайду.

Лисиця. Заходь, заходь, дорогим гостем будеш. *(Вбік.)* От нахаба!

Ведмедик *(приспівуючи, йде, забувши сачок).*

В мене вірний друг — Зайчатко,
Славнозвісний всім рільник,
Зве мене він Куценятком,
Зазиває на город.

Лисиця *(з полегшенням зітхнула)*. Нарешті пішов! Нема у звіра ні сорому, ні совісті. А вже про розум і балакати нічого. *(Побачила, що повертається Зайчик, хапається за голову.)* А-ах! О-ох!

Зайчик *(входячи)*. Що з тобою, Лисичка?

Лисиця. Голова розболілася... Просто на шматки розколюється... *(Хапається за голову)*. О-ой-ой!

Зайчик. Ах, ти, бідолашна! Сідай у холодок, я сам все зроблю. *(Приносить тарілки з їжею та ставить на стіл.)* Ось салат із моркви. Присувайся ближче. Ось капустка мілкосічена. Їж, Лисичка.

Лисиця. О-ох! А чи немає в тебе сметанки? О-ох! Кажуть, що вона від головного болю допомагає. О-ох!

Зайчик. Є і сметанка. До мене інколи Василь Котофійович погостювати заходить, так я спеціально для нього держу. Зараз із погреба дістану. (*Замикає хатинку.*)

Лисиця. А хатинку знову замикаєш?

Зайчик. Так мені спокійніше.

Лисиця. Не розумію я тебе. Чому спокійніше?

Зайчик *(співає)*.

Через що воно й чому?
Довіряй,— дивись кому.
Ти, замочок, діло знай:
Ворогів не пропускай.

(*Відмикає погріб. Кладе замок від нього поблизу на пеньок, відкриває ляду, опускає драбину і лізе туди.)*

Лисиця. Цього мені і треба! (*Закриває ляду та сідає на неї.*) Прийшла моя черга верховодити. Хі-хі-хі!

Сороки (*що з'явилися*). Прекррасно, прекррасно!

Зайчик *(з погреба)*. Лисичка-а! *(Стукає в ляду.)*

Лисиця. Що трапилося?

Зайчик. Хто це ляду закрив?

Лисиця. Це, мабуть, вітрець-пустунець.

Сороки. Прравильно, прравильно!

Лисиця. Підожди, зараз визволю. (*Продовжує сидіти на ляді, обмахуючись хустинкою.*) Раз, два, взялась! Раз, два, подалась! Ні, уяви собі, не можу. Вчора дощик був: ляда намокла, важкою зробилася. Давай удвох попробуємо: ти знизу підштовхуй, а я зверху тягтиму.

Зайчик. Не можу, бо в мене глечик із сметаною.

Лисиця. А ти його, поки що, вбік постав та гляди не переверни.

Зайчик. Готово.

Лисиця. Штовхай! Раз, два, взялась! Раз, два, подалась!

Зайчик так старанно штовхає, що ляда трохи підіймається разом із Лисицею.

Лисиця (*боїться, щоб не звалитися*). Ух! Раз, два, ух!..

Сороки (*сидячи на огорожі, аж підскакують*). Прекррасно, прекррасно!

Лисиця. Підожди, не виходить. Відпочинь трохи, я теж заморилася. Сідай там, давай удвох поміркуємо, як нам підняти ляду. (*Вбік.*) Шкода, що до замка дотягнутися не можу: була б твоя справа вже вирішена.

Зайчик. Лисичка!

Лисиця. Та думай, думай. Та вуха лапами позатуляй, щоб думкам у голові спокійніше було. (*До Сорок.*) Сороки, подайте мені скоріше замок, треба замкнути Зайця у погребі!

Сороки. Прекррасно, прекррасно! (*Полетіли до замка.*)

Зайчик. Лисиця!

Лисиця. Ну, чого тобі? Ти посидь спокійно, не заважай хоч мені думати, коли сам не можеш.

Зайчик. Нема чого тут думати. (*Знову штовхає ляду.*)

Лисиця (*перелякано*). Ух!.. Ух!.. (*До Сорок.*) Ну чи скоро ви там?

Сороки. Зар-раз, зар-раз!

Зайчик. Лисиця, що ти там робиш?

Лисиця. Думаю, як тебе визволити... Ось уже думки зовсім близько підійшли.

Сороки (*подають Лисиці замок*). Запиррай, запиррай!

Лисиця. Як же я без ключа? Ну, ось що, Зайченятко, нема чого мені з тобою грати в хованки. Хочеш, щоб я тебе з погреба випустила?

Зайчик. Випусти.

Лисиця. Тоді подавай мені свої ключі.

Зайчик. Навіщо?

Лисиця. Хочу бути твоєю ключницею. Ха-ха-ха! Ти будеш тільки наказувати, а я — виконувати твої розпорядження.

Сороки. Прекррасно, прекррасно!

Лисиця. Згоден? Ну?

Зайчик. Відчини ляду: я з дітьми пораджуся.

Лисиця. Ач ти який! Я сама запитаю. (*До залу.*) Діти, Зайчик хоче у вас запитати: чи дати мені ключі?

Діти відповідають.

Сороки. Відібр-рати, відібр-рати!

Лисиця. Чуєш? Діти сказали «відібрати»!

Зайчик. Неправда.

Лисиця. (*до залу*). Діти, як по-вашому, Зайчик хороший? (*Діти відповідають.*) І вам, мабуть, шкода його? (*Відповідають.*) Дати йому волю? *(Відповідають.)* Не чую. *(Діти голосніше відповідають.) (До Зайчика.)* Чув, що діти сказали?

Зайчик. Чув,— «дати!»

Лисиця. От і подавай сюди ключі.

Зайчик (*просуває ключі в щілину*). На, бери...

Сороки. Прекррасно, прекррасно!

Зайчик. Відчиняй!

Лисиця (*замикає ляду).* Відчиню, відчиню, авжеж відчиню! Тільки тепер ти пиши мені «Зобов'язання»!

Зайчик. Яке?

Лисиця. А таке, що добровільно передаєш мені свою хатку й хазяйство і будеш виконувати за мене всю чорну роботу.

Зайчик. Не напишу! Не діждешся!

Лисиця. І не треба. Я й без того хазяйнуватиму. Сама! Одна! *(Прямує до хатинки.)* Треба, по-перше, у кімнаті все по-свойому переставити!

Сороки. Прекррасно, прекррасно!

Лисиця. Спасибі вам, Сороки, за допомогу. *(До залу.)* І вам, діти, спасибі за те, що допомогли ключі у Зайця відібрати. Ха-ха-ха! (*Відмикає замок на дверях хатинки.*) Бувай здоровий, Зайчику! Передавай привіт Жабам! Нехай вони тебе в погребі з'їдять, мені аж ні крихти не шкода! (*До залу.*) Діти, а ви скажіть Ведмедику, коли прийде, що Зайчика Вовки з'їли. Хі-хі! (*Заходить у хатинку.*)

Сороки. Прравильно, прравильно!

Зайчик (*стукає*). Рятуйте! Рятуйте!

Чути мелодію ведмедикової пісеньки.

Перша Сорока. Ведмедик брреде!

Друга Сорока. Трреба тікати!

Перша Сорока. Скорріш, скорррріш! *(Полетіли.)*

Ведмедик *(входячи, співає).*

Не лінуюсь працювати,
Я роботи не боюсь;
Літом я не буду спати —
Взимку добре відісплюсь...

(До залу.) От оказія, діти: пішов бджіл ловити, а сачок тут забув, забалакався з Лисицею...

Зайчик *(з погреба).* Рятуйте! Рятуйте!

Лисиця *(крізь віконце).* Тихше, тихше, притаїсь, Вовк прийшов! *(Зникає.)*

Ведмедик. Діти, хто воно кличе на поміч? *(Діти відповідають.)*

Ведмедик. А де ж він? *(Відповідають.)*

Ведмедик. Не може того бути. Ви щось наплутали... *(Підходить до погреба.)* Хто там?

Зайчик. Це я, Ведмедик, рятуй мене!

Ведмедик. Як же ти там опинився?

Зайчик. Лисиця заманила.

Ведмедик. От клята! Ще й на замок зачинила! Давай-но ключ.

Зайчик. Немає в мене ключів, вони у Лисиці.

Ведмедик. Ну, не біда, я й так відкрию.

Зриває замок, відчиняє ляду. З силою штовхнув її й схилився над погребом. Ляда вдарилася об дерево й знову закрилася, до того ж, вдарила Ведмедика по потилиці. Тоді він потихеньку відчинив ляду й допоміг Зайчику вилізти з погреба.

Зайчик *(обнімає Ведмедика).* Ти мій найкращий друг і товариш! Без тебе довелось би мені пропадати у погребі.

Ведмедик. Таке вигадаєш «пропадати»... Діти визволили б.

Зайчик. Ні, вони всі заодно з Лисицею.

Ведмедик *(до залу).* Діти, невже це правда?!

Діти. Ні!

Зайчик. А чому ж ви кричали: «Дати!» Чому?

Ведмедик. Ну, добре, добре. Де Лисиця? Я їй покажу!

Зайчик *(показує на хатинку).* Там.

Ведмедик. Треба її спіймати та провчити як слід. Вона ж не тільки тебе образила, вона й Зозулю з лісу вигнала, годинник у неї відібрала!..

Зайчик. Та ну?!

Ведмедик. Мені їжачок розказував, він сам бачив. Усі в лісі страшенно обурені!

Зайчик. Але як же ми її спіймаємо?

Ведмедик. Як спіймаємо? *(Замислився.)*

Обидва думають, схиливши голови й ходять туди-сюди, бурмочучи: «Як же нам її спіймати?» Стукнулися лобами. Зайчик відскочив аж до бочки, що з відчиненою кришкою стояла біля крану. Від поштовху кришка з шумом захлопнулася.

Ведмедик (*глянув на бочку*). Придумав! Придумав! Давай підкотим оцю бочку під вікно.

Зайчик. А потім?

Ведмедик. Побачиш. *(Підкочують бочку.)* Тепер я почну ломитися в хатинку, а ти стій біля бочки й держи кришку напоготові. Зрозумів? Та, гляди, не лови гав.

Зайчик. Добре. Тільки на випадок чого, ти зараз же біжи до мене...

Ведмедик. Добре, добре, не бійся. *(Стукає в двері.)*

Лисиця (*з хатинки*). Хто там?

Ведмедик. Маленький та куценький, буде тобі за твої витрибеньки! Відчиняй!

Лисиця. Ідіть геть! Я тут хазяйка!

Прилітають Сороки.

Ведмедик. Відчиняй, бо буде гірше!

Лисиця. Не відчиню!

Ведмедик. Ну, тоді бережись! Добром не пускаєш — силою ввійдем! (*Натискує на двері, чути тріск.*)

Сороки. Прекррасно, прекррасно!

Лисиця. Караул! Рятуйте! Грабують! Убивають!

Сороки. Гррабують, гррабують!

Ведмедик. Зараз ще не такої заспіваєш!.. (*Знову натискує на двері.*)

Лисиця *(кричить у віконце)*. Діти, дітоньки, рятуйте мене! *(Вискакує з вікна й потрапляє прямісінько в бочку.)* Ах!..

Зайчик (*захлопує кришку*). Ведмедик, скоріше!..

Ведмедик (*підбігає*). А-а, попалася, Лисичка-Сестричка!

Сороки. Прекррасно, прекррасно!

Лисиця (*з бочки*). Миленькі! Відпустіть мене! Я пожартувала, справді пожартувала!

Зайчик. Не вірим ми тобі, брехунка!

Лисиця. Ведмедику, ти ж розумний, відпусти! Я тобі за це тисячу бджіл подарую!

Ведмедик. Не обдуриш, хитрунка!

Лисиця. Голубчики, лебедики, випустіть хоч на півгодинки: з друзями та знайомими попрощатися!

Ведмедик. Ні, тепер вже нас не обдуриш.

Зайчик. Знаємо ми тебе.

Лисиця. Ну, заждіть, я Вовку все розкажу, він з вас обох шкури поздирає!

Ведмедик. Піди розкажи.

Зайчик. Давай, мабуть, на бочку замок повісим, щоб вона не вискочила.

Ведмедик. Правильно, давай.

Пішли вдвох за замком.

Сороки. Прекррасно, прекррасно!

Лисиця висовується з бочки.

Ведмедик *(побачив її, підбіг).* Ти куди! Назад! *(Зайчику.)* Неси замок!

Зайчик. Зараз, зараз. (*Приносить.*)

Ведмедик і Зайчик вішають на бочку замок і співають (музичний супровід № 6).

На замок замкнем Лисичку,
Ми за це провчим Сестричку,
Покараємо як слід,—
Та її осудить світ.

Ведмедик. Як же нам її все ж таки провчити?

Зайчик. Не знаю... Може, кинути в річку?

Сороки. Прекррасно, прекррасно!

Ведмедик *(Сорокам).* А вас не питають! *(Зайчику.)* У річку не годиться. Ми не можемо чинити так жорстоко. Крім того, там у неї Щука-приятелька, в одну мить визволить.

Зайчик. Це вірно. *(До залу.)* Діти, а ви що порадите? Як нам бути з Лисицею?

Діти. У погріб...

Ведмедик. У погріб? Згоден, але тільки тимчасово, поки щось більш дотепне придумаємо.

Підкотили бочку до погреба.

Сороки. Прекррасно, прекррасно!

Ведмедик і Зайчик беруться за бочку.

Ведмедик. Раз, два!

Зайчик. Стій! А сметана? *(Дістає з погреба глечик сметани. Знову взялися за бочку.)* Раз, два!..

Ведмедик. Стій! А драбина? (*Дістає з погреба драбину.*)

Удвох. Раз, два!..

Ведмедик. Підожди! Зайчик, ти тільки подумай, ну яка кому з того користь, що Лисиця сидітиме в погребі?

Зайчик. Нікому ніякої.

Ведмедик. Треба примусити її працювати.

Зайчик. Як?

Ведмедик. А ось як: вона Зозулю з лісу вигнала?

Зайчик. Вигнала, хай їй всячина.

Ведмедик. У лісі тепер годинника нема? Нема. І порядку нема.

Зайчик. Це так.

Ведмедик. Ось і зробимо ми з бочки годинника, а Лисицю примусимо в бочці сидіти й стрілки крутити, всім звірятам у лісі точний час показувати!

Зайчик. Чудово!

Сороки. Прекррасно, прекррасно!

Ведмедик (*поклавши бочку набік*). Першим ділом просвердлимо в дінці дірочку. У тебе є буравчик?

Зайчик. Є! (*Приносить.*) Держи.

Ведмедик береться свердлити дірку з протилежного від залу боку.

Лисиця (*з бочки*). Ай!

Ведмедик. Готово.

Лисиця. Обережніше!

Ведмедик. Пробач, не хотів. (*Зайчику.*) Тепер вставимо стрілочки. (*Висмикує на городі морквину.*) Ось — хвилинна.

Зайчик (*подає редиску*). А ось — годинна.

Сороки. Цікаво, цікаво!

Ведмедик (*вставив стрілки*). Тепер залишилося тільки написати цифри. Фарба є?

Зайчик. Так, і пензлик! (*Приносить.*)

Ведмедик (*пише й примовляє*). Один, Два. Три. Чотири... Шість.

Зайчик. П'ять, п'ять пропустив!

Ведмедик. Гм... Дійсно. (*До залу.*) Діти, ви вже, будь ласка, допоможіть мені. (*Пише.*) П'ять. Тепер? Шість. Сім. Вісім. Дев'ять. Десять. Одинадцять. Дванадцять. Готово. (*Повертає бочку.*) Подивіться, діти, чи гарні у нас з вами цифри вийшли? А годинник?

Діти відповідають.

Лисиця (*з бочки*). І мені покажіть!..

Ведмедик. А ти, Лисиця, починай працювати — крути стрілки! Та, гляди, не шахруй!

Стрілки почали крутитися.

Тепер підвісимо наш годинник вище на дерево, щоб усім видно було.

Сороки. Прекррасно, прекррасно!

Ведмедик і Зайчик (*підвішують бочку замість гойдалки, співають*).

Розкажіть усім, Сороки,
Роздзвоніть ви, білобокі,
Що пробив лисячий час,
Що працює вже на нас!

Сороки. Пррацює, пррацює! *(Полетіли.)*

Ведмедик. А поряд з бочкою повісимо дрючок: хто по годиннику не розуміє, вдарить ним по бочці, а Лисиця й відповість, котра година.

Зайчик. Здорово придумано, дуже дотепно!

Ведмедик. Ану ж, спробуємо. *(Висмикнув з огорожі дрючок і ударив по бочці.)*

Лисиця. Десять годин.

Ведмедик (*до залу*). Правильно, діти?

Діти відповідають.

Ведмедик. Сидіти тобі, Лисицю, в бочці доти, доки не навчишся говорити тільки правду. Та ще й поки Зозуля в ліс не повернеться. А потім ми ще примусимо тебе просити в неї пробачення, та щоб усі діти чули. (*До залу.*) Справедливо, діти? *(Діти відповідають.)*

Зайчик. Зрозуміла, хитрун-е?

Лисиця. Зрозуміла, згодна.

Ведмедик. І ще, не забувай, що ми з Зайчиком вірні друзі й один за одного завжди постоїмо!

Ведмедик,
Зайчик *(співають).*

Музичний супровід № 7.

Ми в хатинці удвох
Заживем без тривог,
Нас образить ніхто не посміє.
Буде мир повсякчас
Всім, хто дружить у нас
І цінити ту дружбу уміє.

Хто ж хитрує завжди,
Не мине той біди,
Покараємо тих ми суворо,
Хоч завзятий хитрун,
Хай, хоч клятий пустун,
Каяття доб'ємося ми скоро.

Ми в хатинці удвох
Заживем, без тривог,
Заживем, як найкращі звірята.
А тепер за діла
Вже прийнятись пора,
До побачення, милі малята!

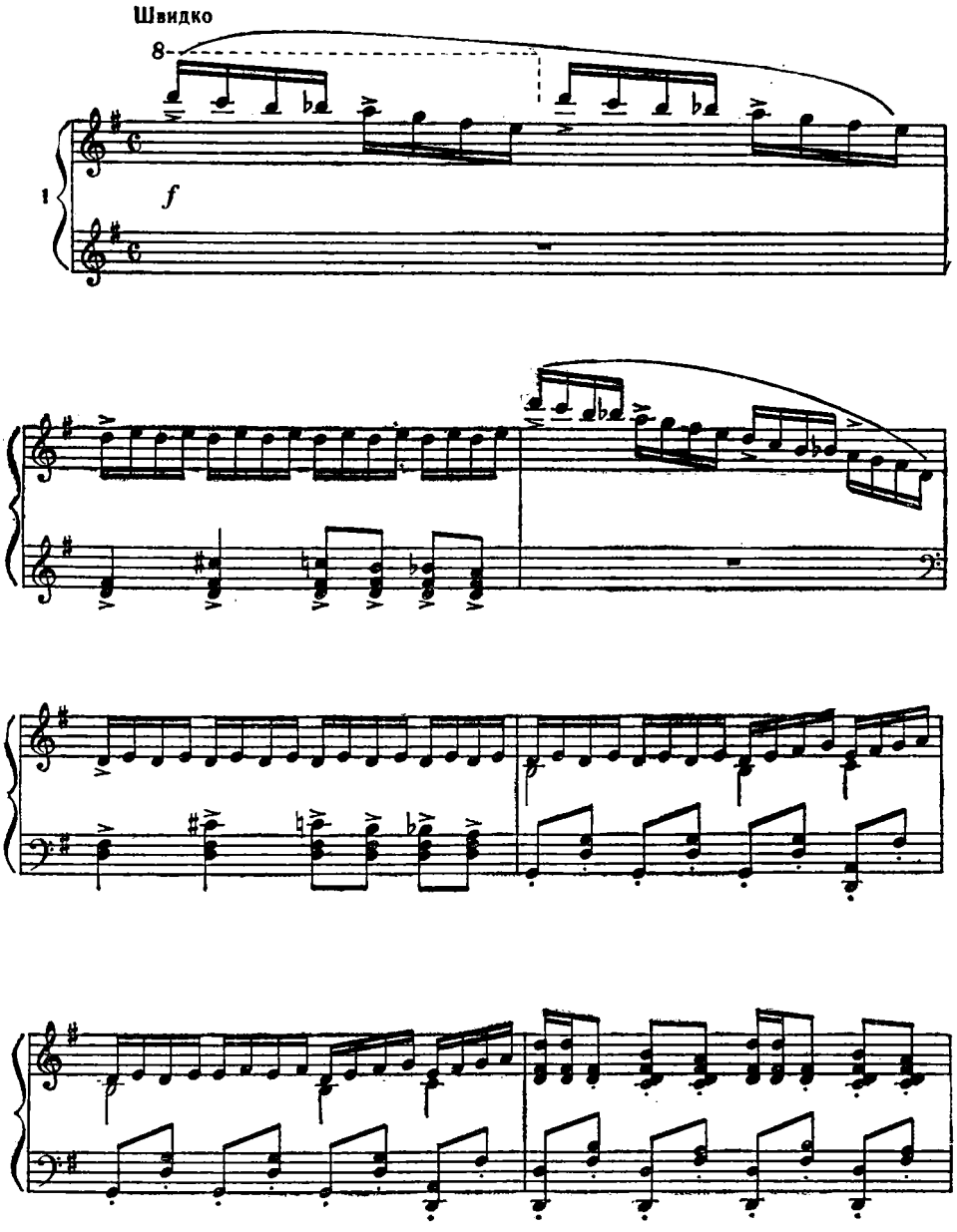
Швидко
8
1
f

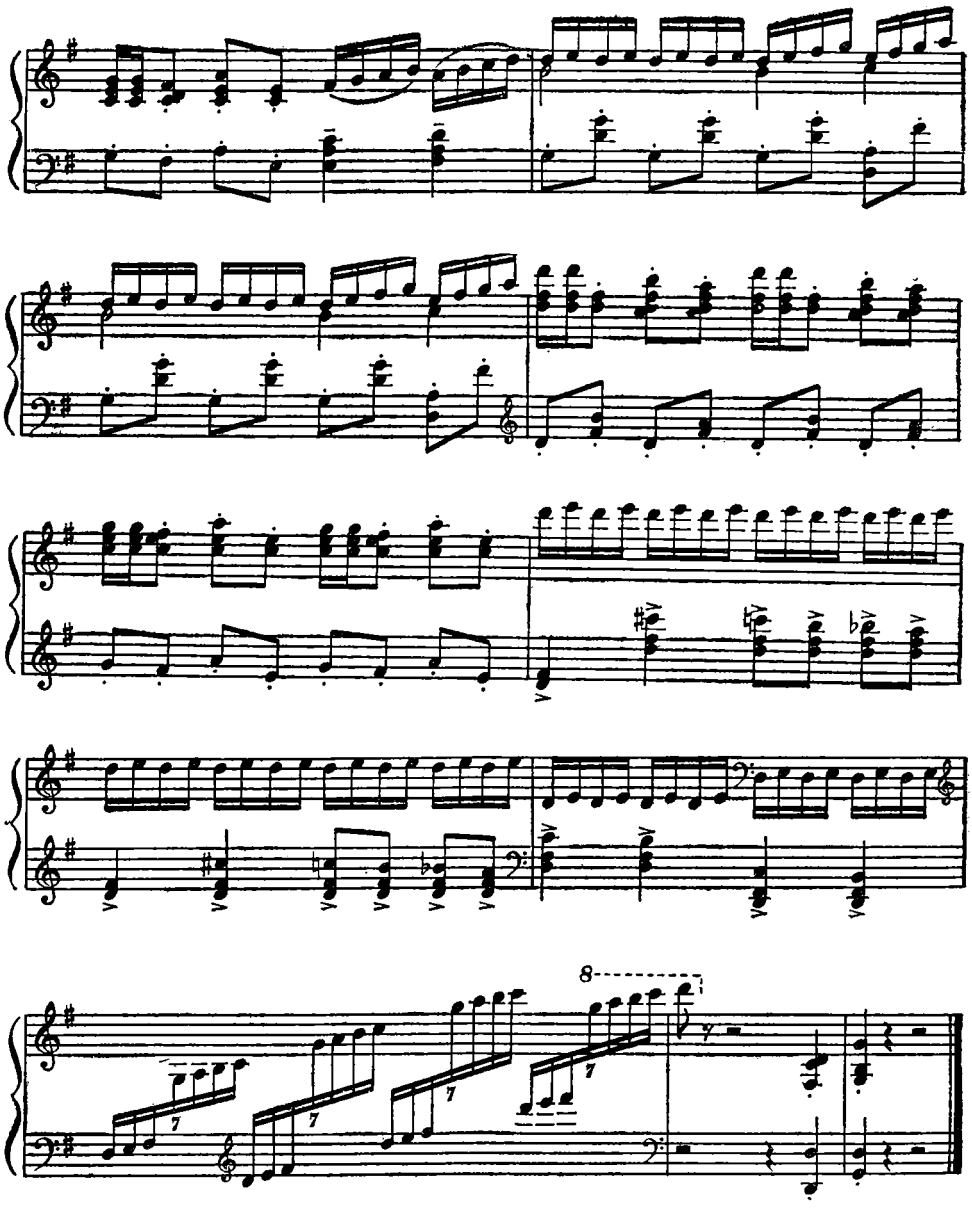
8

Важко

2

f

Ведмежатко

f

День у день брод_

mf

_жу по ха_ щі в хо_ ло_ доч_ ку між гі_ лок,

та чи є на сві - ті кра - щий,

ніж гре - ча - ний мій ме - док.

f

В темпі вальса

f *mf*

Лисиця

mf

Ві- трець ме- не сю- ди при- ніс, шу-

-мить про ме- не ліс, ме- ні вкло- ня- єть-

-ся тра-ва, зе-ле-на му-ра-ва. Тур-

-бот не ма-ю з-ю них літ,— хи-трі-ша за весь

світ. Ме-ні лю-бов, ме-ні ша-на, бо

я з у – сіх од – на. Ля- ля, ля- ля, ля-

ля, ля- ля, ля- ля- ля, ля- ля- ля.

8

Помірно

4

mf

rit.

a tempo

Зайчатко

Бі_ля

верб рос_ те я_лин_ка, хо_ло не_ ї є ха_тин_ка, доб_ре

зроб_ле_ на во_ на, ще й до то_ го ж че_пур_ на.

rit.

rit

a tempo

Тіль_ки вий_ду я на схід_ця — вже ле_тять з_під ніг по_лін_ця

a tempo

від со_кир_ки пря_мо в піч спро_буй вір_но пе_ре_

rit

rit.

a tempo

ліч. Че_рез що во_но й чо_му? Ма_буть,

a tempo

тіль ки- но то- му,

що за все я сам бе- русь і ро- бо- ти не бо- юсь,

і ро- бо- ти не бо- юсь. На го- // -юсь.

Жваво

Лисиця

mf

Зві_рі

5

f

mf

в лі_ сі цім ме_не доб_ре зна_ ють і ро_

зум но_ю ме_не на_зи_ва_ ють. За по_

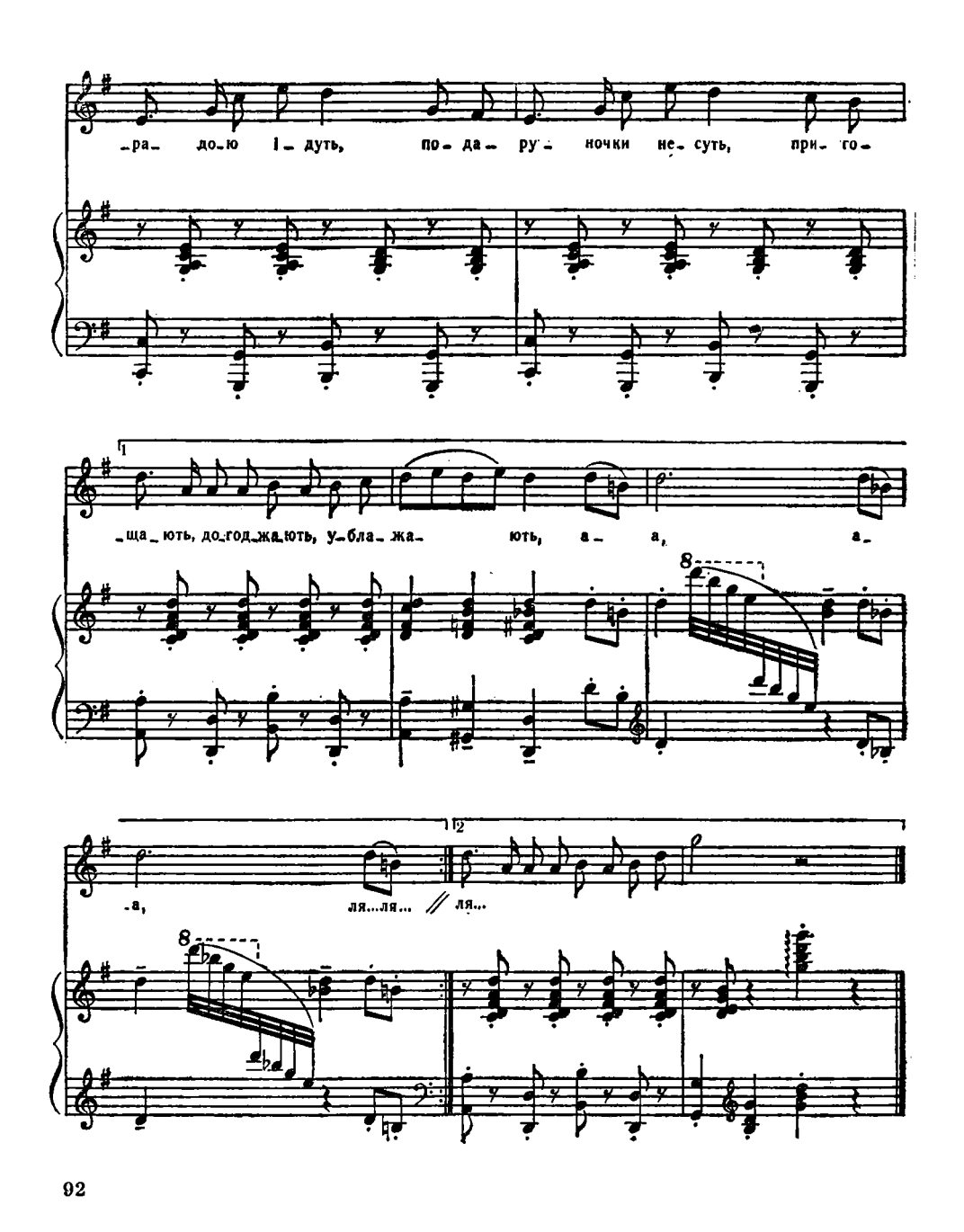
-ра- до-ю і- дуть, по- да- ру- ночки не- суть, при- го-
-ща- ють, до-год-жа-ють, у-бла- жа- ють, а- а, а-
8
-а, ля...ля... // ля...
8

Швиденько

mf

На за-

6

f

mf

3

-мок зам-кнем Ли-сич-ку, — провчи-мо за все сес-трич-ку, по-ка-

-ра-є-мо як слід, — та ї-ї о-су-дить світ

f

3

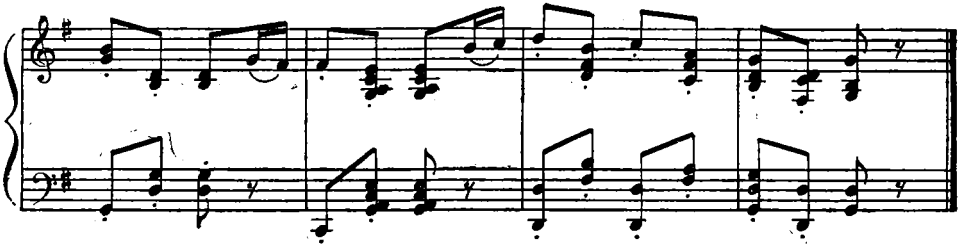

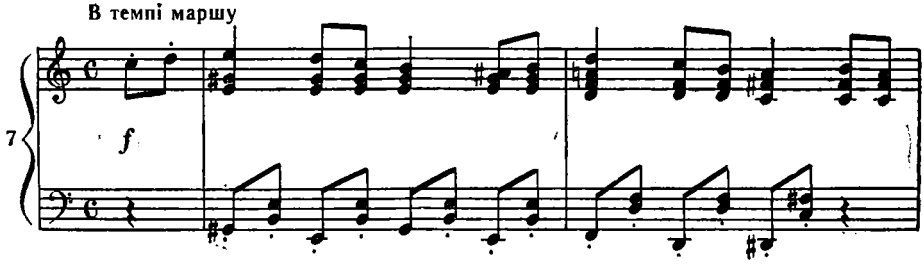
В темпі маршу
7
f

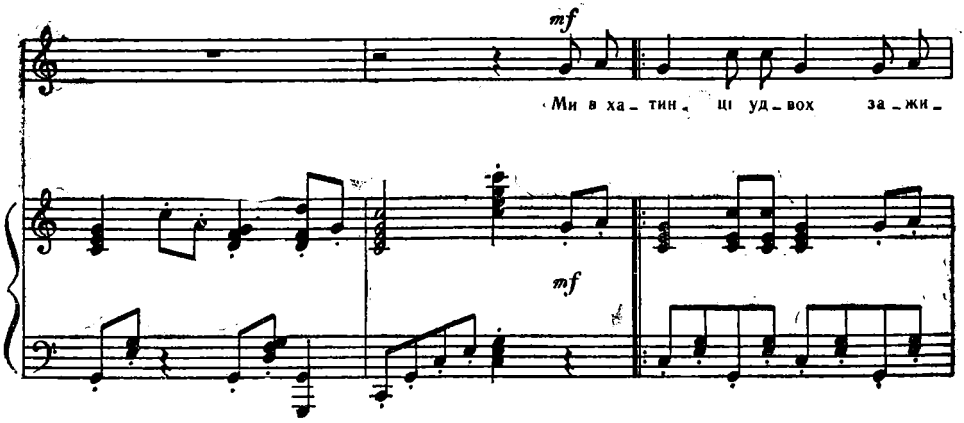
mf
Ми в ха_тин_ці уд_вох за_жи_
mf

-вем без три- вог, нас об- ра- зить ніх- то не пос-

-мі є. Бу- де мир по- всяк- час всім, хто

дру- жить у нас і ці- ни- ти ту друж- бу у- мі- є. Ми в ха-

Fine

Ю. Бобошко, В. Данилевич

ЗАЗДРІСНИЙ КОТИК

Лялькова п'єса для малят на дві дії

Музика *М. Мірцина*

ДІЙОВІ ОСОБИ:

Котик
Песик
І-а Миша
2-а Миша
1-й Заєць
2-й Заєць
Вовк

Виставу можуть
виконувати три актори.

ДІЯ ПЕРША

Сцена поділена на дві частини. Одна — подвір'я, огороджене парканом-штахетником, на подвір'ї — собача будка. Друга частина — кімната будинку в розрізі: вікно, буфет, ліжко. Біля ліжка розстелена вовча шкура з муляжною головою, яка вищерила пащу, вирячила скляні очі. На шкурі солодко спить котик.
На стіні висить рушниця.

З дірки у стіні біля буфета вилізають дві Миші.

1-а Миша. Ой, страшно.

2-а Миша. Чого ти боїшся?

1-а Миша. Ой, там хтось лежить...

2-а Миша. Отам? Це ж наш ледачий котик.

1-а Миша. Ні. Отой — з великими зубами.

2-а Миша. Так це ж вовча шкура...

1-а Миша. Шкура? А що це таке?

2-а Миша. Це те, що залишається від нас, тварин, коли ми потрапляємо комусь у лапи.

1-а Миша. Кому ж цей вовк потрапив у лапи?

2-а Миша. Нашому песикові...

1-а Миша. Ой... А якщо ми потрапимо в лапи котикові? Від нас теж залишиться шкура?

2-а Миша. Не бійся. Зараз ти побачиш, який наш котик ледащо.

Миші починають співати пісеньку, нахабно витанцьовуючи навколо Котика (музичний супровід № 1).

ПІСЕНЬКА МИШЕЙ

Тра-та-та, та-ра-та-та,
Не боїмся ми кота,
Бо спить він дні і ночі,
Мишей ловить не хоче.

Трам-та-там, та-рам-та-там,
В нашій хаті добре нам,
Ми не марнуємо часу,
Розтягуєм запаси.

Тра-та-та, та-ра-та-та,
Не боїмся ми кота,
Бо він у нас ледащо,
А нам це навіть краще!

Котик і вухом не веде, продовжує спати, лише перевернувся на другий бік. Миші підходять до буфета, розкривають його, починають витягати крупу, борошно,

ковбасу. Котик спить. Раптом лунає гучний марш, все ближче й ближче. Котик поворухнувся, потягнувся, підвів голову. Миші прожогом кидаються до дірки і, штовхаючи одна одну, нарешті зникають у ній. Котик, не звертаючи уваги на мишей, зацікавлено прислухається до мелодії маршу, виглядає у вікно. По вулиці урочисто йде, немов на параді, група собак з медалями на стрічках. Вони співають пісню (музичний супровід № 2).

ПІСНЯ СОБАК

Ми зна... ми зна... менитії собаки.
Готові ми завжди іти на бій, на бій...
Меда... меда... медалі — це ознаки
Сумлінності й сміливості,
Відваги і кмітливості
У нашій службі нелегкій.

Останнім у групі йде Песик. Собаки проходять далі. Песик завертає у двір, акуратно вішає медаль на свою будку і продовжує пісню. Котик спостерігає цю сцену.

ПІСНЯ ПЕСИКА

За по... за по... за полювання вдалі,
За по... за по... за подвиг бойовий
Я у... я удостоєний медалі,
Медалі персональної.
Блискучої, овальної,
«Спасибі» — вибито на ній!

Котик *(заздрісно)*. Оце так життя! *(Вистрибує з вікна у двір. Підходить до песика. Підкреслено зневажливо.)* Що це ти за бляху почепив?

Песик *(обурено)*. Бляху? Це медаль. За добру службу.

Котик. Я, звичайно, не заздрю, але скажи, як здобувають отакі бляхи?

Песик *(обурено)*. Медалі!

Котик. Медалі, медалі...

Песик. Мені її видали за мисливські успіхи!

Котик. А за ловитву мишей медалі дають?

Песик. Ні.

Котик. Яка несправедливість! Я, звичайно, не заздрю, але добре вам, собакам, живеться. Завжди на свіжому повітрі... На полювання ходите... Медалі одержуєте... А, може, я більше переловив мишей, ніж ти зайців.

Хапає медаль і чіпляє собі на шию. Песик з гавканням люто кидається на Котика, ганяється за ним, забирає медаль. Котик, рятуючись від нього, вилазить на собачу будку.

Котик. Гадаєш, якщо ти вмієш гавкати, то ти кращий за мене?

Песик. Кр-р-ращий!

Котик. А чим ти кращий? У тебе чотири лапки — і у мене. У тебе два вушка — і у мене. У тебе хвостик — і у мене. А гавкати, якщо захочу, і я навчусь.

Песик. Сп-р-робуй!

Котик. І спробую. А ти мені покажеш, як це робиться?

Песик. Гар-р-разд.

Котик. А кусати мене не будеш?

Песик. Ні, іди сюди.

Котик злазить з будки, сідає біля Песика.

Песик. Кажи за мною: гав!

Котик. Няв!

Песик. Гр-р-р...

Котик *(блискавично видирається на будку).* Ти що, знову?

Песик. Та ні, це ж я вчу тебе!

Котик. Гаразд, почнемо *(спускається до Песика).* Я, звичайно, не заздрю, але добре вам, собакам, живеться... Усі вас бояться...

Песик. Це вам, котам, добре живеться. На подушках спите, молочко п'єте...

Котик. От навчусь гавкати — можем помінятися місцями...

Песик. Гар-р-разд!

Песик починає навчати Котика гавкати. Котик і Песик виспівують «фрази» собачої і котячої мови (музичний супровід № 3).

ПІСНЯ «НАВЧАННЯ»

— Гав-гав-гав!
— Няв-няв-няв!
— Трошки голосу прибав!
— Гав-гав-гав!
— Няв-няв-няв!
— Язичок отак постав!
А тепер слідкуй уважно,
Не лови даремно гав,
Гавкай твердо і поважно:
— Гав-гав-гав!
— Няв-няв-няв!

Нарешті Котик починає по-справжньому гавкати, а Песик несподівано для себе — нявкати. Дивляться з подивом один на одного. Зрадівши, носяться по подвір'ю з гавканням і нявканням.

Песик. Ну, тепер ти живи тут *(показує на будку)*, а я піду в хату.

Котик. А медаль залишиш мені?

Песик. Зароби сам. *(До глядачів.)* Хай спробує, як-то бути в собачій шкурі. *(Забирає медаль і йде до кімнати. Вішає медаль над ліжком.)*

Котик обходить будку, нерішуче залазить в неї. Песик у кімнаті гордовито розвалюється на шкурі вовка.

З нори виглядають Миші.

1-а Миша. Ой, хтось лежить.

2-а Миша. Та це ж наш ледащо-котик! Знову спить. Приступимо до роботи!

ПІСНЯ МИШЕЙ

Тра-та-та, тара-та-та,
Не боїмся ми кота,
Бо спить він дні і ночі —
Мишей ловить не хоче.

Миші нахабно прямують до буфета, тягнуть торбу з крупою. Песик підхоплюється і з загрозливим нявканням кидається на мишей.

Миші роблять спробу «розіграти» Песика. Вони розбігаються в різні боки, немовби запрошуючи його спіймати «двох зайців». Потім одна швидко вилазить на буфет. Коли Песик кидається до неї, миша скидає на його голову каструлю. Песик бігає по кімнаті, б'ючись каструлею об буфет, об ліжко, об стільці. Миші, приспівуючи, радіють. Раптом Песик чхає, каструля злітає з його голови, добряче вдаривши одну з мишей. Песик кидається на другу. Ухилившись від його зубів, друга миша втягує за хвоста першу в дірку. Песик «розвертається» і розгрібає мишачу дірку задніми лапами. Повернувся, встромив носа у діру, зникає у ній. Загальний зойк мишей.

Подвір'я. Поспіхом, тягнучи за собою своє нехитре збіжжя, з-під хати з'являються миші, перебігаючи подвір'я, зникають у щілинах паркану. З-під стіни будинку з'являється Песик, довго чхає, оббігає подвір'я. Переконавшись, що мишей і близько вже немає, урочисто повертається до кімнати, походжає по ній, співає.

Песик, похизувавшись медаллю, розвалюється на вовчій шкурі, на якій раніше спав Котик.

Котик вилазить із собачої будки, чухається.

Котик. І як ці собаки сплять на самій соломі. Ані подушки, ані ковдри... Але це нічого. Головне, що я навчився гавкати. *(З насолодою гавкає на різні голоси.)*

На подвір'я заглядає сусідська Кішечка. Побачила Котика, йде до нього.

Кішечка. Мяу... Пограємось?

Котик. Погр-р-раємось... Гав... *(кидається до Кішечки).*

Кішечка чіпляється пазурами у мордочку Котика, тікає. Котик жалібно скавчить по-собачому. Походжає по подвір'ю. Заглядає у миску з собачою їжею, дістає кістку. Пробує її розгризти — нічого не виходить: зубки слабкі. Він і так, і так обходить ту кістку, нарешті, спересердя жбурляє її через паркан. Тепер Котик скавчить ще жалібніше, стукає у віконце до Песика.

Песик. Чого тобі?

Котик. Їсти-и хочу!

Песик. Глянь у мою миску. Там чудові кістки.

Котик. Не вгризу.

Песик. Тоді іди на полювання. Сам здобудь собі їжу.

Котик. А як це робиться?

Песик *(знімає зі стіни рушницю, передає Котикові).* Ось тобі рушниця і прямуй до лісу. Побачиш зайця — піф-паф. Побачиш тигра — піф-паф! Побачиш крокодила — піф-паф! — і всі медалі будуть твої.

Котик *(бере рушницю).* Ну, тепер інша річ. Усі медалі будуть мої!

ДІЯ ДРУГА

Вздовж паркана, потім панорами кущів та пагорбів бадьоро крокує Котик з рушницею за плечима. Він хвацько співає мисливську пісню (музичний супровід № 4).

ПІСНЯ КОТИКА

Тремтять у лісі всі хвости і вушка,
На полювання грізно я іду.
Зайців рішуче я візьму на мушку.
«Піф-паф» — і в торбу покладу.
Твердіше крок,
Зведем курок,
Націлимо рушницю.
Хто там сховався і гарчить?
Моя рука не затремтить,
Хоч це сама лисиця.

Мені хоробрості не позичати,
Ні перед ким я ще не відступав.
Я покажу, як треба полювати.
Вперед, гав-гав. Вперед, гав-гав.

Твердіше крок,
Зведем курок,
Націлимо рушницю.
Моя рука не затремтить,
Хай попадеться сам ведмідь,
Чи ще страшніша птиця.

Котик проходить, зникає за лаштунками. З-за куща **виглядає** розбуджений гучною піснею З а є ц ь, проводжає Котика здивованим поглядом.

З а є ц ь. Усяких бачив мисливців. Один нахвалявся, що спіймав зайця — о! Другий — ого-го! Третій — ого-го-го-о! Але такого хвалька вперше бачу. Ну, постривай! Ми тобі влаштуємо зустріч.

З-за кущів з'являється другий З а є ц ь. Зайці обмінюються між собою знаками, співають (музичний супровід № 5).

ПІСНЯ ЗАЙЦІВ

Заєць — це вам
не крольча —
Ча-ча-ча-ча-ча-ча.
Спробуй, тільки-но
піймай!
Ай-ай-ай-ай!
Заєць — це вам
не курча,
не крольча,
Ча-ча-ча-ча!
Спробуй — стріляй!

Вздовж кущів з піснею продовжує свій марш **Котик.**

ПІСНЯ КОТИКА

Мені хоробрості не позичати,
Ні перед ким я ще не відступав,
Я покажу, як треба полювати.
Вперед, гав-гав! Вперед гав-гав!

Твердіше крок,
Зведем курок,
Націлимо рушницю.
Моя рука не затремтить,
Хай попадеться сам ведмідь,
Чи ще страшніша птиця.

Котик *(бачить горбок, вкритий травою).* Чудове місце. Перепочину. І чого мені за тими зайцями ганятися, нехай самі до мене прийдуть. (*Знімає рушницю, кладе біля себе. Ягдташ кладе під голову.*)

Котик *(уві сні).* Піф-паф!

З-за куща з'являються зайці, прислухаються.

1-й Заєць. Спить!
2-й Заєць. Ні, розмовляє.
1-й Заєць. Це він уві сні. Йому сон сниться.
Котик *(уві сні).* Піф-паф! Один заєць, одна медаль. Піф-паф! Один заєць, один вовк — дві медалі. Піф-паф, піф-паф, піф-паф, усі груди в медалях.

Зайці рішуче прямують до Котика. Один Заєць хапає рушницю і ховається в кущах. Другий заєць тягне з-під голови у Котика ягдташ. Котик прокидається, здивовано поглядає на Зайця.

Котик. Чи я сплю, чи це насправді? Заєць сам у торбу лізе!

Заєць покинув ягдташ, відскочив.

Котик. Стій, куди! Ось я тебе зараз! А де ж моя рушниця? Що робити? Піф-паф! Гав-гав-гав!

Заєць падає.

Ось що значить справжній мисливець! І без рушниці застрелив! *(Піднімає зайця за вуха, хоче сховати в ягдташ, помічає, що заєць корчиться від сміху).* Що з ним?
Заєць *(прориваєтся реготом).* Ой, не можу! Насмішив!
Котик *(грізно).* Ти ще й сміятися? Ось я тебе! *(Кидається до Зайця).*

З-за кущів з'являється другий заєць, наставляє на Котика рушницю.

Заєць. Руки вгору!
Котик. Рятуйте! *(Задкує.)*

Заєць стріляє вгору. Котик тікає. Панорама дороги, по якій ішов до лісу Котик, повторюється тепер уже в зворотному напрямку — пагорби, кущі. Вслід Котикові лунає улюлюкання і регіт Зайців.
Котик біжить, засапався, стомився. Біля одного з кущів побачив знайому з домашньої обстановки картину: шкуру вовка з грізно роззявленою пащею.

Котик. Ху! Здається утік. О! Знайома шкура. Хто це її сюди притяг! Ляжу, спочину.

Валиться на шкуру, обнімає голову вовка лапками. Шкура заворушилася — виявляється, що це справжній вовк, який спав біля куща. Вовк, вражений нахабством Котика, підхопився, люто завив, струсив з себе Котика і грізно рушив до нього. Котик з жахом кидається тікати далі, продирається крізь кущі, мчить так, що аж вітер свистить у вухах, скочується з горба і падає у болото. З вереском вистрибує з болота, віддирає від себе величезного рака і мчить далі. А за ним невідступно женеться вовк. Наближається знайомий паркан котикового подвір'я. Вовк ось-ось наздожене Котика.

Котик *(відчайдушно)*. Гав! Гав! Песику! Рятуй мене!

З подвір'я назустріч Котикові і Вовку вибігає Песик. З погрозливим нявканням кидається навперейми Вовку. Вовк нерішуче зупиняється. Користуючись цим, Котик миттю вилазить на дерево і звідти гавкає. А Песик, нявкаючи, безстрашно атакує Вовка. Вовк розгубився, повернувся і, підібгавши хвоста, зникає.

Котик *(з дерева)*. Так його! Ату його! Гав-гав! *(Злазить вниз, іде назустріч Песикові, що повертається.)* Ну, бачив? Я цього Вовка спеціально для тебе з лісу виманив і сюди привів. А там залишилося двадцять п'ять вовчих шкур. Сто п'ятдесят зайців!

Песик. А де ж твоя рушниця?

Котик. Зустрів ведмедя. Хотів стріляти — нема патронів. Я — прикладом. Ведмідь — наповал. Рушниця — в тріски.

З-за паркана з'являється Заєць.

Заєць. Гей, ти, хвалько. Візьми свою рушницю і торбу! *(Кидає через паркан рушницю і ягдташ.)* І більше нам не попадайся! На перший раз відпустили, а на другий — і хвіст одірвем! *(Регоче, зникає.)*

Песик *(регоче)*. Ах ти ж, хвалько!

Котик *(засоромлено)*. Та я... Та вони... Та ми...

Песик. Де ж твої медалі?

Котик *(жалібно)*. Добре вам, котам, живеться... У теплі, в затишку... А нам, собакам... Давай поміняємося місцями?

Песик. Що з тобою поробиш... Вертайся на своє місце. А то я вже на твоєму місці заскучав...

Разом співають пісню (музичний супровід № 7).

ЗАКЛЮЧНА ПІСНЯ

Робити мусить кожен,
Що він уміє й може,
Щоб раптом не взяли тебе на сміх.
Нам треба на відмінно
Робити все сумлінно.

Допомагати другу,
Щоб він тобі поміг.

Сваритися не будем,
Нехай завжди і всюди
Життя у нас з тобою мирно йде.
Заприсягнемось дружно,
Одверто, чесно, мужньо,—
Не заздрити ніколи
Нікому і ніде.

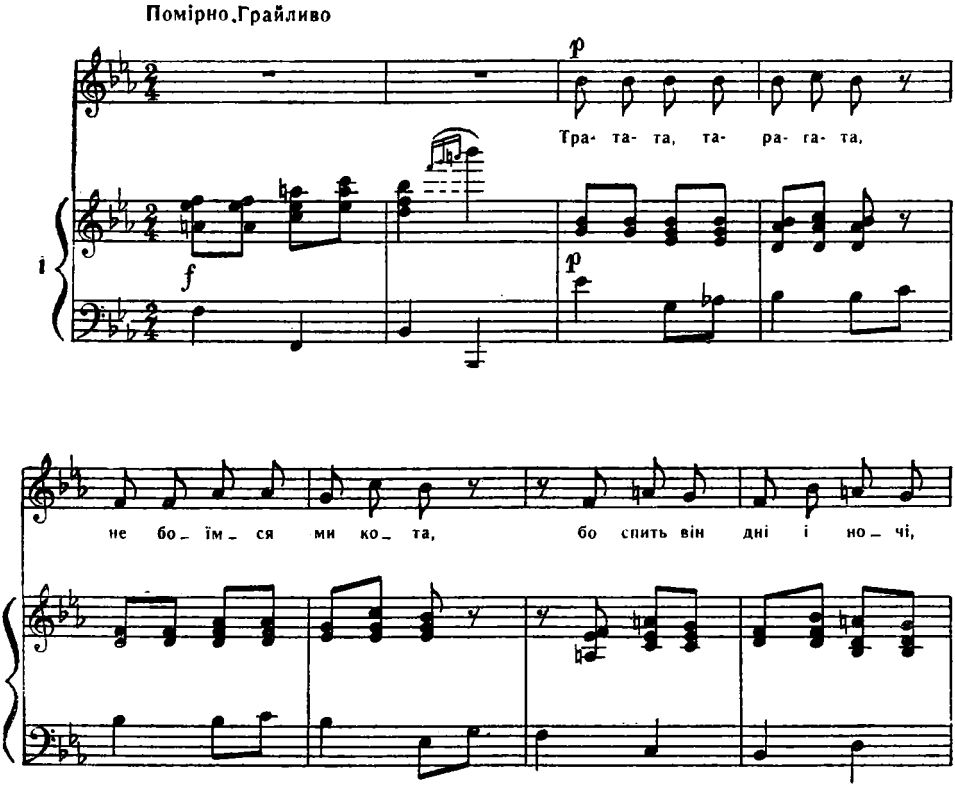

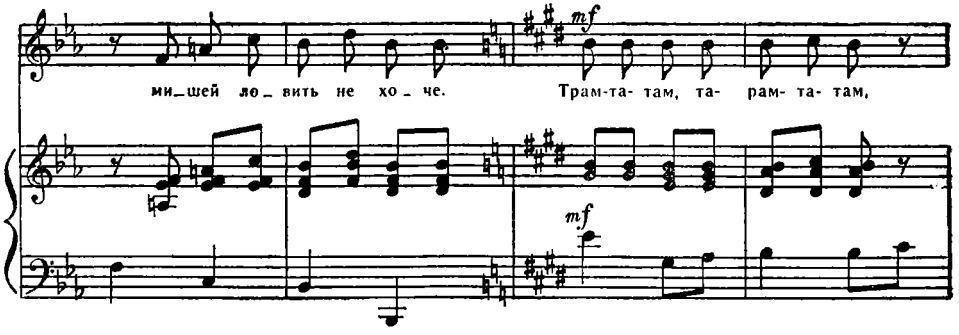
mf
ми_шей ло_вить не хо_че. Трам-та- там, та- рам- та- там,
mf

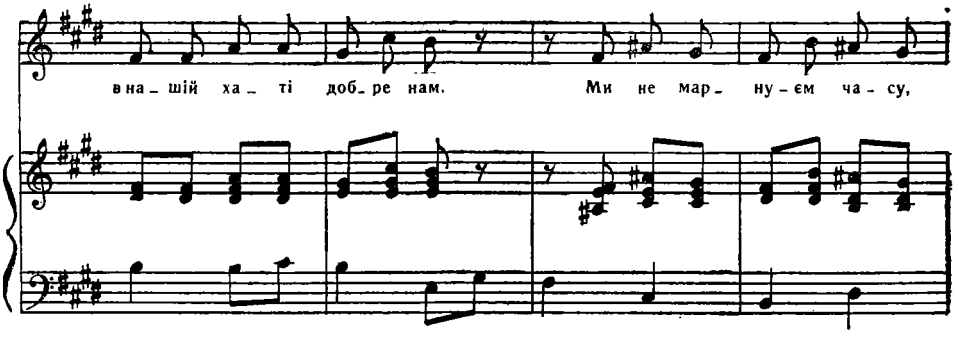
в на_шій ха_ ті доб_ре нам. Ми не мар_ ну_єм ча_ су,

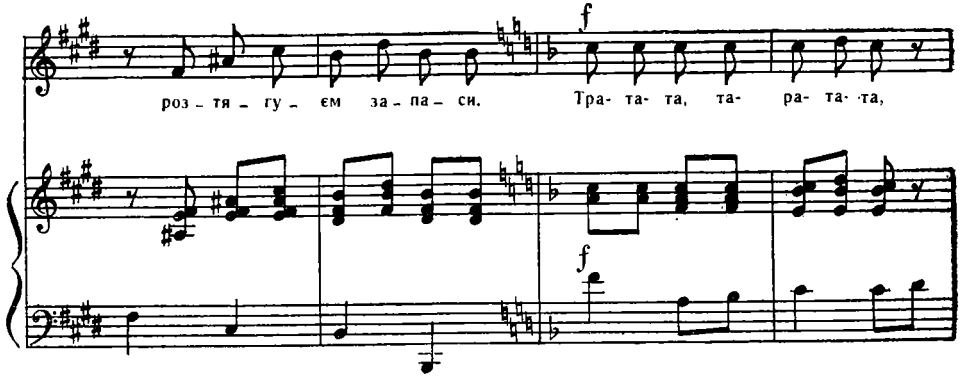
f
роз_ тя_ гу_ єм за_ па_ си. Тра- та- та, та- ра- та- та,
f

не бо_їм_ся ми ко_та, бо він у нас ле_да_що,

а нам це на_віть кра_ще!

f

В темпі маршу

f

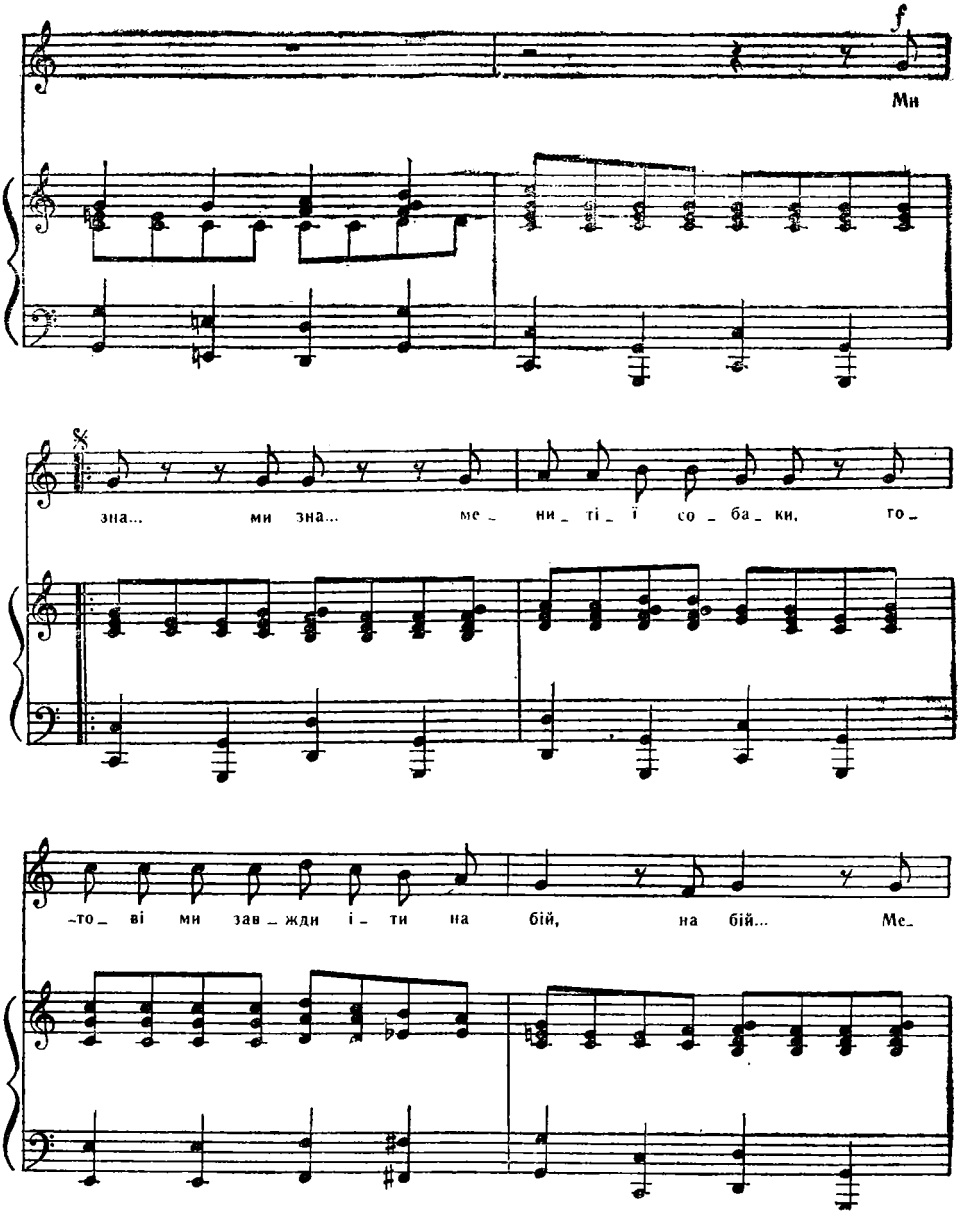
f
Ми
зна... ми зна... ме_ ни_ ті_ і со_ ба_ ки, то_
_то_ ві ми зав_ жди і_ ти на бій, на бій... Ме_

-да... ме - да... ме - да - лі - це оз - на - ки сум -

-лін - нос - ті, сум - лін - но - сті, від - ва - ги і кміт - ли - вос - ті у

на - шій служ - бі не - лег кій, сум -

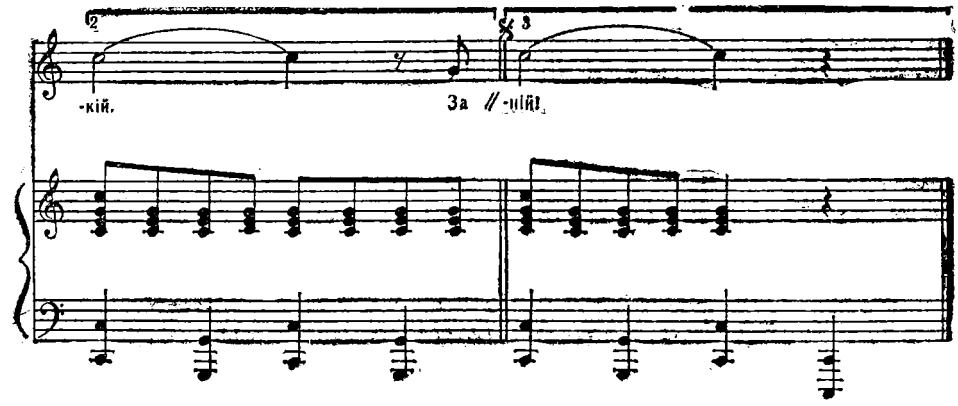
2
3
-кій.
За //-цій!

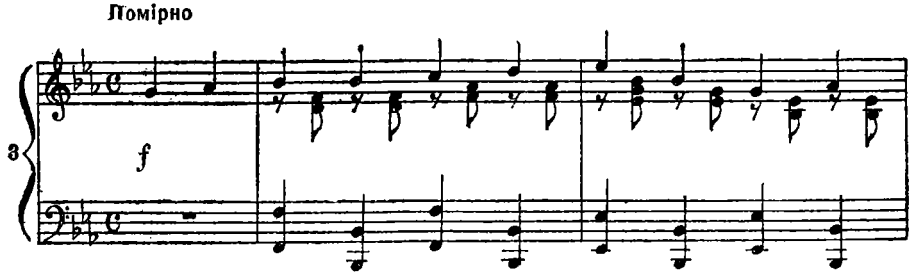
Помірно
3
f

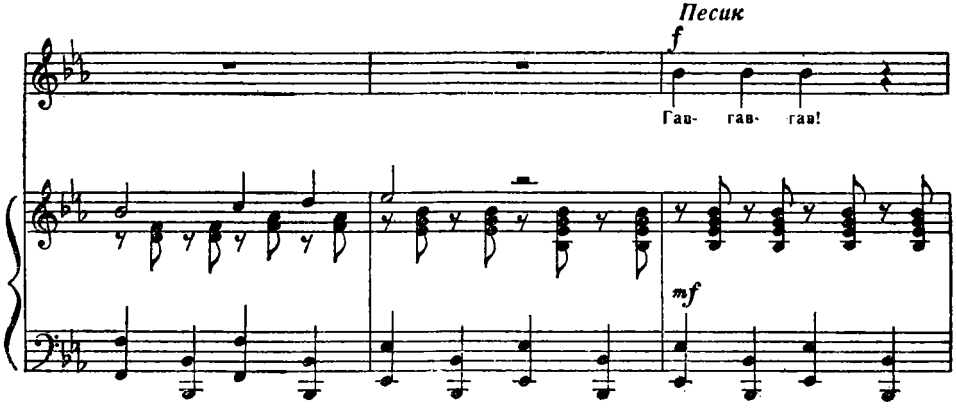
Песик
f
Гав- гав- гав!
mf

Котик *Песик*

Няв- няв- няв! Трош _ ки го _ ло _ су при _ бав!

Котик *Песик*

Гав- гав- гав- Няв- няв- няв! Я _ зи _ чок о _

_так пос _ тав! А те _ пер слід _ куй у _

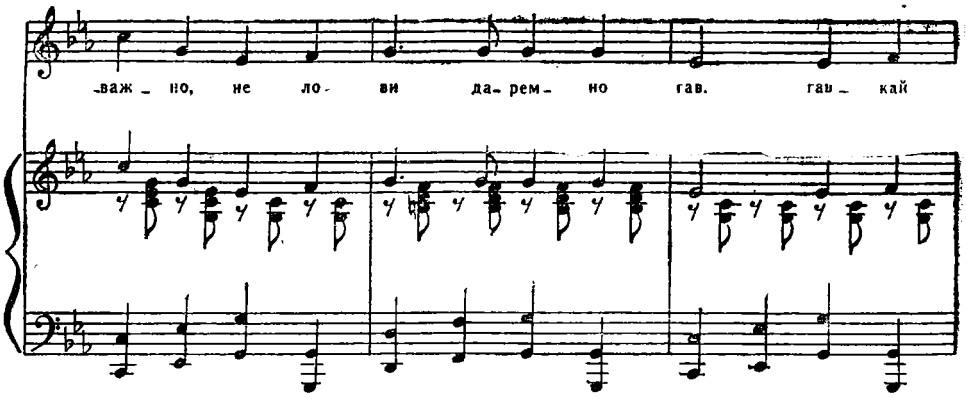
важ_ но, не ло- ви да- рем- но гав. гав_ кай

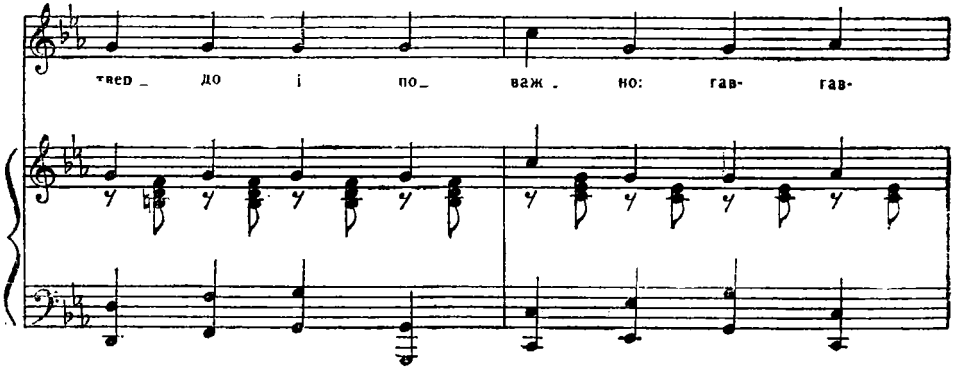
твер_ до і по_ важ_ но: гав- гав-

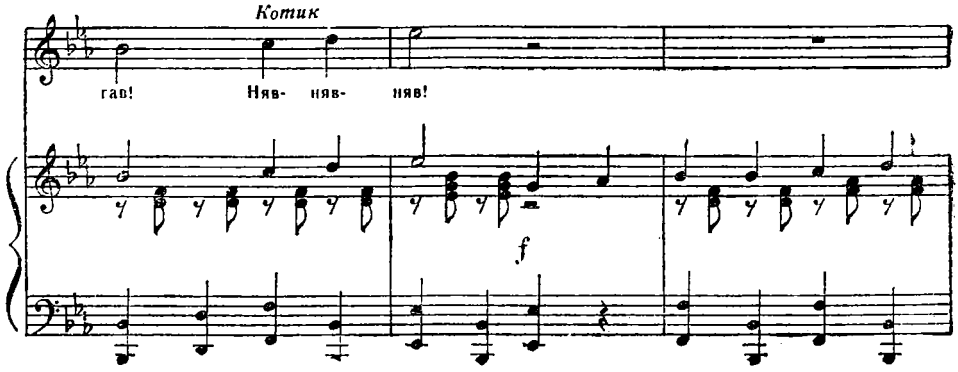
Котик
гав! Няв- няв- няв!
f

Песик *Котик*

Гав- гав- гав! Нях- нях- нях!

В темпі маршу

4

f

f

Тремлять у лі_сі всі хвости і

mf

вуш. ка, на по_ лю_ ван_ ня гріз_ но я і_

_ду. Зай_ців рі_ шу_ че я візь_му на

муш_ ку. «Піф-паф» — і в тор_ бу по_ кла_

-ду. Твер-ді- ше крок, зведем ку-

-рок, на- ці- ли- мо руш- ни- цю. Хто там схо-

-вав- ся і гар-чить? Мо- я ру- ка не за-трем-тить, хоч це са-

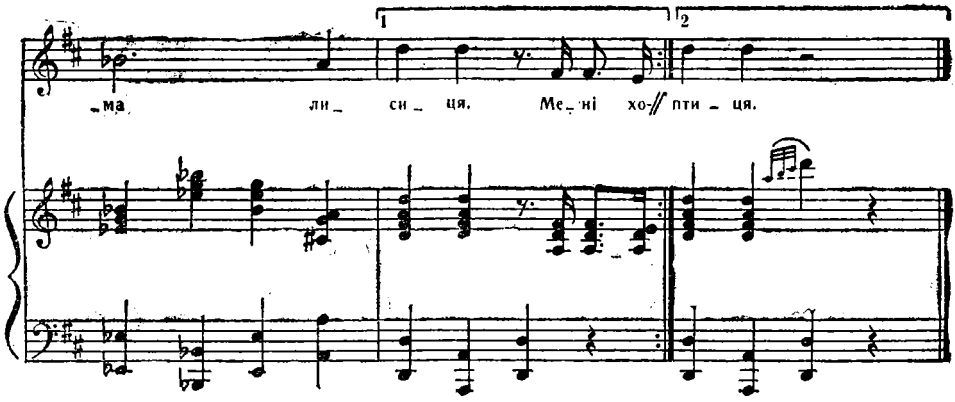
1
2
-ма ли- си- ця. Ме-ні хо-// пти- ця.

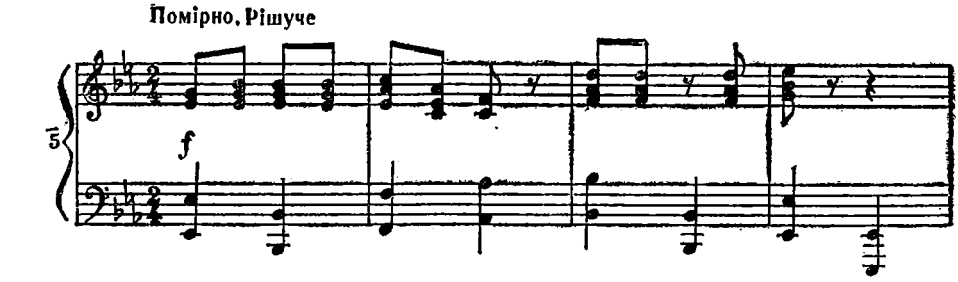
Помірно, Рішуче
5
f

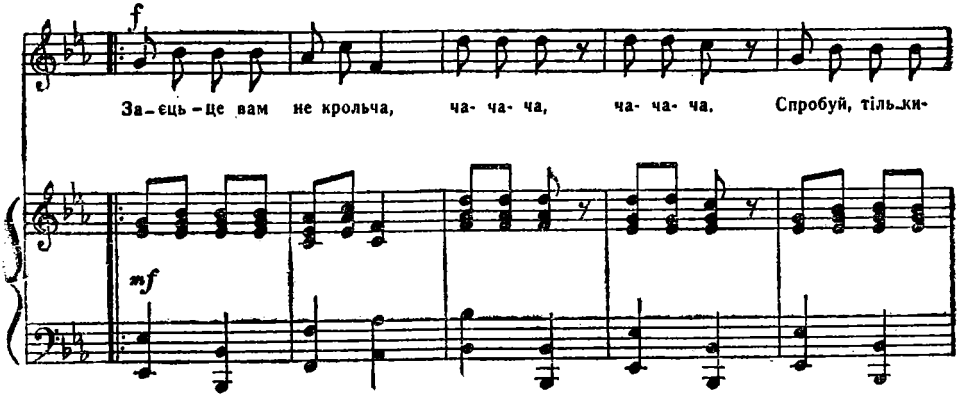
f
За-єць-це вам не крольча, ча- ча- ча, ча- ча- ча. Спробуй, тільки-
mf

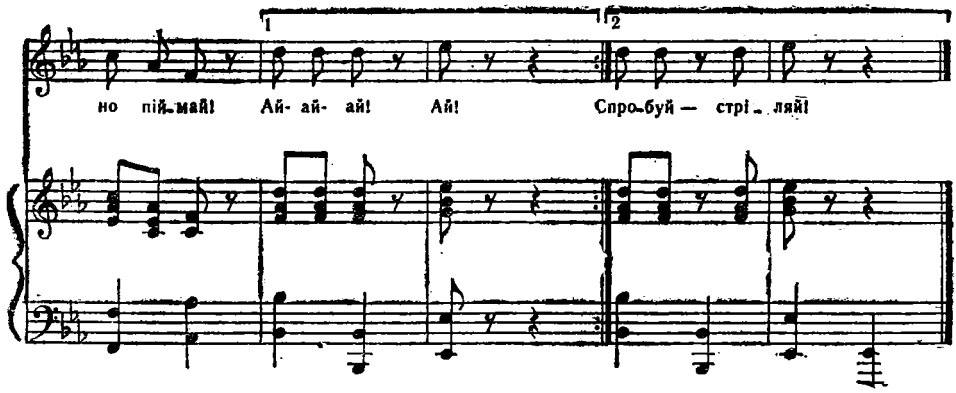
1
2
но пій-май! Ай- ай- ай! Ай! Спро-буй — стрі-ляй!

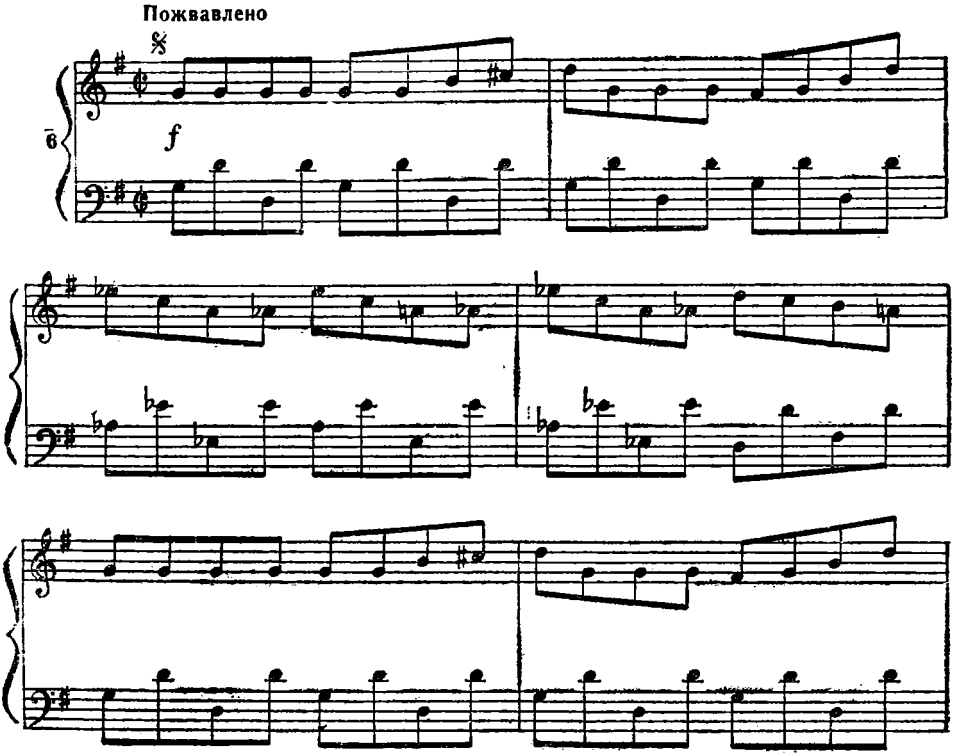
Пожвавлено
f

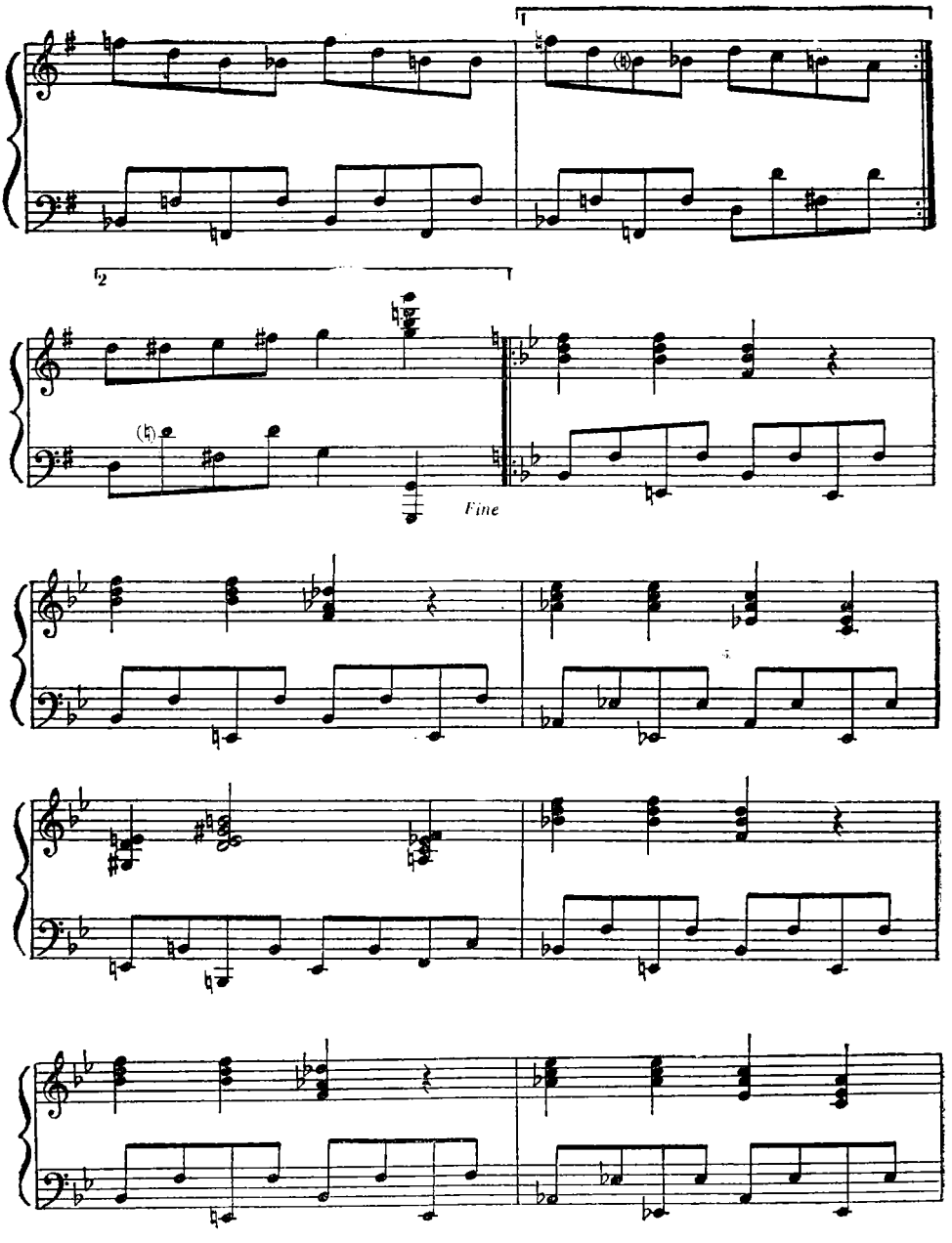
2
Fine

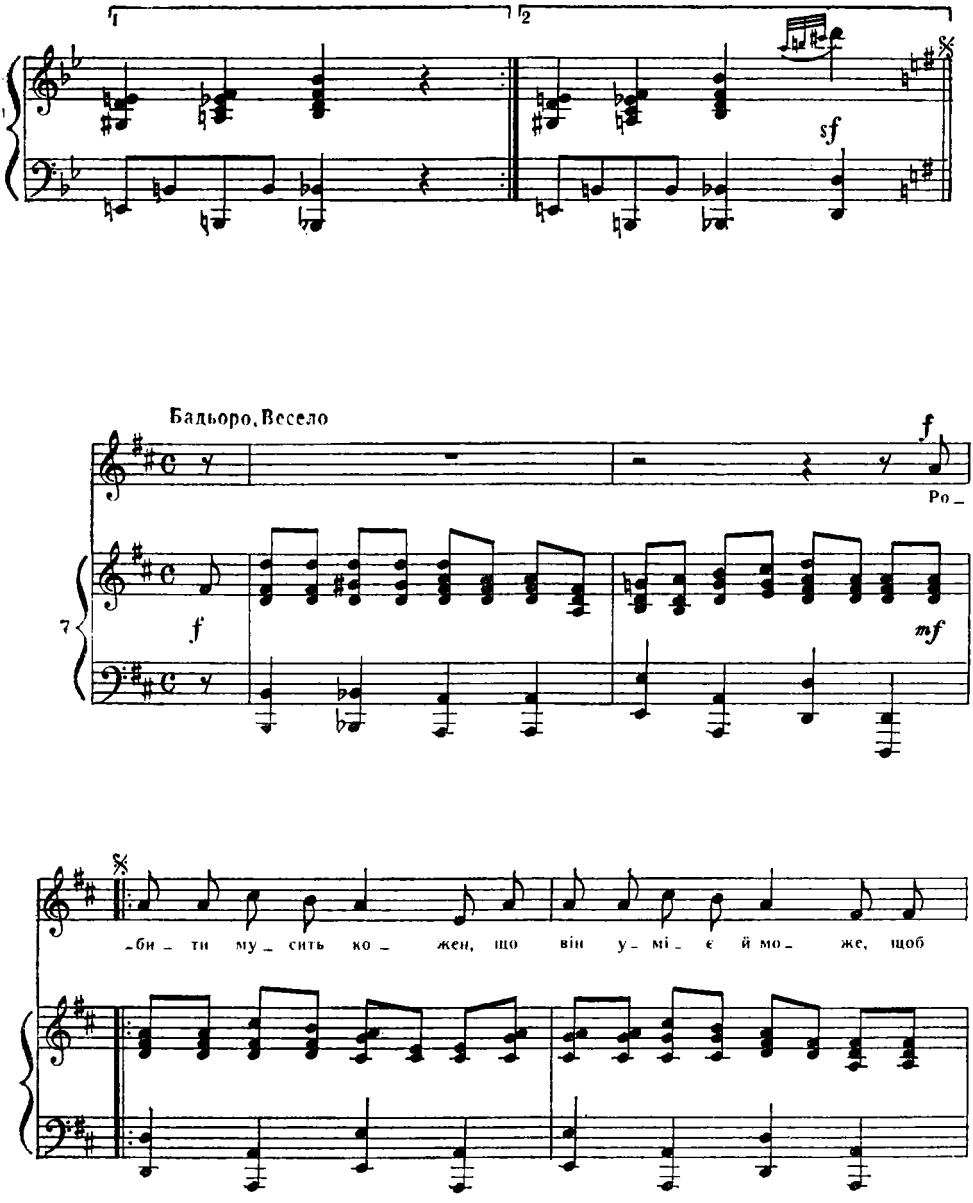
1
2
sf
Бадьоро, Весело
f
Ро_
7
f
mf
_би_ ти му_ сить ко_ жен, що він у_ мі_ є й мо_ же, щоб

рап_том не взя_ли те_бе на сміх. Нам

тре_ба на від_мін_но ро_би_ти все сум_лін_но. До_

_по_ма_га_ти дру_гу, щоб він то_бі по_міг. Нам

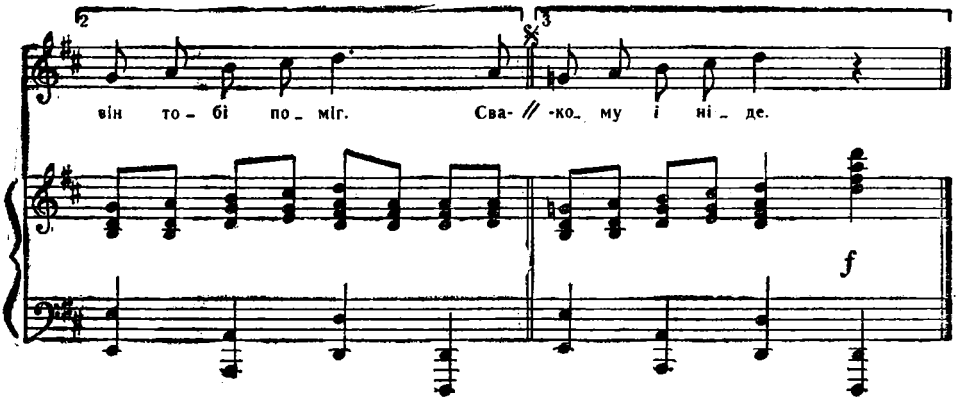
2
3
він то – бі по – міг. Сва- // -ко – му і ні – де.
f

Ю. Чеповецький

ХРОХАВРОН

Казка з чарівними перетвореннями
для лялькового театру
на дві дії, чотири картини

Переклад з російської *О. Пархоменка*
Музика *Ю. Рожавської*

ДІЙОВІ ОСОБИ:

Харитон, школяр
Бабуся
Хват, цуценя
Свиня
1-ше Порося
2-ге Порося
3-тє Порося
Гусак
Гусеня
Їжак
Костюм Харитонів
1-й Вовк
2-й Вовк

ДІЯ ПЕРША

КАРТИНА ПЕРША

Виконується музичний супровід № 1. Глядачам відкриваються сходи з поручнями. Чути шкільний дзвоник, дитячий гомін. По поручнях з хвацьким свистом з'їжджає Харитон. Опецькуватий, рожевощокий, ніс, мов картоплина, кашкет на потилиці. Ранець у Харитона розстебнутий, з нього виглядають зошити.

Тільки доїжджає хлопець донизу, як сходи опускаються, утворюючи своєрідну перепону. Харитон браво рушає вздовж неї. Далі він імітує ходьбу. Назустріч йому сунеться урна. Харитон валить її на землю, і вона зникає. До нього наближається кіт. Харитон зупиняється. Кіт довірливо треться об його ногу. Зненацька Харитон зафутболює кота. Посвистуючи, йде далі. Назустріч рухається деревце, злегка торкаючись гілкою до його плечей. Хлопець перестає свистіти, обертається і заміряється кулаком на невідомого кривдника. Рушає вперед — гілка знову його зачіпає. Здогадавшись, що його торкає деревце, Харитон сердито зламує гілку. Продовжуючи свистіти, зникає за ширмою.

Перед глядачем — інтер'єр сучасної сільської кімнати. Телевізор, на стіні — дзеркало, портрети бабусі та дідуся, почесна грамота. З сусідньої кімнати Бабуся викочує столик-візок, на якому парує горщик каші. За нею поважно йде цуценя Хват з тарілкою в лапах.

Бабуся *(котить візок і співає).*

Музичний супровід № 2.

Добра каша, їжа наша,—
Здавна славиться вона.
Ой, сама ж бо знає каша,
Що солодка й запашна!
Добру кашу хвалить кожний,—
Тягнеться до горщика.
За обідом з нею можна
Проковтнути язика.

(Радо пританцьовує навкруги задоволеного Хвата.)

Бабуся *(вдихаючи пару).* Ох і кашка! Добряча вдалася!.. А тепер треба її на все сімейство розділити і собачці нашому дати! *(Накладає в мисочку Хватові.)* Їж, Хватику, тут тобі вистачить по самі вуха.

Хват береться до їжі.

Ну як? Смачно?

Хват *(радо гарчить).* Гррр-рр-гречка!

Б а б у с я. А так, а так! Гречана каша. Саме та, що сама себе хвалить. *(Ставить горщик на стіл.)* От прийде мій онучок Харитоша зі школи, півгорщика виїсть *(показує)*, ось до цього пасочка, і спасибі бабусі скаже. А після кашки і задачки легше розв'язуються, і чорнило не так розмазується...

Х в а т *(поїв і просить ще, простягаючи лапу)*. Гр-р-р!

Б а б у с я. Ще каші хочеш? Е, ні, не дам. Друга половина горщика — дідусеві моєму. *(Показує на портрет діда.)* Він старенький, старенький, а до каші ласенький! Стій і не проси!.. *(Дивиться в дзеркало.)* У мене всюди порядок: і вдома, і на свинофермі. Недарма ж я за своїх поросят похвальну грамоту одержала!

На телевізорі загоряється червона лампочка, чути сигнал — дзвінок.

Б а б у с я. Здається, мене викликають. *(Підходить до телевізора, вмикає).*

В телевізорі з'являється с в и н я ч а м о р д о ч к а.

С в и н я. Алло! Бабуся!

Б а б у с я. Що скоїлось, Хівре Хролівно?

С в и н я. Біда! Наше поросятко захворіло на свинку!

Зображення свині зникає.

Б а б у с я. Охо-хо! Чуєш, Хвате? Поросятко захворіло на свинку.

Хват подає бабусі сумку-аптечку з хрестом.

Б а б у с я. Зараз я піду і вилікую його... А ти залишайся на хазяйстві... Стережи кашу.

Бабуся виходить. Хват застигає біля горщика. Смачна пара хвилює його, і він, щоб позбутися спокуси, крокує по кімнаті. Потім надягає на ніс ковпачок і вже знову стає до горщика на пост. Виникає мелодія Харитошиної пісні. Радісний Хват весело пританцьовує. Ось чується й сама Харитонова пісня (музичний супровід № 3).

Х а р и т о ш а *(за дверима)*.

Йде обідать Харитоша,—
Ширше двері відчиняй!
Де моя велика ложка?
Швидше кашу подавай!
(Ногою відчиняє двері й співає вже в кімнаті.)
Де моя велика ложка?
Швидше кашу подавай!
Зголоднів я дуже в школі
І стомився — аж тремчу.
Відпочину на футболі —
Ось поїм і побіжу!..

Ух, нанавчався! *(Піднімає над головою ранець-портфель. Упрів.)*

Хват (*браво піднявши лапу*). Привіт!

Харитон, вичікуючи, стоїть з піднятим портфелем.

Хват. Привіт.

Замість відповіді Харитон жбурляє в цуценя портфель. Хват скімлить і тікає в куток.

Харитон. Ха! ха! ха! Портфеля злякався! А ти спробував би його цілий день потягати та повчити все, що в ньому є,— не так би запищав... Думаєш, легко? Он бачиш, як я схуд... Поясок став завеликий. Сюди ще одного школяра можна запхнути... Чим це так смачно пахне?

Хват гарчить в кутку.

Харитон (*підходить до столу*). Ух, ти? Цілий горщик каші. Гречана, з маслом! Зараз ми її... Де моя велика ложка? (*Дістає зі столу ложку.*) Каша ваша буде наша... Увага! На старт!

Харитон жадібно (під музику) їсть кашу. Нарешті одривається од горщика, лице його вимазане кашею, на носі ціла гречана купка. Хват гарчить і з огидою одпльовується.

Харитон. Ух, уже половину виїв! (*Плескає себе по животі.*) Набарабанився. (*Дивиться на горщик.*) Еге, там ще багато. (*Знову береться за ложку.*)

Хват (*мало не вискакуючи на стіл*). Не тобі! Не дам! Не дам!

Харитон. Тпрусь! Не твоя каша, отож не гарчи! Ти пес Хват, а я хлопець хват!

Харитон і Хват витріщились один на одного, гарчать.

Хват. Не дам! Не дам!

Харитон. Це ти мені, Харитонові, каші жалієш? Ех ти, жаднюга! На ж тобі, їж сам цю кашу!

Харитон надіває горщик на голову Хвата. Хват з горщиком на голові бігає по кімнаті. Харитон, сміючись, кидається за ним. Падають вазони, летить набік столик-візок, але зловити собаку Харитон не може. Тоді він вилазить на телевізор, що стоїть недалеко од дверей, і зриває штору, щоб накрити нею цуценя.

Харитон. Раз!..

У дверях з'являється Бабуся.

Харитон. Два... Три... (*Накриває Бабусю шторою.*) Зловив! Зловив!

Бабуся (*під шторою*). Караул! Рятуйте! Розбійники!

Харитон. Ой! (*Одскакує вбік.*)

Бабуся *(виборсуючись з-під штори).* Що це в хаті діється? Справжній розбій! Квіти долі *(піднімає коврик з чорнильними плямами),* чорнило розлите *(помічає горщик на голові у Хвата),* каша на голові! *(Помічає Харитона.)* А-а, так ось чия це робота!

Харитон. Ну, що я таке зробив?

Бабуся. Ти ще питаєш? Порося ти нечестиве, а не дитина! Мої поросята такого б не зробили!

Харитон. Ну що ж, порося, то й порося.

Бабуся. Ач, який хоробрий! Отак ти й зовсім поросям станеш, і ні до хати, ні до школи тебе не пустять.

Харитон. Нехай, подумаєш!

Бабуся. Е, нічого мені з тобою розбалакувати, в мене і без тебе діла повнісінько!

Бабуся виходить, Хват тявкнув на Харитона і побіг за бабусею.

Харитон. Подумаєш, поросям стану... Я в чудеса не вірю.

Міняється світло, чути «чарівну» музику.

Ой, щось у боку захрюкало, чи то пак, засвербіло, ні, захрюкало, захрю, засві, захрю.... *(Треться боком об стіл і від задоволення хрюкає.)* Приємно, приємно... А тепер щось ніс звехрючиться, чи то пак, свербить. *(Ніс перетворюється на поросячий п'ятачок, Харитон мацає його.)* Ой здається, спух, ніби потовщав... Дарма, це навіть краще. І все одно — я Хрохаврон, чи то пак, Харитон, ні, Хрохаврон... Ой, щось у мене всі слова перехрючуються... *(З голови злітає кашкет і зникає.)* Ой, ой, мій кашкет! *(Злітає і зникає куртка.)* Куртка, моя куртка!.. *(Сповзають і зникають штани.)* Куди ж ви, штани?! Все від мене втекло. От тобі й маєш!..

Хрохаврон залишився в самих трусиках. У другому кутку кімнати з'являється Костюм, в повному комплекті. Костюм сам чиститься щіткою.

Хрохаврон. Хі-хі-хро! Мій костюм!.. Молодець, сам себе чистить! *(Підходить до Костюма, той гидливо відвертається і трохи відходить. Хрохаврон за ним. Костюм в інший бік. Починається швидка, мовчазна гра-погоня. Нарешті, Хрохаврон не витримав і кричить).* Костюм, стій! Це ж я, твій Хрохаврон... Стій! *(Костюм зникає зовсім.)* Ну, чого він мене злякався? Хіба я страховисько якесь?! Ось зараз подивлюсь на себе у дзеркало. *(Обережно підкрадається до дзеркала.)* Це наше дзеркало. Воно — хороше, гарненьке... *(Заглядає і бачить там своє відображення, тобто, порося.)* Хі-хі-хро! Там порося! Таке гарненьке, тільки трохи брудне... *(Кличе.)* Бах-рю-бахрюсю! У нас в кімнаті порося!

Входить Бабуся з мітлою.

Хрохаврон *(показуючи на дзеркало).* Хрю там, хро там, хрюхохро!

Бабуся. Хто ж це мене кликав?.. А це що таке? Як це ти, порося, в хату залізло?!

Хрохаврон *(показує ратичкою в дзеркало.)* Хрюхавро, порося, хрюхася...

Бабуся. Ану, геть з хати, нечестиве! Ачу, ачу! *(Гонить Харитона мітлою.)* Геть, геть!

Хрохаврон. Бахрю-яхро-хрохавроха!

Бабуся. Чула я «бахрю-яхро». Геть з хати!.. Харитошо, Харитошо, жени його!.. Та куди ж ти заховався?

Прибігає Хват і разом з бабусею виганяє Хрохаврона. Знесилена бабуся сідає на стілець.

Бабуся. Ох ти, лишенько! Чужі поросята по хатах швендяють!.. Та й онучок мій хороший. Як треба допомогти — його нема. Халамидник!

З'являється Костюм, стає осторонь, спиною до Бабусі.

Бабуся *(помічає його).* А-а, нарешті з'явився!.. Чого ж ти мовчиш?.. Розумію. Нашкодив — тепер самому соромно. Ну, гаразд, проси пробачення та й помиримось... Чого ж ти мовчиш? *(Підходить до Костюма й доторкається до нього.)* Харитошо, чуєш, Харитошо? *(Костюм повертається до Бабусі.)* Ой, ой! Батеньку, що це таке! Де ж мій Харитоша?! Костюм же порожній!.. Ой, ой, допоможіть, люди добрі! Пропав мій онук, зник! *(Непритомніє.)*

Хват скавулить і лиже їй обличчя, Костюм обвітрює її рукавами. Нарешті, Бабуся приходить до пам'яті.

Скоріш, скоріш! Треба шукати Харитошу! Рятувати його! Загинув! Потонув!..

Біжить. За нею Хват, за Хватом — Костюм. Вибігають з кімнати, потім пробігають по авансцені. Бабуся жалісно кличе: «Харитошо! Харитошо!..»

КАРТИНА ДРУГА

Дерево. Лавка. Неподалік свиноферма. З'являється сумний Хрохаврон. Він сідає і починає схлипувати.

Хрохаврон. Хро... хро... хро... Моя бахрюся зі своїми поросятами зовсім очманіла, навіть я здався їй поросям... З хати вигнала. От тепер не вернусь додому... І у школу завтра не піду. Буду

весь час байдикувати. *(Лягає на лавку, задирає ноги і співає.)* Хрю-та-хро, хрю-та-хро!.. Е-е, все одно сумно...

Від свиноферми долинає веселий свинячий вереск, музика.

Де це так весело! Піду, подивлюся! Цікаво!..

Хрохаврон зіскакує з лавки й біжить до свиноферми. Свинарник виїжджає на передній план. Це красива біла будівля з широкими вікнами; на фронтоні — скульптура свині з кукурудзяним стеблом (фізкультурник з веслом). Перед будівлею веселий фонтан. Над дверима напис: «Ласкаво просимо!» Хрохаврон заглядає у вікна, за якими майорять у танці фігурки поросят.

Чути музику. Передражнюючи танцюючих, Хрохаврон підходить до дверей і гатить у них ногою. Двері закриті. Ще раз б'є ратицею по дверях.

Хрохаврон. Хитренькі! Написали: «Ласкаво просимо», а самі замкнулися... Ага, ось дзвоник!

Хрохаврон натискує кнопку. Чути дзеленчання. Двері прочиняються і Хрохаврон заходить всередину.

Будівля повертається і одкривається глядачам зсередини. Це зразкова свиноферма. Електрика, кафель, великі круглі ваги, умивальники, рушники, телефон, радіо, ліжка, ескалатор (поки що без тарілок). Мама-свиня в халаті, троє поросят у слинявчиках.

Хрохаврон *(біля дверей)*. Нічого собі влаштувалися.

Поросята розглядають прибулого.

Свиня. Діти, що треба сказати гостеві?

Поросята *(хором)*. Драстуйте!

Хрохаврон мовчить.

Поросята *(голосніше)*. Драстуйте!

Хрохаврон. Привіт! Ну, чого повитріщалися?

1-ше Порося. Фі, який він брудний!

2-ге Порося *(нюхаючи)*. Од нього чорнилом пахне.

3-є Порося. І гречаною кашею!

Хрохаврон. Донюхався, клятий!

3-є Порося. Добре, коли в поросяти всередині гречана каша.

Свиня. О, господи! Що ти кажеш, синку? Це у смаженого поросяти всередині гречана каша, а ти — живий!

3-є Порося *(запитує у Харитона)*. То, може, ти — смажений?

Хрохаврон. Ще б пак! І смажений і варений, і котись ти од мене, бо як хрокну по п'ятачку!

Свиня. У, який ти грубіян! Ідіть, мерщій, дітки, до мене, до мене!

Хрохаврон. Я зовсім не порося, я школяр! Я ходжу до школи.

Поросята. Ми теж, ми теж хочемо ходити до школи!

Свиня. Тихо, дітки, тихо! Мабуть, він дуже здібний, якщо його прийнято до школи. *(До Харитона.)* Які у тебе оцінки?

Хрохаврон. Які! Я з свинства — перший учень в класі!

Свиня. Охо-хо! Наша бабуся поставила б тобі теж одиницю з поведінки!..

Хрохаврон. Це моя бабуся, а не ваша.

Поросята. Ні, наша!

Хрохаврон. Ні, моя!

Поросята. Ні, наша!

Зчиняють бійку. Свиня розбороняє їх.

Свиня. Важко повірити, що в однієї бабусі такі неоднакові поросята! Та вже коли ти попав до нас, то ми приймемо тебе в свою свинячу сім'ю. Давайте ж, дітки, покажемо гостеві, що ми вміємо. Ставайте в коло.

Поросята стають у коло і по черзі співають (музичний супровід № 4). Коли танцюють — свиня-мама махає хусточкою, теж пританцьовує.

Мусим ми своїм копитцем
По землі не сильно бить,
Щоб не дуже натомиться,
Щоб жирок не розтрусить.
Тра-ля-ля-ля-ля, тра-ля-ля-ля-ля,
Щоб жирок не розтрусить.

Кукурудзу і редиску
Набивай собі в живіт!
Стане свинка рекордистка,
Знаменита на весь світ.
Тра-ля-ля! Тра-ля-ля!
Знаменита на весь світ!

Ми гладенькі діти в мами,
І вона гладка свиня,
Та старанно кілограми
Набирає вся сім'я.
Тра-ля-ля! Тра-ля-ля!
Набирає вся сім'я.

Хрохаврон. Подумаєш, дружна сім'я! Хвальки!

Свиня. Браво, дітки, молодці! Ну, а тепер побачимо, що вміє наш гість?

Хрохаврон. Я в самодіяльності участі не беру.

Свиня. Це дуже погано! Ну, дітки, час нам обідати! Мийте ратички.

Поросята підбігають до умивальників. Шумить вода.
Свиня бере телефонну трубку.

Свиня. Алло! Подайте, будь ласка, обід!

Зашумів ескалатор, і з віконця в стіні по колії виїхали тарілочки: на одній — огірок, на другій — бурячок, на третій — качан кукурудзяний, на четвертій — капуста.

Хрохаврон. Я... Я...
Свиня. Ти пригадав, що умієш робити?
Хрохаврон. Пригадав! Пригадав! Я умію обідати!
Свиня. Ну, що ж, іди до столу, тут і тобі вистачить. А ви, дітки, зважимося перед обідом і після обіду, підходьте по одному.

Свиня по черзі зважує поросят, а Хрохаврон з'їдає овочі з усіх тарілок.

Поросята. Мамо! Мамо! Він усе поїв!
Свиня. Ай-ай, як недобре. Всі ми — свині, але поводитись посвинськи негарно.

Виїжджають нові тарілочки з фруктами.

Хрохаврон. Ура! Я люблю третє!
Свиня. Е ні, голубе, третє буде тільки для них, а ти на закуску послухай музику. *(Вмикає радіо.)*

Чути веселу музику, Хрохаврон починає танцювати під музику, потім вискакує на ваги й танцює на них. Поросята перестають їсти. Сміються і також починають стрибати кругом вагів.

Свиня. Тихше! Тихо! Годі!!! *(Вимикає радіо і до Хрохаврона.)* Ти вже мені пробач, але доведеться тобі іти додому. Ти зіпсуєш моїх дітей.
Хрохаврон. А я не хочу. Мені тут добре і весело!
Свиня. Іди, іди, будь ласка. Тобі не місце серед вихованих поросят.
Хрохаврон. Не хочу! Не хочу!

Свиня чемно виставляє за двері. Хрохаврон верещить за дверима.

КАРТИНА ТРЕТЯ

Під музику на сцену виїжджає своєрідна дитяча коляска. Її везе Гусак. Він розчулено гагакає і дуже обережно штовхає її вперед. Коляска зупиняється. Гусак розкриває її, розсовує, і перед нами — інкубатор з градусником, годинником, календарем, а посередині, на поличках — яйця. Знову залунала музика, і по ескалатору в інкубатор почали надходити нові яйця.

Гусак *(співає).*

Музичний супровід № 5.

Га-га-га-га, мої яєчка,
Га-га-га-га!
Тук-тук-тук-тук — у них сердечка,
Га-га-га-га!

Інкубатор — ваша ненька,
Га-га-га-га!
Вилупляйтеся швиденько,
Га-га-га-га!

Скоро ви, мої дітки, на світ з'явитесь. *(Лічить яйця.)* Одно, два, три, чотири... Будете великими, як інкубатор... П'ять, шість, сім... і красивими, як ваш татко!

По ескалатору їде Хрохаврон. Він під'їжджає спиною до Гусака. Ескалатор зупиняється.

Гусак *(розглядаючи яйця).* Невже бовтун?

Хрохаврон *(обертається).* Який я тобі бовтун? Ти що, не впізнав мене?

Гусак. Га-га... Хіба можна свиню з кимось переплутати? Свиня — і є свиня.

Хрохаврон. Ого! Я вже свинею став! Гей, ти, Гусак! Я — Хрохаврон!

Гусак. Га-га-га, яка різниця? Іди і не заважай моїй го-го-боті.

Хрохаврон *(бере з ящика одне яйце).* А я буду тобі помагати.

Гусак. Ой, ой! Поклади, будь ласка! Зараз же, кажу, поклади!

Яйця в ящику заворушилися, запищали.

Ти бачиш, їм не можна хвилюватися!

Хрохаврон ставить яйце на п'ятачок, жонглює і пританцьовує.

Гусак. Го-гозбійник! Ти гозіб'єш! Віддай!

Хрохаврон бігає з яйцем на носі кругом інкубатора, Гусак за ним.

Гусак. Загубиш його! Розіб'єш!

Яйце падає і розбивається. Яйця в ящику захвилювалися дужче. Гусак од страху закрив очі крилами. З розбитого яйця з'являється Гусеня.

Гусеня. Пі-пі! Яке сьогодні число?

Хрохаврон. Двадцяте! Яке це має значення?

Гусеня. Отже, я раніше всіх вилупився.

Гусак *(бере його «на руки»)*. Не хвилюйся, дитино, твій тато з тобою.

Гусеня. А що я сам робитиму?

Хрохаврон. Подумаєш! Я теж сам!

Гусак. Ге-геть! Го-розбійнику! Не хочу тебе бачити. *(Одвертається.)*

Хрохаврон. Всі мене женуть. Ну, куди мені йти?

Гусак. Як куди? Іди до свиней!

Хрохаврон. Не можу я туди.

Гусак. Ну, а гу-сак свині не товариш. Гу-гуляй сам.

Хрохаврон. Куди ж мені тепер іти?

Гусак. Іди куди хочеш — хоч в ліс. Туди!

Хрохаврон. Ну й піду!

Гусак. Ну й іди!

Хрохаврон. Ну й піду! *(Біжить у ліс.)*

Гусак знову береться до роботи. Одне за одним вилуплюються гусенята. Радісний тато Гусак співає.

Гусак.

Га-га-га, мої гусенятка,
Га-га-га!
Га-га-га! Мої малятка,
Га-га-га!

Гусенята *(хором)*.

Добре гріє інкубатор,
Га-га-га!
В дитсадок веди нас, тату,
Га-га-га!

З'являється Бабуся, Хват і Костюм.

Бабуся. Харитошо, озо-о-вись!

Хват. Хав-Хавритошко! Хав-Хавритошко!

Бабуся. Ну, де тепер його шукати? Пропав наш онучок. Все село обшукала. На річку ходили. Нема його. Скажи, Гусаче, тут ніхто в ліс не проходив?

Гусак. Та проходив один тут...

Бабуся. Може, то наш Харитоша?

Гусак. Га-га-гарний Харитоша! Свиня свинею!

Бабуся. Ходімо, ходімо в ліс. Там же звірі дикі, вони можуть напасти на нашого Харитошу. Скоріше ходімо!

Бабуся, Хват і Костюм біжать у ліс. Гусак обертає інкубатор на коляску і з усім сімейством, під пісеньку, залишає сцену.

ДІЯ ДРУГА

КАРТИНА ЧЕТВЕРТА

Ліс. На галявину моторолером виїжджає Їжак. До моторолера причеплений фургончик з написом «Гриби». Їжак у фартусі, з люлькою в роті, в кишеньці великий гребінець. Їжак бере граблі, що стоять біля великого гриба, починає згрібати листя, співає (музичний супровід № 6). Дятел на дереві в такт його пісні простукує.

Їжак. Прочешу я все навкруг.
Дятел. Тук-тук, тук-тук!
Їжак. Кожен пень і кожен сук.
Дятел. Тук-тук, тук-тук!
Їжак. Приберу я ліс чудово,
Хай засяє він святково
Од моїх умілих рук!
Дятел. Тук-тук, тук-тук!
Їжак. Не люблю я забіяк.
Дятел. Так-так, так-так!
Їжак. Хижаків та розбишак.
Дятел. Так-так, так-так!
Їжак. Гей, вовцюги-хулігани,
Ставлю я на вас капкани,—
Хай порядок знає всяк.
Дятел. Так-так, так-так!

Їжак. Ну, а тепер треба помитися й відпочити. *(Знімає фартух з бляхою, розстібає замок на шубці і теж знімає її. Голеньким він стає під гриб-душ, миється. Потім надягає свою шубку, сідає й закурює люльку.)*

Хрохаврон *(з'являючись)*. Ну, що мені тепер робити? Залишився я зовсім сам.

Їжак *(попахкує люлькою)*. Пуф! Пуф! Пуф!

Хрохаврон. Хто це тут пуф-пуф-пуф робить?

Їжак. Це я пуф-пуф-пуф роблю.

Хрохаврон (*помітивши Їжака*). А, це ти, Їжак. Нудно мені, погратися ні з ким.

Їжак. А ти зі мною пограйся. Я з ділом упорався, тепер повеселитися можу.

Хрохаврон. А в що ми будемо гратися?

Їжак. Ну хоч би в щітки-колючки.

Хрохаврон. Я не знаю такої гри. *(Приглядається до Їжака, підходить ближче.)* Еге, та ти кругленький! Я знаю, у що ми з тобою пограємось.

Їжак. У що?

Хрохаврон. У футбол!

Їжак. А як у нього грають?

Хрохаврон. А ось так! *(Розганяється і б'є ратицею Їжака.)* Рраз — і гол!

Їжак летить і вдаряється об дерево, стогне.

Ха-ха-хро! Сподобалось?

Їжак *(сам до себе).* Хуліган, ратицею вдарив. Зараз я провчу його. *(До Хрохаврона.)* Це не погана гра, але я знаю ще кращу.

Хрохаврон. Хе, в щітки-колючки чи що?

Їжак. Ні, в скакуни-вершники. Будемо один на одному верхи їздити. Я сяду тобі на спину, а ти скачи.

Хрохаврон. Еге, буду я тебе катати! Краще ти мене катай!

Їжак. Гаразд, хай уже й так. Розганяйся і стрибай мені на спину.

Хрохаврон розганяється і з криком стрибає на настовбурчені голки. Їжак поскакав по колу з Хрохавроном на спині.

Хрохаврон. Ой-ой-ой! Ай-ай-ай! Пусти!

Їжак, поскакавши ще трохи, скинув Хрохаврона.

Їжак. Буде тобі, хулігане, наука! З вовками грайся, а не з порядними звірками. *(Одчіплює фургончик від моторолера, дістає з нього капкан, сідає на моторолер.)* Я б тебе, нікчема, ще провчив, та треба мені капкани розставити. *(Виїжджає.)*

Хрохаврон. У-у, проклята щітка-колючка! Ой, як же болить! *(Підходить до дерева, стогне.)*

Здалеку долинає звук гармошки. З'являється сумний Вовк. Він грає жалібну мелодію, щось на зразок «Сіренького цапка». Хрохаврон стоїть, обіпершись на дерево. Один одного не бачать. Вовк грає. Хрохаврон співає (музичний супровід № 7).

Хрохаврон. Ой, утік я од людей,
Ой, у темнющі хащі!
Ой дуже сумно без дітей!
Ой, хлопець я пропащий.

Вовк починає завивати, плакати. Хрохаврон продовжує.

Ой, тут ні школи, ні хлоп'ят,
Ой, тільки переліски,
Ой, ні з ким в цурки погулять,
І, ой, побитись ні з ким!

Обидва ридають. Потім починають ходити навкруги дерева. Хрохаврон обернувся і зіткнувся ніс до носа з Вовком. Вовк заричав. Хрохаврон затремтів, заскавулів, Вовк заграв веселу мелодію, а Хрохаврон, схлипуючи, затанцював. Раптом здалеку почувся Бабусин голос, Хватів гавкіт.

Вовк. Ой, мисливці з собакою! *(Тікає.)*

Бабуся. Харитошо!

Хват. Ха-Хавритошо! Хав-Хавритошо!

Хрохаврон. Ура! Мене знайшли!

З'являються Бабуся і Костюм. Костюм ховається за дерево. Хрохаврон кидається до Бабусі.

Хрохаврон. Бахрюсю! Яхросю! Хрохавроха!..

Бабуся. Ай-ай-ай! Бідненьке поросятко, мабуть, заблукалося.

Хрохаврон верещить і треться об Бабусине коліно.

Біднесеньке, ну що мені з тобою робити? Не до тебе зараз. Я онука свого шукаю...

Хрохаврон. Бахрюся, Яхрося, Хрохаврохуся! *(Зраділо верещить, ніби щось доводячи Бабусі.)*

Бабуся. Ні, ні, з собою тебе взяти не можу. Ти тут почекай. Знайду онука, потім за тобою прийду.

(Хрохаврон кидається під ноги, не пускає.)

Ну, який-бо ти впертий! Не крутись під ногами!

Хват приносить в зубах мотузок.

Оце правильно! Молодець Хват. Зараз ми його прив'яжемо, щоб не втекло, а знайдемо Харитошу — за поросям вернемось.

Прив'язують Хрохаврона за ногу до дерева. З-за кущів уже виглядають дві вовчі морди. Бабуся виходить, а Хват, зробивши коло, повертається на передній план і починає розмірковувати.

Хват. Чудне якесь порося. Хрокає, а ніби розмовляє. Виходить, це або перехрючене хлоп'я, або недохрючене порося. Дуже дивно. Побігаю, подумаю. *(Зробив коло, зникає.)*

Як тільки він вибіг, до Хрохаврона підкрадаються вовки.

Хрохаврон *(крізь плач)*. Мабуть, я таки справді став похросям.

1-й Вовк. Ох же й молодець, Бабуся. Прив'язала порося!

2-й Вовк. Навмисне для нас. Поважає!

1-й Вовк. Ще б пак!

Починає співати (музичний супровід № 8), другий підхоплює, і обидва танцюють біля Хрохаврона.

Ми вовки не простаки,
Тум-турури-бумба!
Стали мудрими вовки —
Голова не тумба.

Ми обдуримо хортів —
Не зчинили шум би...
Ну, а бабу й поготів,
Тум-турури-бумби!

1-й Вовк. Зараз ми чудово пообідаємо.

2-й Вовк. Гарненьке, молоденьке поросяточко!

Вовки обнюхують і лижуть Хрохаврона.

Хрохаврон *(тремтить)*. Не треба! Не треба, я зовсім не похрося! Я... Я...

1-й Вовк. А хто ж ти такий?

Хрохаврон. Я був хлопцем, а став похросям.

2-й Вовк. Ти дуже правильно зробив!

Хрохаврон. Неправильно! Я більше не хочу бути похросям!

1-й Вовк. А ти більше й не будеш. Ми тебе зараз...

Хрохаврон *(рветься з припону, верещить)*. Не хочу! Не хочу!

1-й Вовк. Тихо! Тихо! Бо прибіжить сюди Їжак і зіпсує обід.

2-й Вовк. Давай заберемо його звідси. *(Показує на фургончик з написом «Гриби».)* Посадимо його в цей ящик на колесах і повеземо.

1-й Вовк. Давай!

Одв'язують Хрохаврона і, піднявши кришку, запихають його у фургончик. Той нестямно кричить.

Хрохаврон. Я не похрося! Я не похрося!

Прибігає Хват.

Хват *(з-за дерева)*. Ай-ай-ай! Пропаде порося! А що коли то наш Харитоша? Треба його рятувати!

1-й Вовк *(другому)*. Ставай з того боку і штовхай вперед.

Вовки стають з двох боків візка, один до одного мордами.

2-й Вовк. Ей, взяли!

1-й Вовк. Дружно!

2-й Вовк. Взяли! *(Наліг щосили, і візок наїхав на першого вовка.)*

1-й Вовк *(з-під коліс)*. Ой-ой-ой! Зупинись! Не коти! *(Вискакує з-під фургончика і котить його на другого вовка. Тепер другий попадає під колеса фургончика.)*

2-й Вовк *(вискакуючи з-під коліс)*. Я ось тобі покажу тум-турури-бумба. *(Дає першому ляпаса.)*

Вовки зчиняють бійку.

Хрохаврон *(з фургончика)*. Випустіть! Випустіть! Я не похрося!

1-й Вовк. Давай помиримося і з'їмо його тут.

Потискують один одному лапи і примовляють: «В мирі, в мирі ми однині, бо не мирять тільки свині!» Піднімають кришку фургончика, з нього висовується Хрохаврон. Хват вибігає з-за дерева.

Хват. Шановні вовки! Що ви маєте робити з цим гидким поросям?

1-й Вовк. Те, що роблять вовки з усіма поросятами!

Хрохаврон. Хварт, Хват, це я, Хрохаврон!

Хват. А ти, порося, мовчи, коли старші розмовляють. *(До вовків.)* Ну, то отак зараз його і їстимете?!

2-й Вовк. Ти, щеня, що — учити нас прийшло?..

Хват. А ви ж нас, маленьких, учите: «Перед їдою треба мити лапи!..»

1-й Вовк. От лукаве! Доведеться помити!

На очах у здивованого Хвата вовки ідуть під душовий грибок, пускають воду, миють лапи.

2-й Вовк. Тепер, щеня, більше не чіпляйся!

Хват *(набік)*. Що ще? Що б іще придумати? *(Вовкам.)* Стійте!

1-й Вовк. Чого тобі ще треба?

Хват. А... а порося треба їсти з хррр... хррр... хррр...

1-й Вовк. Ти чого це на нас гарчиш?

Хват. Я не гарчу, я кажу, що порося треба їсти з хріном.

2-й Вовк. А-а, з хріном... Це вірно. З хріном смачніше! Ну, добре. *(До 1-го Вовка.)* Ти його постережи, а я піду принесу хріну.

1-й Вовк. Тільки швидше, а то в мене вже в животі бурчить.

2-й Вовк *(з підозрою)*. Бурчить? Тоді краще ти йди, а я постережу.

1-й Вовк. Ні, ти йди!

2-й Вовк. Ні, ти!

1-й Вовк. Ні, ти!

2-й Вовк. Ні, ти! *(Мало не б'ються.)*

Хват. Заждіть, заждіть, чого вам сваритися! Біжіть удвох, а я постережу оце гидке порося.

1-й Вовк. Ти?

Хват. Я, а хто ж?

1-й Вовк. А ти його не з'їси?

Хват. Та що ви? Я ж іще маленький! Можете навіть у нього запитати. *(Показує на Хрохаврона.)*

Хрохаврон. Не з'їсть, не з'їсть. Ми з ним разом мене постережемо.

1-й Вовк. Ну, тоді інша річ. Ми миттю! *(Зникають.)*

Хват і Хрохаврон радісно обнімаються і цілуються. Хват допомагає Хрохаврону вибратися із ящика і разом забігають за дерево. Повертаються вовки з великою банкою хріну.

2-й Вовк. А де ж порося?
1-й Вовк. Невже втекло?
2-й Вовк. Лізь у ящик, подивись.

Перший Вовк лізе в ящик.

Ну, що ти там мацаєш? Невже осліп? Ось я його зараз вмить знайду. *(Теж лізе в ящик.)*

З-за дерева вискакують Хват і Хрохаврон, щільно причиняють кришку фургончика.

Хрохаврон. А-а, попались, тум-турури-бумби!
Хват *(кидає в фургончик банку з хріном).* Їжте свій хрін!

З'являється Свиня з поросятами. Вони поважно йдуть на прогулянку і співають: «Ми гладенькі діти в мами...»

Хрохаврон. Це мої знайомі... Потримай-но кришку. *(Підбігає до свинячого сімейства.)* Здрастуйте, здрастуйте, як ви поживаєте?
Поросята. Здрастуйте!
Свиня. Яке чемне порося!
Хрохаврон. Можна до вас у гості прийти?
Свиня. Будь ласка! А що ти тут у лісі робиш?
Хрохаврон *(показуючи на Хвата).* Ми з ним вовків ловимо.
Свиня. Ох, яке ж хоробре ти порося!.. Ходімо, дітки, ходімо! А ти, будь ласка, приходь до нас у гості!

Зникають, Хрохаврон махає вслід ратичкою.
З'являється Гусак з виводком гусенят.

Всі Гуси. Га-га-га-га!
Хрохаврон. Драстуйте, дядю Гусак!
Гусак. А, го-го-голубе, це ти?!
Гусеня. Тату, тату, це він поміг мені вилупитись!
Гусак. Тікай, тікай від нього!..
Хрохаврон. Я більше ніколи не буду так робити.
Гусак. Виходить, ти порозумнішав. Це добре... Ходімо, дітки, ходімо!..
Гусеня *(до Хрохаврона).* Приходь до нас у гості.
Хрохаврон. Спасибі.

Гуси виходять.

Хват. Ой-ой-ой! Поможи мені!..

Хрохаврон сідає на кришку фургончика поряд з Хватом. Чути лопотіння моторолера. На галявину виїжджає Їжак (музичний супровід № 9).

Їжак. Що це ви на мої гриби усілися?

Вовки в ящику виють, вовтузяться.

Гей, гриби, ви що це бунтуєте? О, там, здається, щось страшніше від грибів!..

Хват. Там вовки!

Їжак. Вовки?.. А хто їх зловив?

Хват. Це ми з ним.

Їжак. Молодець, порося! Виходить, моя наука на користь тобі пішла! Ти повівся сміливо і благородно!

Хват. А він не порося, а мій Хав-Хавритоша!

Їжак. Хавритоша? А чи не тебе там Бабуся шукає?

Хрохаврон. Мене, мене! Тільки вона мене не впізнає, тому що я без костюма.

З-за дерева виходить Костюм. Хрохаврон кидається до нього...

Мій костюм! Мій костюм...

Хрохаврон і Костюм обіймаються. Їжак відчіплює від моторолера великий замок і вішає його на фургончик.

Їжак. Ну, тепер вона тебе впізнає. Одягай свій костюм, а я повезу вовків у зоопарк. *(Причіплює фургончик до моторолера і від'їжджає.)*

Хрохаврон з Костюмом ідуть за дерево, на галявину виходить Бабуся.

Бабуся. Нема нашого онучка! Увесь ліс виходила, ноги побила...

Харитон *(виходить одягнутий з-за дерева)*. Я є! Я тут! Бабусю! *(Обнімає її.)*

Бабуся. Де ж ти був? Що з тобою, онучку, трапилося?

Харитон. Що сталося, те більше не повториться! Я більше ніколи не буду Хрохавроном!

Ліс зникає, на ширмі з'являються шкільні сходи. Дзвонить дзвоник, і вгору сходами піднімається Харитоша з портфелем. Внизу стоять Бабуся, Хват. Вони дивляться йому вслід. Повторюється музичний супровід № 9.

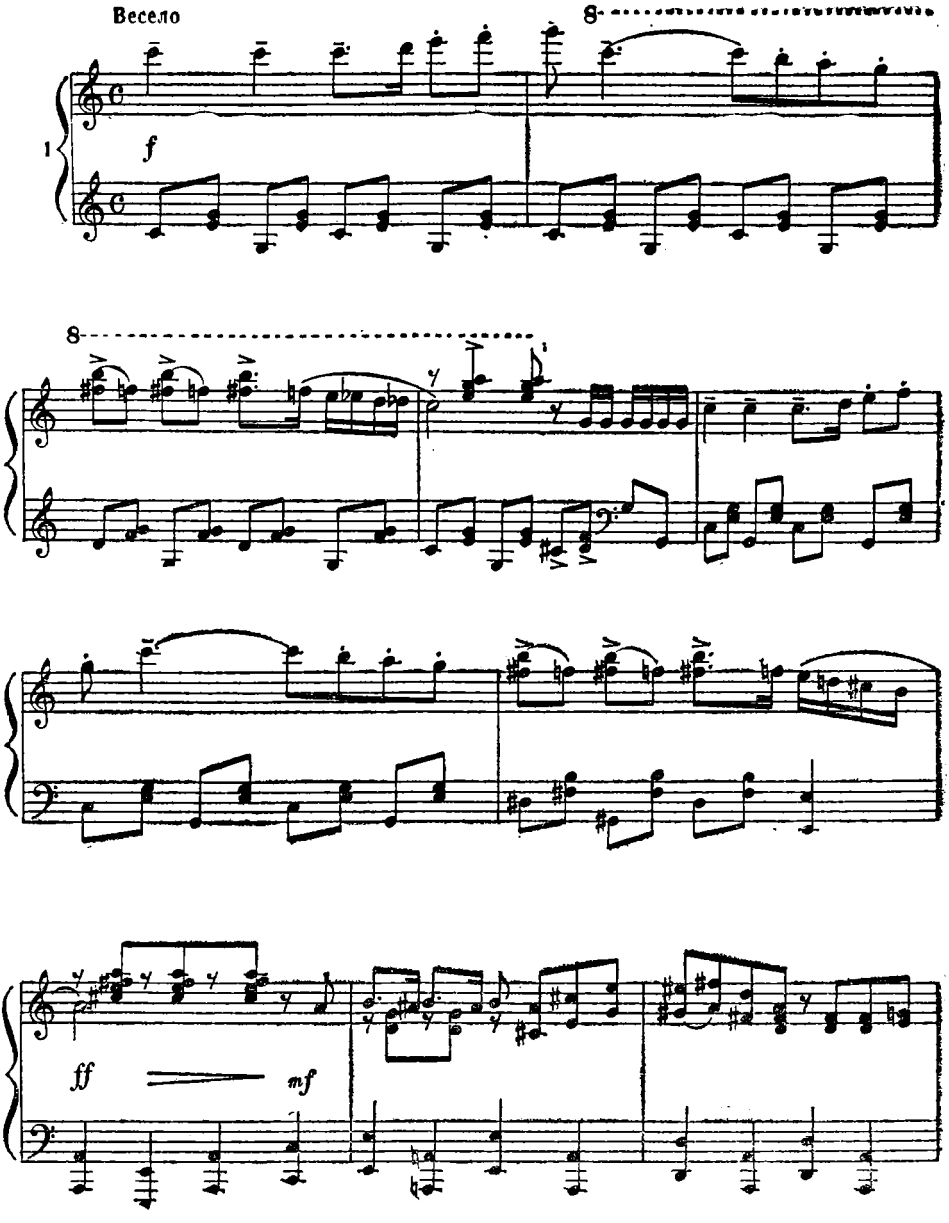
Весело
8
1
f
8
ff
mf

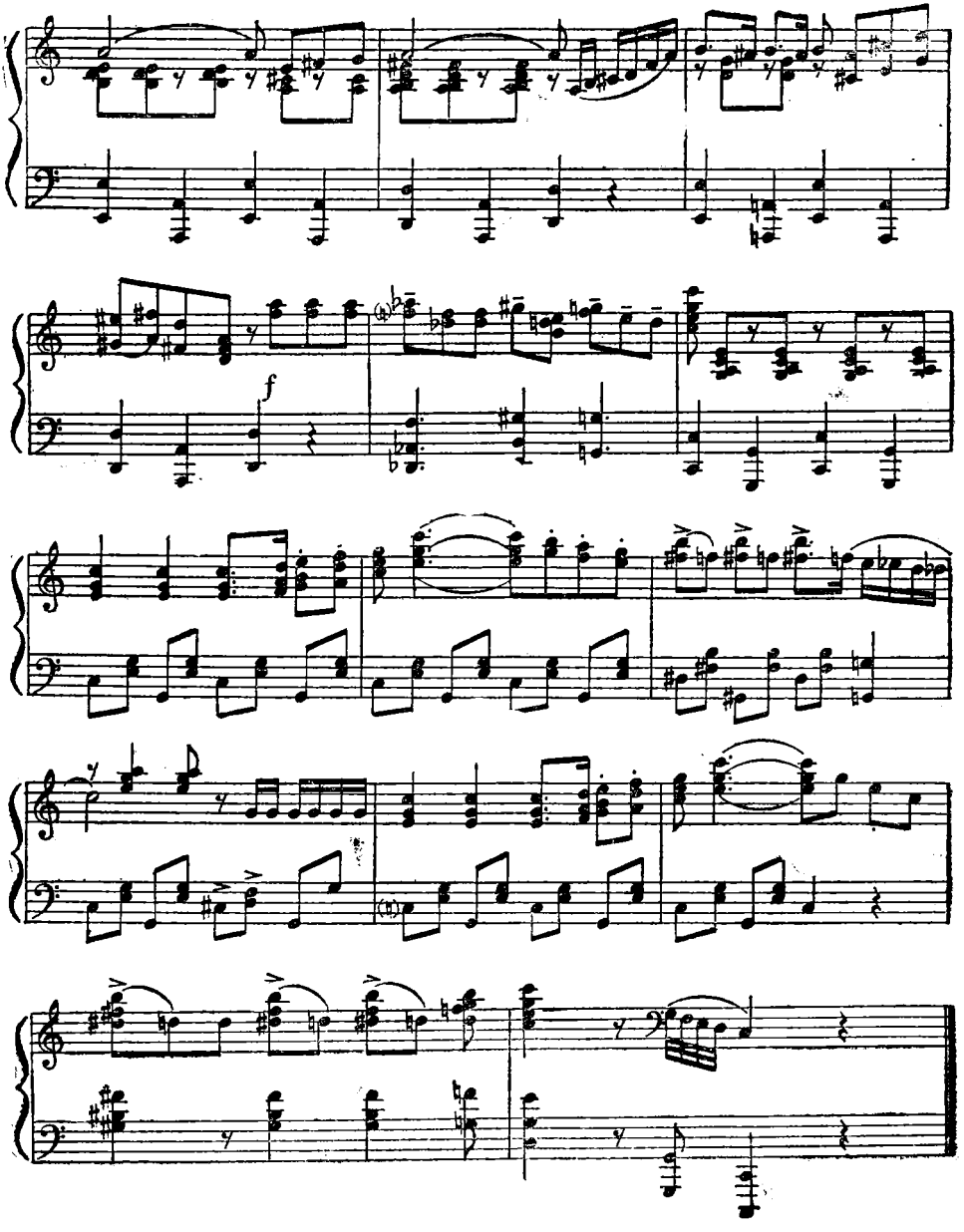
f

Не поспішаючи

2

mf

mf

Доб_ ра ка_ша,

ї_ жа на_ ша,– здавна славить_ся во_ на.

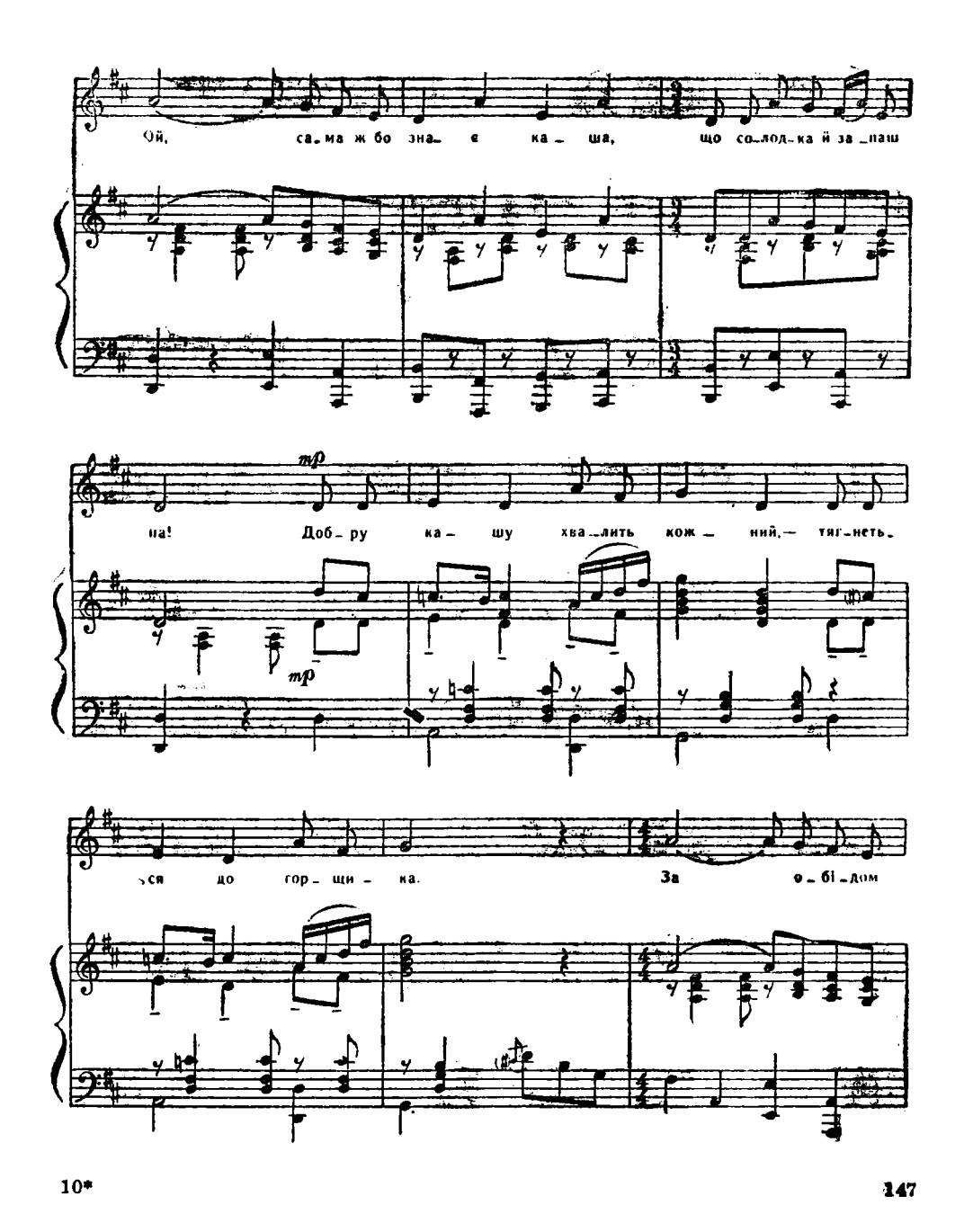
Ой, са_ма ж бо зна_ є ка_ ша, що со_лод_ка й за_паш
mp
на! Доб_ру ка_ шу хва_лить кож_ ний,— тяг_неть_
mp
ся до гор_ щи_ ка. За ф_бі_дом

з ме - ю мож - на про - ков - ну - ти я - зи - ка.

Помірно

f

Йде о - бі - дать Ха - ри -

3

f

- то - ша!

Йде о - бі - дать Хари - то - ша, - шир - ше две - рі від - чи - няй!

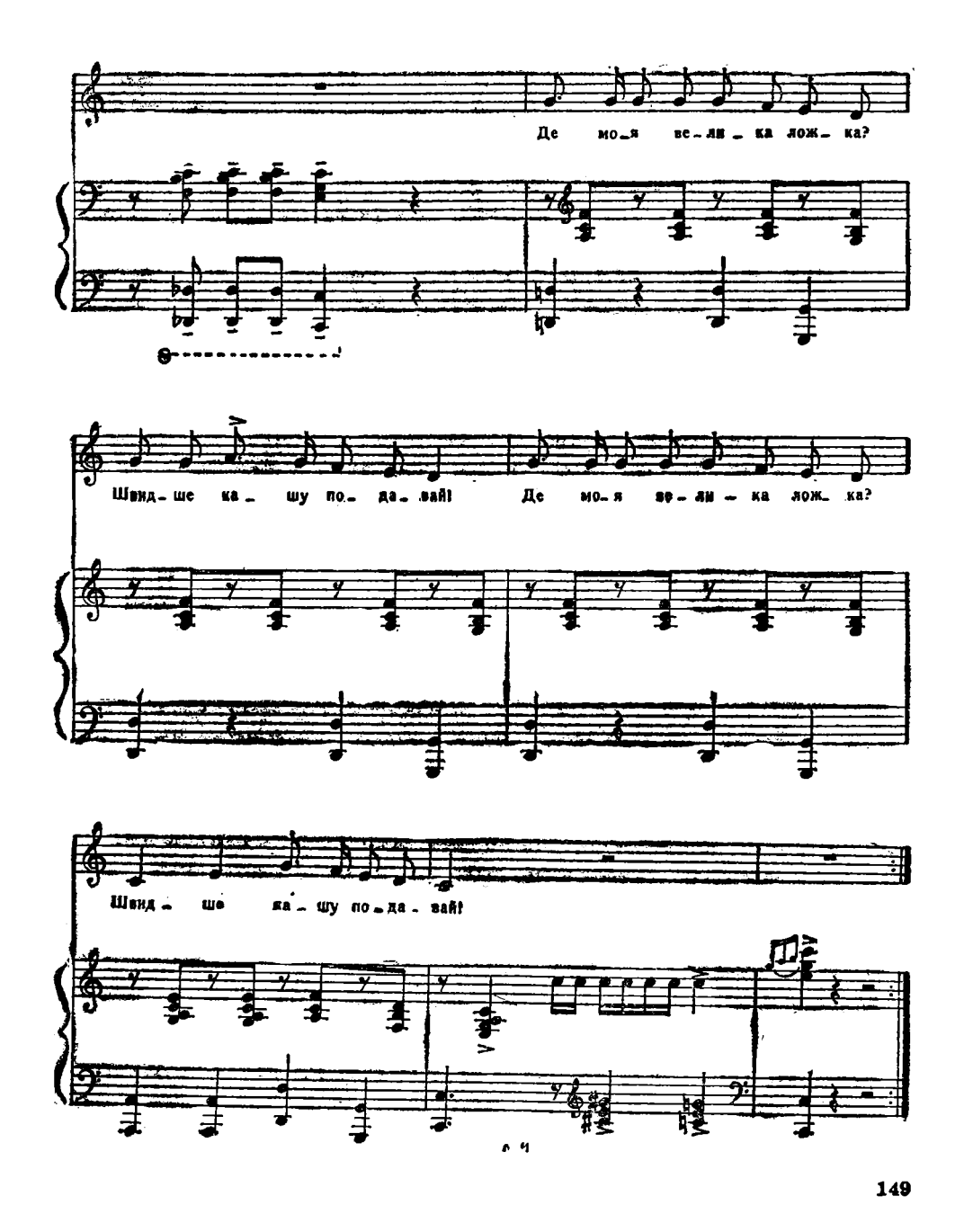
Де мо_я ве_ли_ка лож_ка?
Швид_ше ка_шу по_да_вай! Де мо_я ве_ли_ка лож_ка?
Швид_ше ка_шу по_да_вай!

Помірно

4

mf

mf

Му_сим ми сво_їм ко_

пит цем по зем_ лі не силь_ но бить, щоб не ду_ же

на - то - мить - ся, щоб жи - рок не роз - тру - сить.

Тра - ля - ля - ля - ля, тра - ля - ля - ля - ля, щоб жи -

рок не роз - тру - сить. Тра - ля - ля - ля - ля.

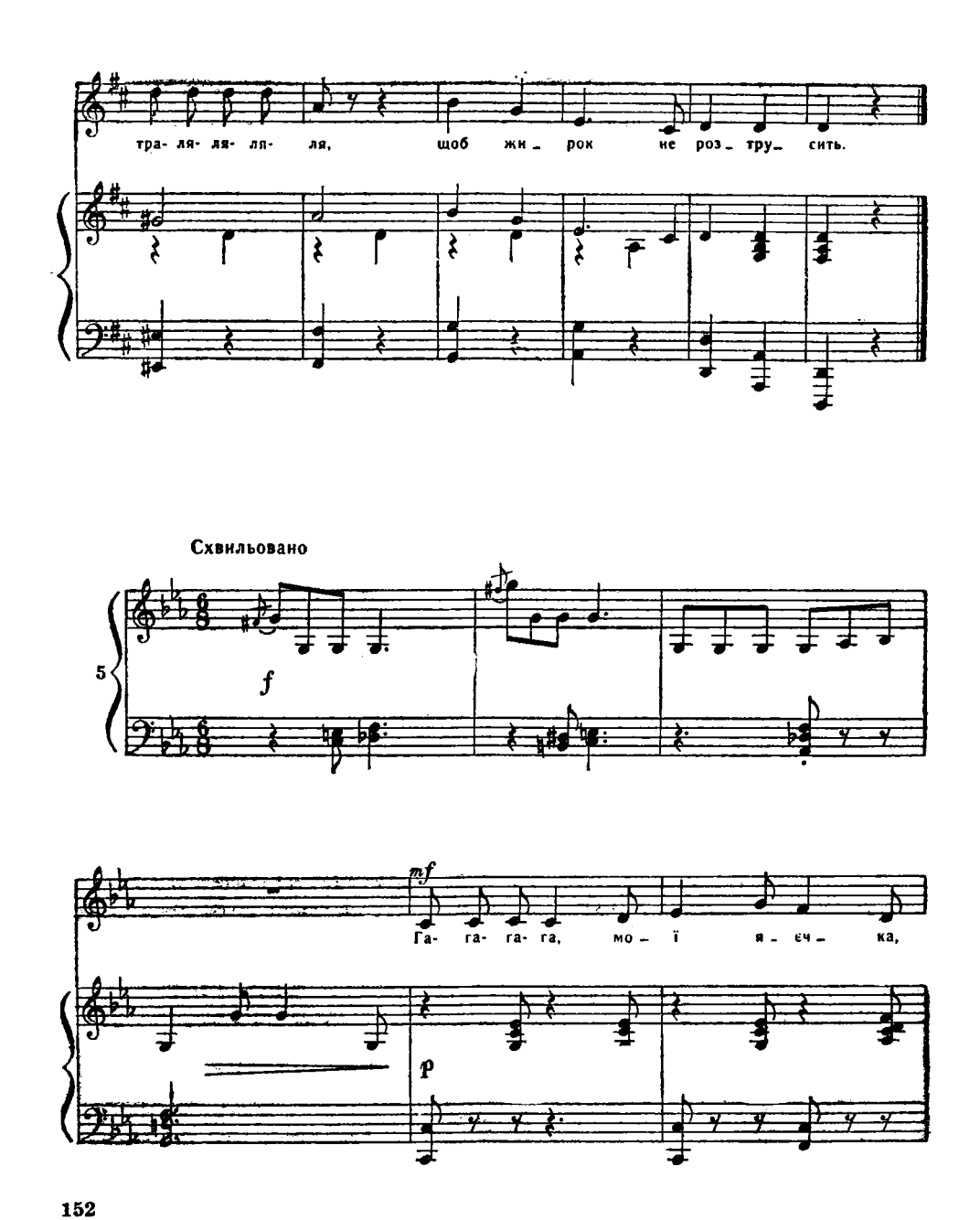
тра- ля- ля- ля- ля, щоб жи- рок не роз- тру- сить.
Схвильовано
5
f
mf
Га- га- га- га, мо- ї я- еч- ка,
p

га- га- га- га! Тук-тук- тук- тук — у

них сер_деч_ ка, га- га- га- га!

Ін_ ку_ ба_ тор — за_ша нень_ ка, га- га- га- га!

Ви- луп-ляй- те- ся швидень- ко, га- га- га- га!

Га-га-га-га- га-га- га- га-га-га! Га- га- га- га!

Повільно, лагідно

6

mp

Тук- тук

mp

Про_че_шу я все нав_круг, все нав_круг,

8

тук!

Тук- тук- тук!

Ко_жен пень і ко_жен сук, ко_жен сук. При_бе_

8

_ру я ліс чу_до_во, хай за_ся_є він свят_ко_во од мо_

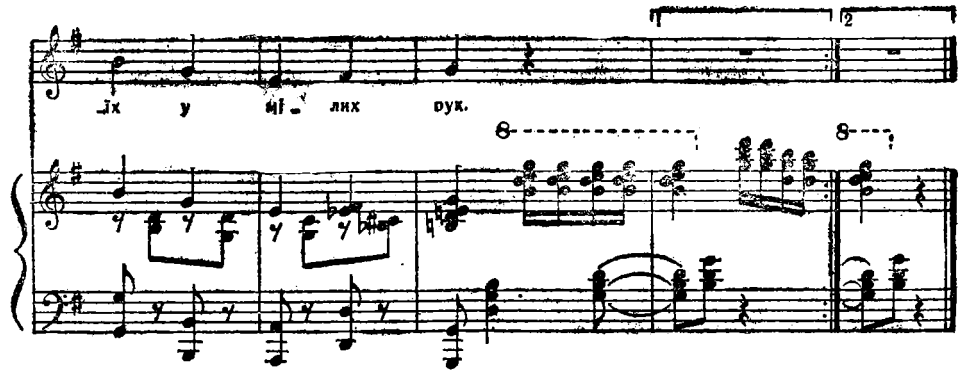
Їх у мі_лих рук.

Повільно

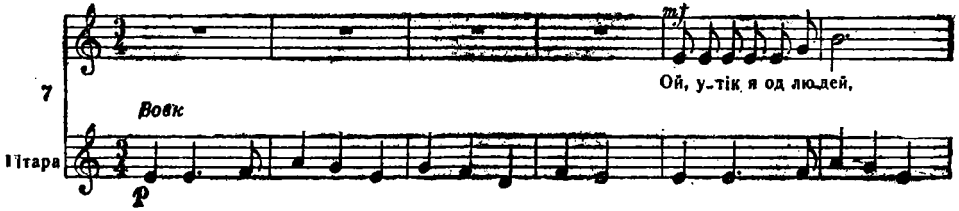
7
Вовк
Гітара
Ой, у_тік я од людей,

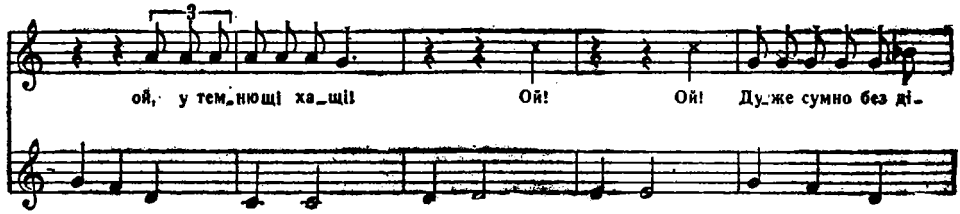
ой, у тем_нющі ха_щі! Ой! Ой! Ду_же сумно без ді_

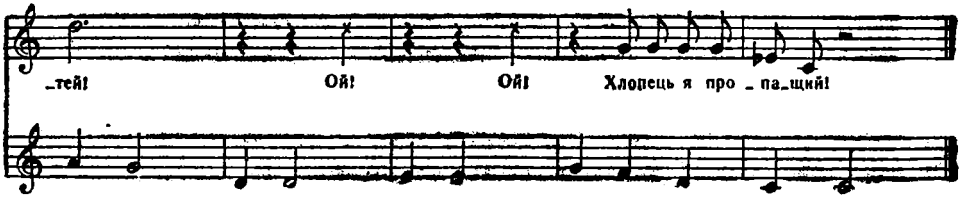
_тей! Ой! Ой! Хлопець я про _ па_щий!

Стримано

f

f

Тум- ту- ру-рі, тум- ту- ру-рі,

ту-рі-ту- рі- ту- рі-бум- ба! Ми, вов-ки, не прос - та-ки,

го_ло_ва не тум_ба!

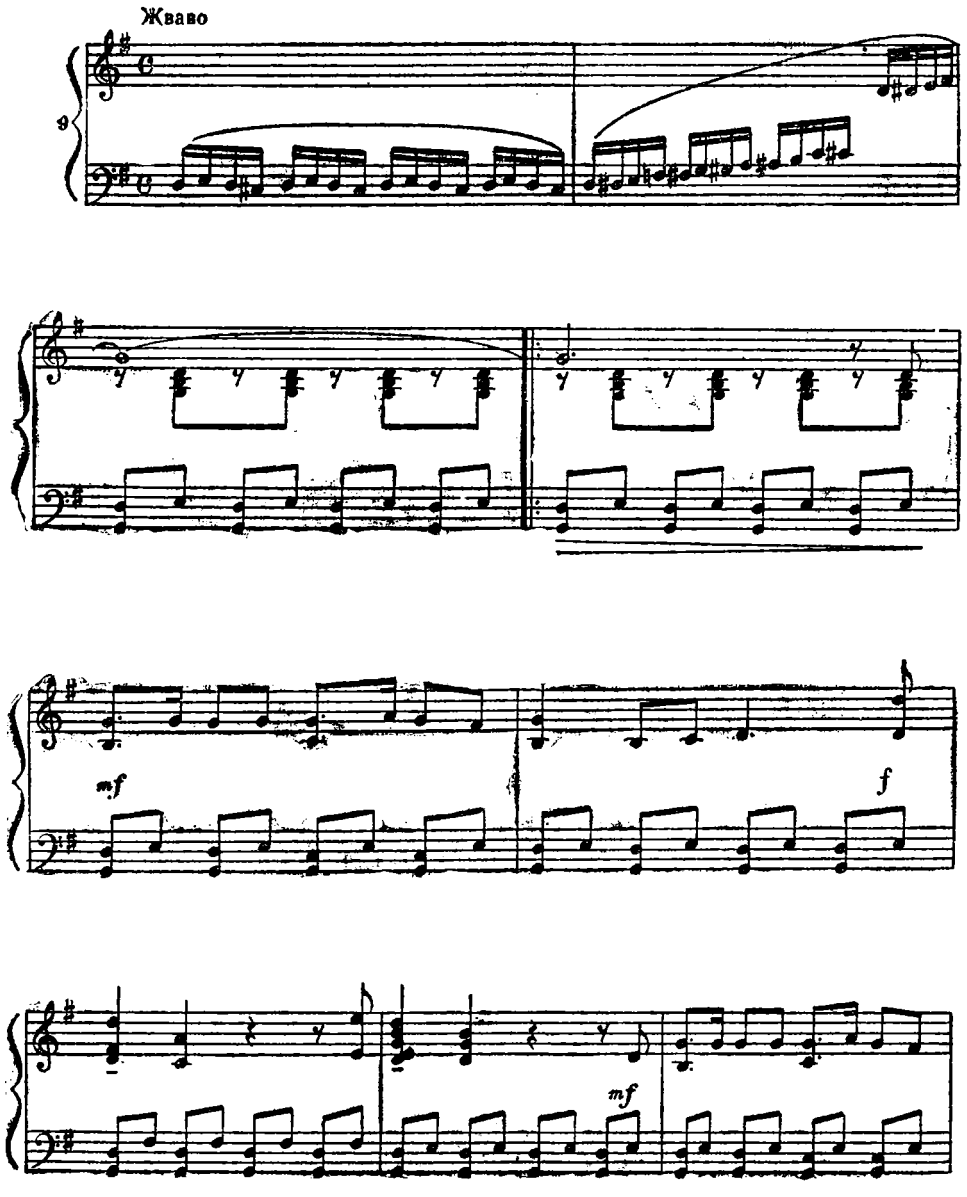
Живаво
9
mf
f
mf

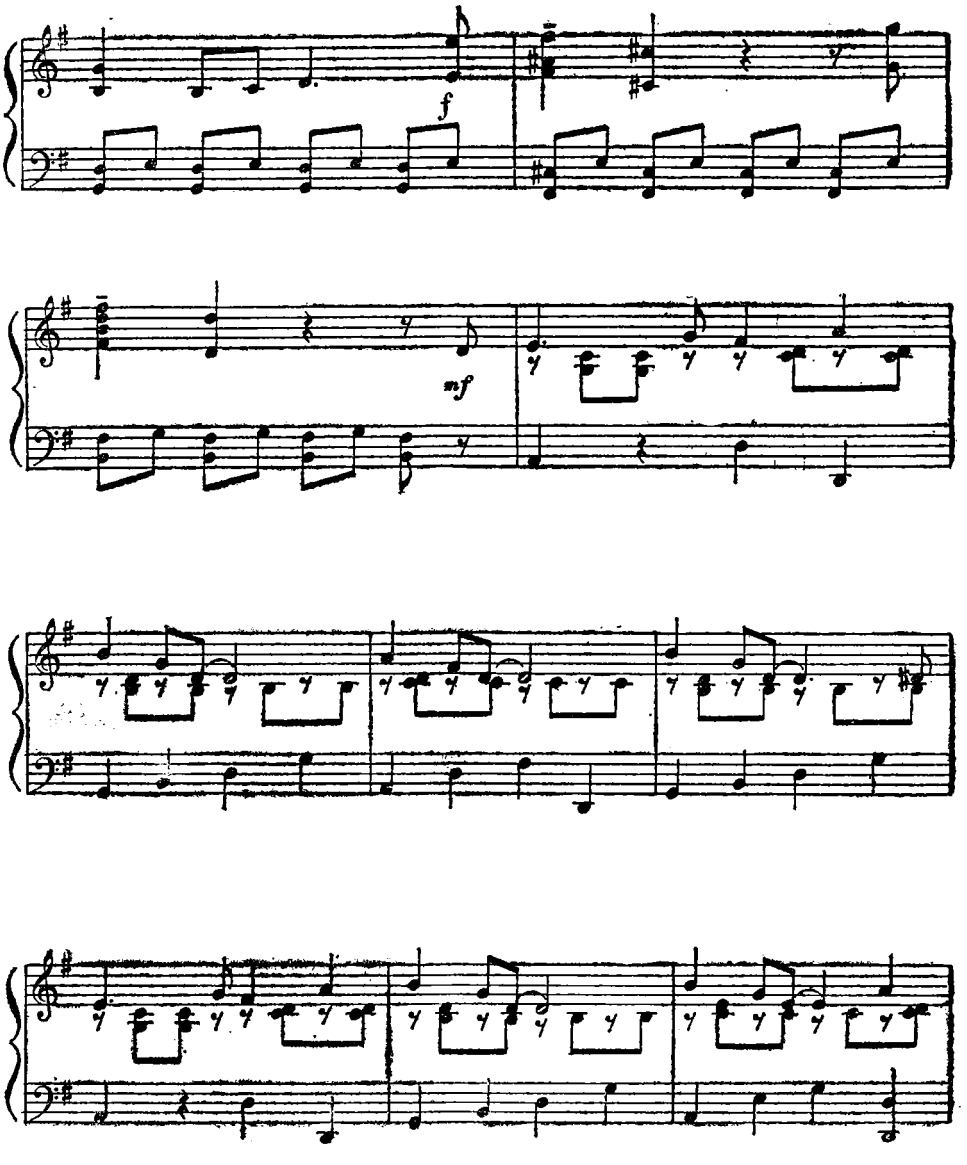
f
mf

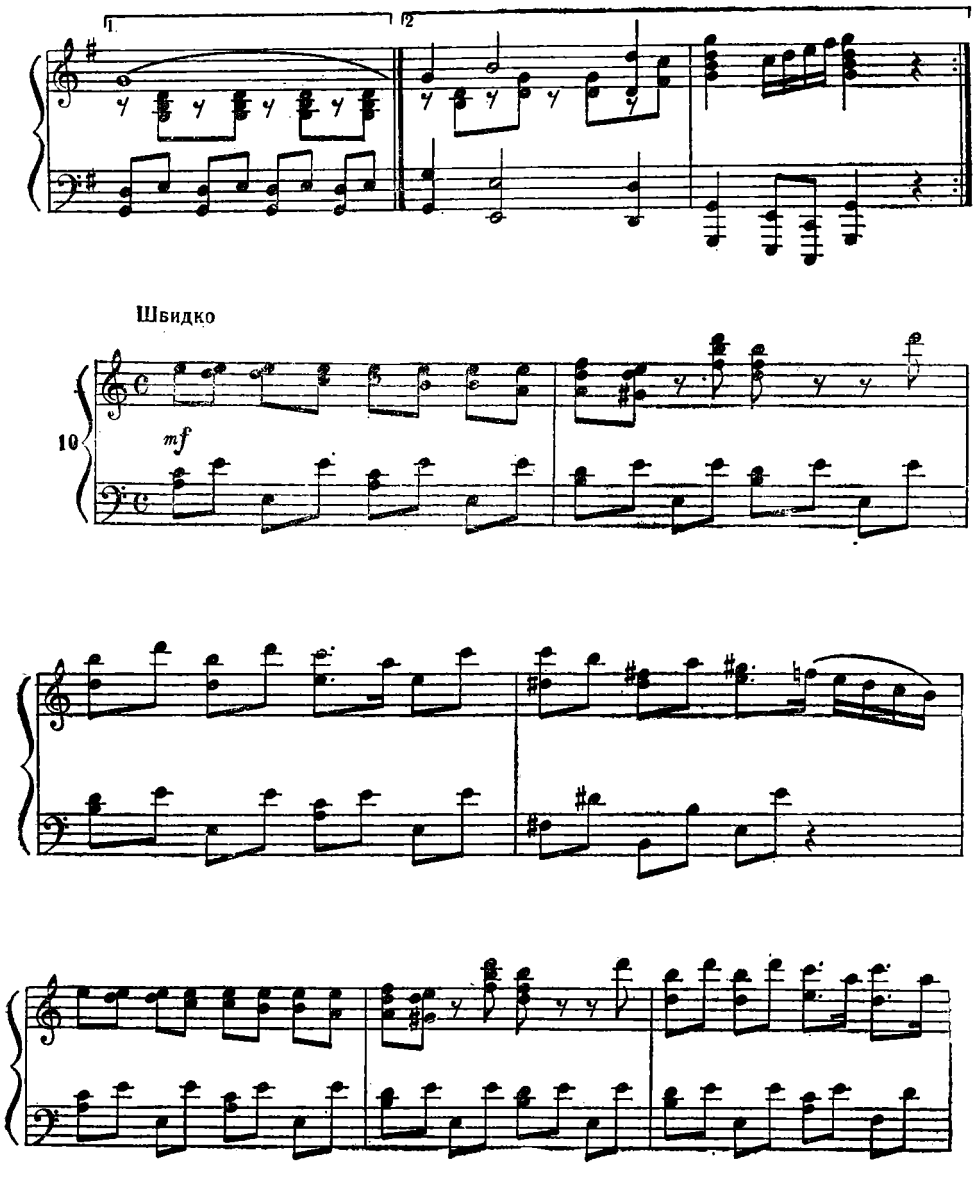
1.
2
Швидко
10
mf

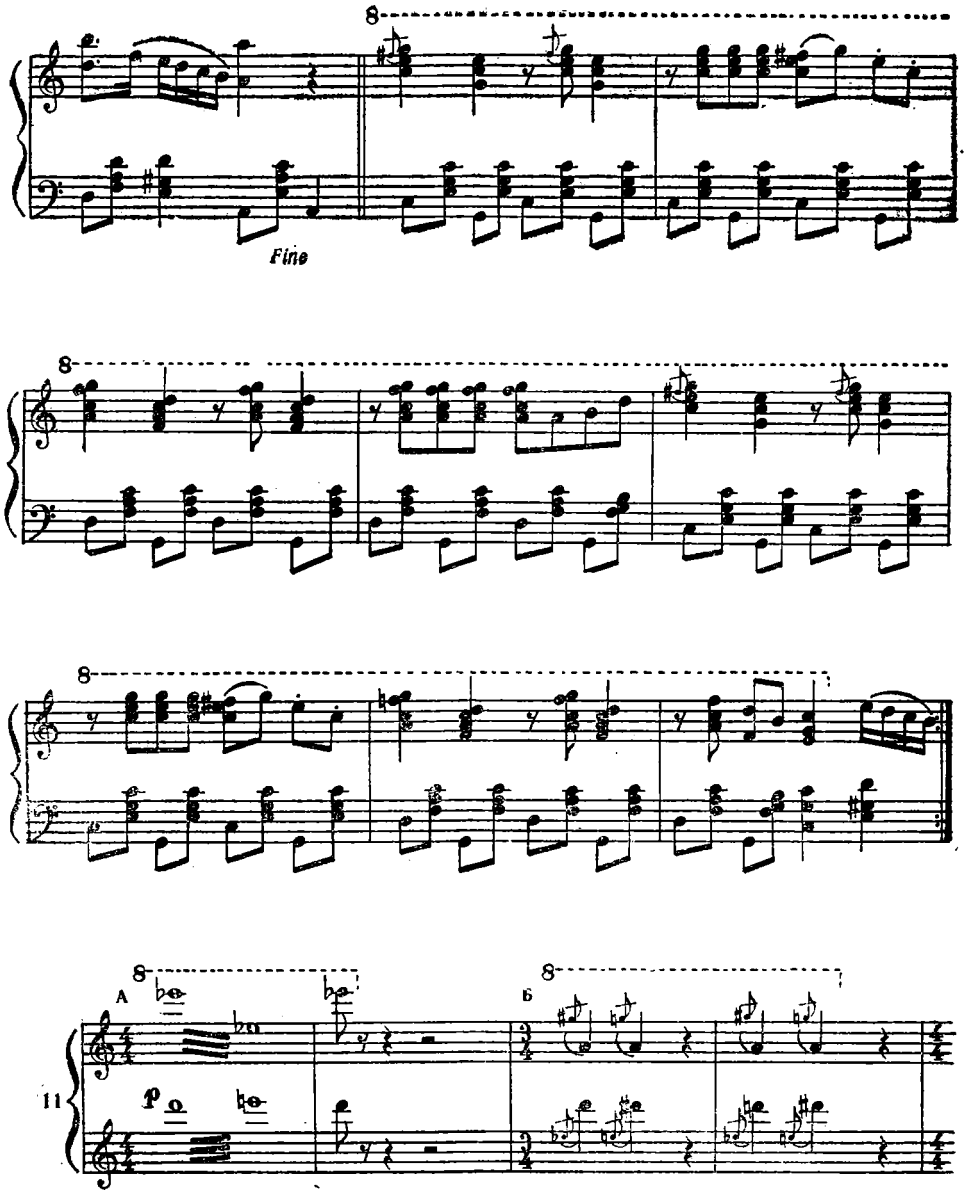
8
Fine
8
8
A
Б
8
8
11
p

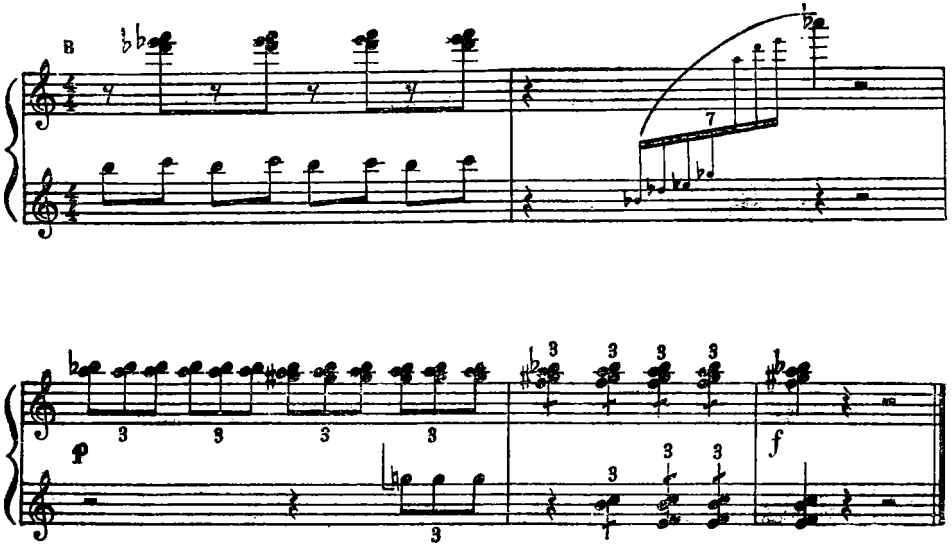
B
p
f

Я. Сербін

БИТВА ПІД ЯЛИНКОЮ

Новорічна лялькова п'єса-казка на одну дію

Музика *В. Філіпенка*

ДІЙОВІ ОСОБИ:

Снігуронька	Зайчик	
Дід Мороз	Ведмідь	
Баба-Яга	Чорти (кілька)	
Зміючка	Левко Балабон	школярі
Змій	Митько Вітрогон	
Лисиця		

Виконується музичний супровід № 1.

Ліс. Спокійно падає сніжок. Вечоріє. Серед галявини росте пишна ялинка. Вона вкрита пухнастим снігом.

На галявину, пильно озираючись, виходить Левко Балабон і Митько Вітрогон. У першого в руках пилка, в другого — сокира.

Балабон. Тсс... Ніби загомонів хтось.

Вітрогон. Дурниці. Хто б сюди зараз прийшов? Лісник, мабуть, спить... *(Побачив ялинку).* Он вона!

Балабон. Чудесна!

Вітрогон. Я давно її запримітив. Отака ялинка коштує не менше трьох цілкових.

Балабон. Якщо не цілих п'ять?

Вітрогон. А звідси висновок: ніякого злочину ми не чинимо. Те, що коштує п'ять карбованців, купимо за нуль!

Балабон. Точно! Який же ти, Митьку, розумний... Ліда Іванівна колись ще й похвалить нас за таку вигадку.

Вітрогон. До діла, а то спізнимося. Як ти гадаєш, краще пиляти чи рубати?

Балабон. Спочатку рубати, а потім пиляти.

Вітрогон. Тоді почали...

Обидва підходять до ялинки, перевіряють пилку і сокиру. Починають пиляти. На галявину вибігає Зайчик (музичний супровід № 2).

Зайчик. Не руште! Це моя ялинка!

Вітрогон. Що воно таке?

Балабон. Ніби зайчик...

Вітрогон. Чи я сплю, чи справді?.. Ущипни мене.

Балабон щипає Вітрогона, той пищить.

Ні, не сплю... *(На Зайчика.)* Геть, маро!

Хотіли знову пиляти. На галявину вибігає Лисиця (музичний супровід № 3).

Лисиця. Стійте, злочинці! Ви не маєте права пиляти цю

ялинку!.. Це наша власність! Лісова!.. Під нею Зайчик живе, і я іноді ховаюся від хуртовини!

Вітрогон. Ущипни мене, Левку!

Балабон щипає Вітрогона, той пищить.

Ні, не сплю...

Балабон. Чи не в цирк ми попали, Митьку?

Вітрогон. Наче не в цирк. Пиляймо! Ну їх!..

Хотіли пиляти, але на галявину виходить Ведмідь (музичний супровід № 4).

Ведмідь. Гей ви, хлопчаки!.. Не смійте пиляти ялинку! Бо я, Мишко Топтигін, швидко з вами розправлюся!

Ведмідь наближається до хлопців. Ті тремтять, задкують.

Вітрогон *(виймає з кишені стартовий пістолет).* Тільки спробуй!

Ведмідь. А що то в тебе?

Вітрогон. Пістолет!.. Справжнісінький!.. Семизарядний!..

Балабон. Як добре, що ти поцупив його разом з ялинковими прикрасами!.. Стріляй, Митьку!

Вітрогон стріляє у звірів. Ті втікають.

Вітрогон. Більше не ризикнуть нас турбувати!..

Обидва хлопці весело сміються.

Балабон. Швидше кінчаймо, а то ще якась мара з'явиться...

Хлопці знову приступають до роботи. Але на галявину вискакують Чорти (музичний супровід № 5). Вони танцюють і поступово наближаються до Вітрогона і Балабона.

ПІСЕНЬКА ЧОРТІВ

Ми чорти, ми чорти,
В нас трубою хвости,
В сітку ловим людей
Й неслухняних дітей.
Ми чорти, ми чорти,
В нас зубаті роти,
Вже як схопим,— корись,
Прямо в пекло котись!..

Балабон. Митьку, щоб я луснув, це чорти.

Вітрогон. Вони сюди наближаються...

Балабон. Стріляй!

Вітрогон. Чортів, мабуть, це не злякає... Вони ж безтілесні, так мені бабуся казала...

Балабон. Хоч раз!

Вітрогон. Всього три капсулі залишилося... *(Стріляє.)*

Чорти не звертають на це уваги, продовжують танцювати.

Бач, ніякісінької тобі уваги...

Перший Чорт. Гей ви, чортинята! Що ви там збираєтеся робити?

Вітрогон. Ущипни мене, Левку.

Балабон щипає Вітрогона, той скрикує.

Ні, я не сплю...

Балабон. Ой, що ж нам робити?

Вітрогон. Спробуємо перехреститись і їх перехрестити, так мене бабуся вчила...

Балабон. Перехрестись? Але ж ми — піонери!

Вітрогон. Ну й що з того?.. Треба ж якось з чортами боротися!

Балабон. А й правда, цього ми ніде не проходили... Хрести їх, Митьку, хрести!

Вітрогон *(хрестить чортів)*. Тьху!.. Тьху!.. Тьху!.. Згиньте, пропадіть і до нас не ходіть!..

Другий Чорт. Ге-ге! Ми хреста не боїмося!... Ми, сучасні чорти!.. Ми зараз вас пов'яжемо і в пекло відправимо!

Чорти засміялися.

Балабон. Ви брешете!.. Пекла немає!.. То попівська вигадка!

Другий Чорт. Це б то ми брешемо? Ось як зашкварчите на сковородах у пеклі, то повірите! В'яжіть їх!..

Чорти кидаються на Вітрогона і Балабона з наміром зв'язати.

Вітрогон *(замахується сокирою)*. Не підходь, бо зарубаю!

Балабон. А я — запиляю! *(Розмахує пилкою.)*

Перший Чорт. О, то вони ще й опір чинять! Покликати Бабу-Ягу і Зміючку!

Другий Чорт (*гукає*). Вельми-вельмишановна Бабо-Яго!.. Вельми-вельмишановна добродійко Зміючко!.. Негайно до нас!.. Негайно до нас!.. *(До Балабона і Вітрогона.)* Зараз вони прибудуть, тоді взнаєте.

На галявину вибігають Баба-Яга і Зміючка.

А ось і вони!

Яга. У-у, прокляті чорти!.. Навіщо потурбували?

Перший Чорт. Та ось здибали оцих двох підозрілих хлопчаків. Ми вирішили їх у пекло забрати, а вони вчинили збройний опір.

Яга. Вам, шановним усіма відьмами, чортам, опір? Та як вони сміли!

Зміючка. Дозволь мені, бабуся, я з них кров вип'ю!

Яга. Стривай, внучко Зміючко. Спочатку вияснимо деталі!.. Якою зброєю вчинили опір, гарячою чи холодною?

Перший Чорт. Сокирою і пилкою, вельми-вельмишановна Яго.

Другий Чорт. А спочатку чимось бахнули ось так... *(Імітує постріл.)*

Яга. Он як!.. Сокира і пилка — це холодна зброя, а «пах» — то гаряча. Отже, і кару їм придумаємо спочатку холодну, а потім гарячу. *(Думає.)*

Зміючка. Говори, бабусю, швидше, яку саме?

Чорти. Вельми-вельмишановна, не затримуй, а то пекло зачиниться на нічну перерву і ми запізнимося.

Перший Чорт. Ми спеціалісти карати, ти тільки скажи як?

Яга. О, це великий секрет! Ми з внучкою будемо карати їх карою холодною, а ви — гарячою!

Чорти. Браво!.. Ми їх на сковородах засмажимо!..

Чорти, Яга і Зміючка затанцювали.

Балабон. Митьку, та що ж це таке?

Вітрогон. А, може, ми заблукали в лісі і десь оце замерзли, і воно сниться?.. Ущипни мене, Левку.

Балабон щипає Вітрогона, той скрикує.

Ні, я не сплю... А може, то ти спиш?

Балабон. Ні-ні, я теж не сплю.

Яга. Що ви там шепочетесь? Приготуйтесь, моя внучка Зміючка розпочне холодну кару.

Зміючка *(наближається до хлопців)*. Роздягніться, щоб мені зручніше було...

Вітрогон. Стривайте!.. Одну хвилинку!.. Ми хочемо знати, за віщо нам ця кара?

Балабон. Саме так! Ми ж, ніби, як і ви, зло чинимо.

Яга. Цікаво, цікаво... Яке ж ви зло вчинили?

Балабон. Хіба ви не знаєте?

Вітрогон. Розумієте, наша піонервожата...

Яга. А що таке піонервожата?

Балабон. Не що, а хто!

Вітрогон. Ну, вони ж граматики не вчили... Піонервожата — це людина. Тобто, старша за всіх нас, піонерів, дівчина...

Яга. Ви сказали «за нас піонерів»?.. А що таке піонери?

Вітрогон. Ну, це такі в червоних галстуках хороші хлопчики й дівчатка.

Яга. То ви теж хороші?

Балабон. Ні-ні!.. Ми — нехороші!..

Яга. Ага-га. Продовжуйте...

Вітрогон. Коли наша піонервожата дала нам три карбованці, щоб ми на ялинковому базарі купили ялинку для всіх, то ми...

Яга. То «ми», що?

Вітрогон. То ми вирішили привласнити гроші, а замість базарної ялинки, ось цю зрубати!

Яга. Молодці!

Чорти. Справжні чортинята!.. Наші хлоп'ята!..

Вітрогон *(осмілів)*. Це ще й не все зло, яке ми вчинили. Ми влізли через вікно до піонерської кімнати і вкрали половину ялинкових прикрас і стартовий пістолет.

Яга. Молодці!

Чорти. Справжні чортинята!.. Наші хлоп'ята!..

Яга. А де ж ті прикраси?

Вітрогон. Ми поки що їх у шкільному саду заховали, під старим дубом.

Яга. Молодці!.. Як вас прозивають?

Вітрогон. Мене — Вітрогон.

Балабон. А мене — Балабон.

Яга. Так от, Вітрогоне й Балабоне, роздягайтесь!

Балабон. Митько, що ж це таке?

Вітрогон. Несправедливість і беззаконність! Вельми-вельмишановна Яго, нам просто незрозуміло... Як же це так?.. Ми стільки за сьогодні зла вчинили, а ви цього й до уваги не берете?

Яга. Дурненькі ви! Ми взяли до уваги ваші заслуги і зробимо вам добре діло — з'їмо вас і в пекло відправимо. У нас, у злих істот, тільки один закон існує: роби зло людям. А ви ж люди! Кажіть, люди чи не люди?

Балабон. Митьку, ми люди?

Вітрогон. Та ніби ж люди..

Зміючка. Ага!.. Роздягайтеся швидше, люди, поки я не розгнівалася! *(Підходить до хлоп'ят.)*

Балабон *(піднімає пилку)*. Не підходь, а то запиляю!

Вітрогон *(замахується сокирою)*. А я — зарубаю!

Зміючка. Бабусю, вони чинять опір!

Я г а. Негайно відняти холодну зброю!

Чорти, Баба-Яга і Зміючка оточують Балабона й Вітрогона і однімають у хлопців сокиру й пилку.

З м і ю ч к а. Роздягайтесь!..

Я г а. Краще добровільно роздягайтесь, а то знову застосуємо фізичну силу. Швидше!

Б а л а б о н. Стріляй, Митьку.

В і т р о г о н. Не помагає ж...

Б а л а б о н. А, може...

В і т р о г о н *(виймає пістолет)*. Останні два патрони! А в них такі стирчать кулі, що навіть нечисту силу вбивають. Це атомні патрони!.. Не підходьте, бо вистрелю!

Я г а. Взять!.. Зв'язать!.. Замордувать!..

Баба-Яга, Зміючка і Чорти наступають на хлопців.

Б а л а б о н. Плі!..

Вітрогон стріляє.

Я г а. Вони застосували гарячу зброю! До суду їх! До Змія на розправу!..

З м і ю ч к а *(кричить)*. Володарю наш, Змію Гориничу! Явися до твоїх друзів!

Чути тріск. Балабон і Вітрогон злякано переглядаються.

Б а л а б о н. Чи хоч один патрон залишився?

В і т р о г о н. Жодного немає. Караул!..

Б а л а б о н. Рятуйте!..

На галявину вибігає З м і й (музичний супровід № 6).

З м і й. Що за вереск!.. Хто посмів стріляти у моїм царстві?

Я г а. Он, вони!.. Оті шибеники стріляли, найясніший наш володарю! Покарай їх!

З м і й. Хто вони такі?

З м і ю ч к а. Кажуть, що піонери!

З м і й. Хороші піонери чи погані?

З м і ю ч к а. Кажуть, що погані. Зло робити люблять!

З м і й. Прекрасно. Таких я ще не їв! *(Сідає на пеньку.)* Підійдіть сюди.

Вітрогон і Балабон тремтять.

Ну, чого не рухаєтеся?.. Підійдіть, я буду вас їсти.

Б а л а б о н. Ми не їстівні...

Змій. А я вас гірчицею помажу. *(Засміявся.)* Або хріном.

Вітрогон. Подавишся?

Змій. Кажеш, подавлюсь?.. Дякую за попередження. В такому разі, я вас через м'ясорубку перепущу. Гей, ви там, принесіть м'ясорубку!

Чорти зникають і через якусь хвилину вносять велику м'ясорубку!

Балабон. Ой, як страшно.. Краще б ми не ходили до лісу...

Вітрогон. Може й так... А чого ж ти не заявив Лідії Іванівні, вона б не пустила нас, і ми б оце сиділи дома та чай пили...

Змій. Гей ви, погані піонери, залазьте!

Балабон. Давай з ним на хитрість підемо, як у казках буває...

Вітрогон. Нічого не придумаю... Мало читав казок...

Балабон. А я дві прочитав... Зараз я йому скажу... Ми б хотіли з тобою, Змію Гориничу, битися!

Змій. Ну?!

Вітрогон. А що ти думав!

Змій. З поганими піонерами я ще не бився. Але як?..

Балабон. Так, приміром, як бився Котигорошко з вашим братом змієм або хлопчик-семиліток!

Змій. Що ж, гаразд, будемо битися! Але з умовою: хто кого переможе, той того й з'їсть.

Балабон. Погодимося чи ні?

Вітрогон. А що нам залишилося робити... Добре, Змію, приймаємо умову.

Змій. Гей там!.. Принесіть нам мечі!

Чорти зникають і за якусь хвилину виносять три мечі, роздають їх.

Балабон. Ох і важкущий.

Вітрогон. Наче лопата.

Змій *(легко розмахує мечем)*. Раз!.. Раз!.. І нема!..

Балабон. Може попрощаємося?

Вітрогон. Попрощаємося.

Хлопці обнімаються, цілуються.

Тепер, Змію, почали!

Починається поєдинок між Змієм і хлопцями (музичний супровід № 7).

Перший Чорт. Люблю видовища!

Другий Чорт. Я теж!.. Б'ються, мов боксери на рингу! І Змієві дістається!..

Бій продовжується. Змій насідає на хлопців, вони ледве махають мечами. Нарешті, Змій вибиває з їхніх рук мечі.

Змій. Моя перемога!

Яга. Ура!

Зміючка. Ура!

Чорти. Ура!.. Слава Змієві!.. Хай живе Змій...

Змій. Ну, що тепер скажете?

Балабон *(заплакав)*. Я не хочу, щоб мене їли!

Вітрогон *(теж заплакав)*. І я не хочу!.. Я додому хочу!.. До матері!..

Балабон. І я... Відпустіть нас, Змію Гориничу!

Змій. Нічого не можу зробити. Порядок є порядок. Я вас для порядку з'їм. Ваше останнє слово.

Балабон. Ой, згадав!.. Гроші!.. Митьку, віддай йому три карбованці.

Вітрогон. Е, ні!.. Ми їх Лідії Іванівні повернемо. Останнє слово: поверніть оці три карбованці нашій піонервожатій.

Змій *(бере гроші)*. Гаразд, це ми зробимо, в нашому царстві гроші не водяться. А тепер залазьте у м'ясорубку! Та швидше!.. Чорти, поможіть їм!..

Чорти підхоплюють хлопчиків і підводять їх до м'ясорубки.

Балабон. Ой, згадав! Покличемо звірів, може, вони нам допоможуть.

Вітрогон. Ми так підло їх прогнали, що навряд...

Балабон. А може!.. *(Кричить.)* Зайчику!..

Вітрогон. Ведмедику!..

Разом. Лисичко! Рятуйте нас!..

На галявину вибігають Зайчик, Лисичка, Ведмідь.

Ведмідь. Не смійте їх чіпати!

Зайчик. Вони вже не будуть ялинки рубати!

Лисичка. Вони, хоч і нехороші, але ж піонери!

Змій. Ви хто такі, що за них заступаєтесь.

Ведмідь. Ми, звірі лісові.

Зайчик. У всіх казках дитячих ми буваємо.

Змій. І я в казках буваю, але в чужі справи не втручаюся. Геть звідси!

Ведмідь. А ми не підемо.

Змій. А я вас прожену!

Ведмідь. Тільки спробуй.

Лисичка. Тільки спробуй!.. *(Сховалася за Ведмедя.)*

Зайчик. Тільки посмій!.. (*Сховався за Лисицю.*)

Яга. Ач, як запищали!.. А я їх ціпком прожену!

Баба-Яга махає ціпком, хоче прогнати звірів. Але Ведмідь заревів, і вона відступила.

Ви бачите, що робиться?.. Не бояться нас!..

Змій. Всі темні сили, за мною!

Змій, Баба-Яга, Зміючка і Чорти нападають на звірів. Між ними зчиняється бійка. У бійку втручається Балабон і Вітрогон. Але темні сили ось-ось переможуть. І тут з'являються Снігуронька і Дід Мороз.

Снігуронька. Зупиніться!

Дід Мороз. Що за битва?

До Снігуроньки і Діда Мороза підбігають Вітрогон і Балабон.

Вітрогон. Рятуйте нас, Снігуронько!

Балабон. Діду Морозе, захистіть нас!

Снігуронька. Що сталося, любі хлоп'ята?

Вітрогон. Нас хочуть пропустити через м'ясорубку!

Балабон. Змій хоче з'їсти нас!

Снігуронька. За що?

Вітрогон і Балабон вагаються, не говорять.

Снігуронька. Чого ж ви мовчите?.. (*До Змія.*) Може, ви, Зміє, скажете?

Змій. Я для порядку. Я ще не їв нехороших піонерів.

Яга. Вони обдурили піонервожату, украли ялинкові прикраси.

Зміючка. І заховали їх під старим дубом у шкільному саду.

Чорти. Вони сказали, що люблять робити зло. Тому вони наші! Ми заберемо їх у пекло!

Снігуронька. Хлопчики, ви чуєте, що про вас кажуть?

Дід Мороз. І чи правду ці потвори кажуть?

Вітрогон. Правду.

Балабон. На жаль...

Снігуронька *(до звірів)*. А ви що скажете, друзі?

Звірі. Нам жаль ялинки. Нехай не рубають її без потреби. І ми не чіпатимемо цих поганих хлопчаків.

Снігуронька. Ну, що мені з вами робити?

Балабон. Поможи нам, Снігуронько!

Вітрогон. Ми вже більше не будемо!..

Снігуронька. Як ви, Діду Морозе, гадаєте, допомогти їм чи ні?

Пауза.

Дід Мороз. Якщо вони дадуть слово, то...

Вітрогон. Чесне піонерське!

Балабон. Чесне піонерське!

Дід Мороз. Ну, в такому разі допоможемо.

Змій. Е, ні!.. Ми без викупу не віддамо їх!

Снігуронька. А який же викуп ви хочете?

Змій. А справді, який?

Яга. Я тобі підкажу, володарю.

Зміючка. І я...

Чорти. І ми!..

Змій. Ану-ну!..

Баба-Яга, Зміючка, Чорти радяться зі Змієм, шепочучись між собою.

Балабон. Ти ж не відступиш, Снігуронько?

Вітрогон. Ми тебе щиро просимо, не відступай!

Змій. Згоден. Приймаю!.. І так, наші умови про викуп. Мішок «Золотого Ключика», півмішка «Тузика» і три мішки «Горошку». На додачу — один лимон, два апельсини і три мандарини.

Вітрогон. Ого!..

Балабон. Пропали ми...

Снігуронька. Згодна, Змію! Завтра у їхній школі зустріч Нового року, приходьте всі і одержите викуп за цих нехороших піонерів.

Змій. Хай буде так. Прийдемо.

Снігуронька *(до Балабона і Вітрогона)*. Ви — вільні.

Вітрогон. Щиро дякуємо тобі, Снігуронько, і тобі, Дідусю Морозе, і вам добрі звірі. Прощайте!

Балабон. Не гнівайтеся на нас!.. Ми вже не будемо більше поганими!..

Хлопці виходять.

Снігуронька. Та не забудьте прикраси для ялинки покласти на місце!

Вітрогон *(здалеку)*. Ми не забудемо!

Балабон. Чесне піонерське, не забудемо!

Снігуронька. Ну от і все!.. Думаю, що ми гарненько їх провчили. І думаю, що на користь!

Яга. До нових віників цю науку запам'ятають!

Дід Мороз. Провчили й справді вдало. Цілу битву за них вчинили. Пора вирушати в дорогу, друзі!.. В дорогу, у Новий рік!

Снігуронька заспівує «Новорічну пісню» (музичний супровід № 8). Цю пісню підхоплюють всі і йдуть за нею. Десь на другому куплеті закривається завіса, і всі учасники, співаючи, проходять перед нею.

Новий рік, Новий рік!
Він вже стука у вікно,

Він зійшов на поріг,
Розсипає зерно.
Сію, вію, повіваю,
З Новим роком вас вітаю!
Щоб родила вся пашниця:
Кукурудза і пшениця,
Жито, гречка і овес,
Щоб квітчали край увесь!
Щоб були ми всі щасливі,
Вчились добре і правдиво,
По життю вперед ішли
І по-новому жили!

Відкривається завіса. Гарно прибраний зал. Стоїть вся у вогнях ялинка. Біля неї — Дід Мороз. Він вітає всіх присутніх.

Дід Мороз. Вітаю вас усіх з Новим роком!

Засурмила сурма. Загриміла урочиста музика.

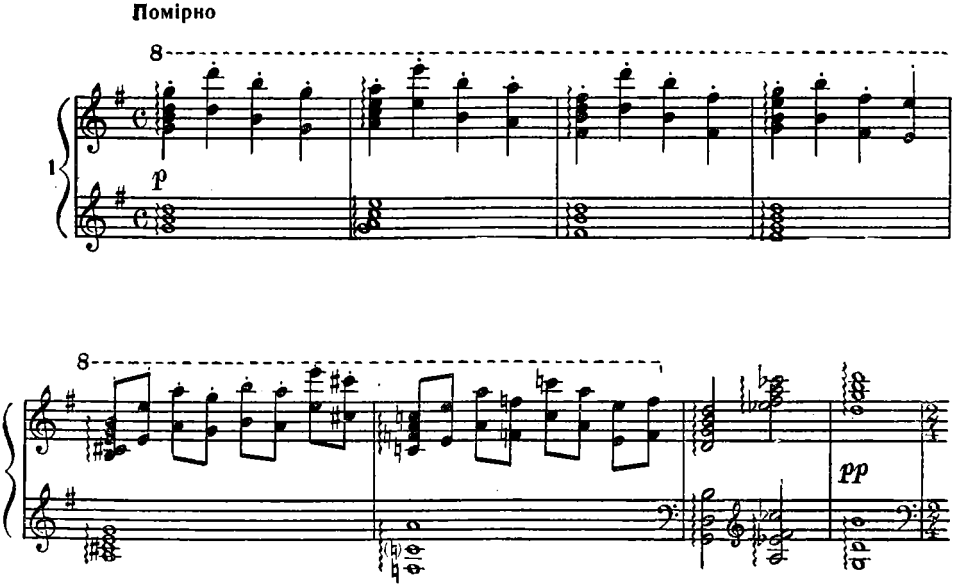

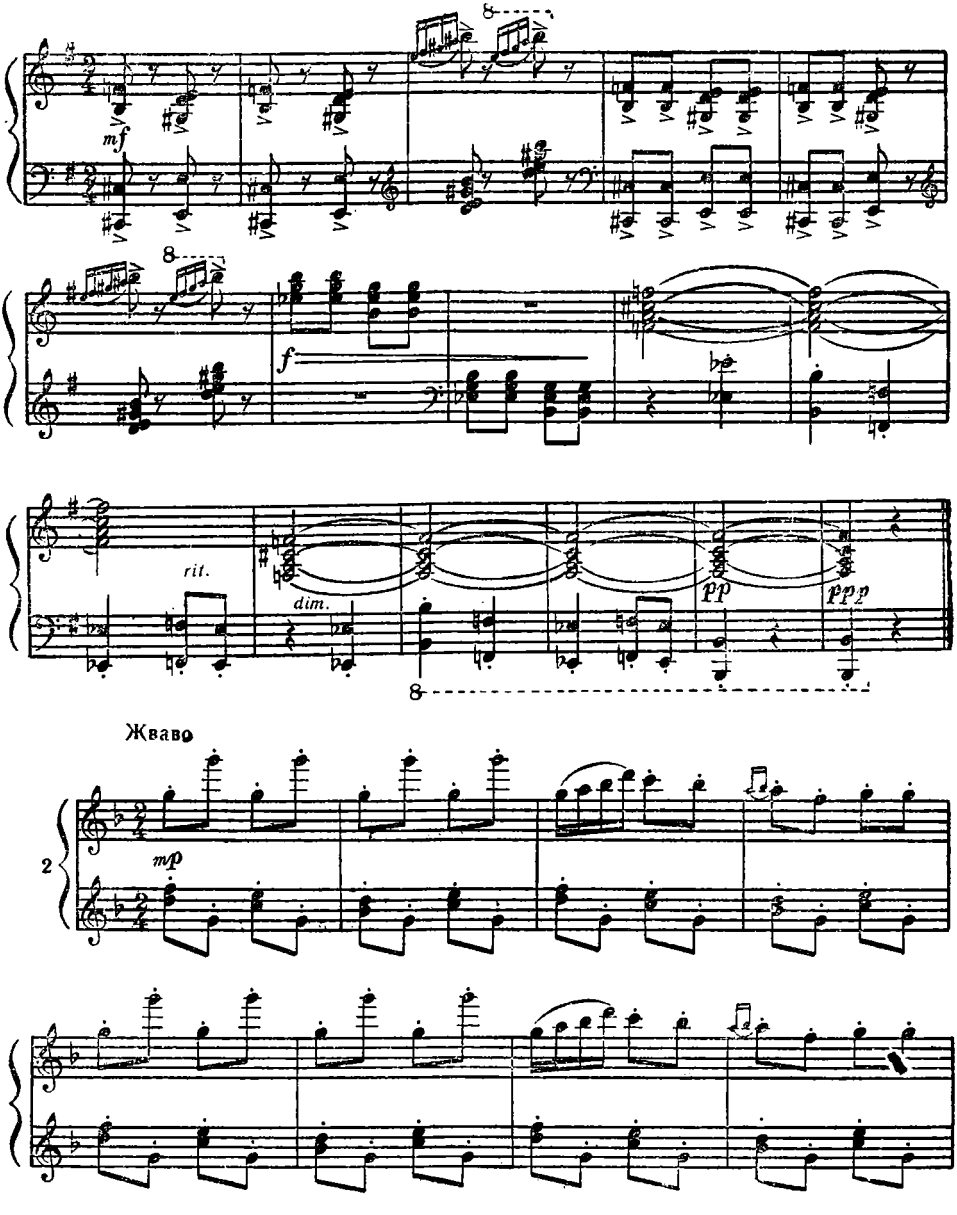
mf
f
rit.
dim.
pp
ppp
Жваво
mp
2

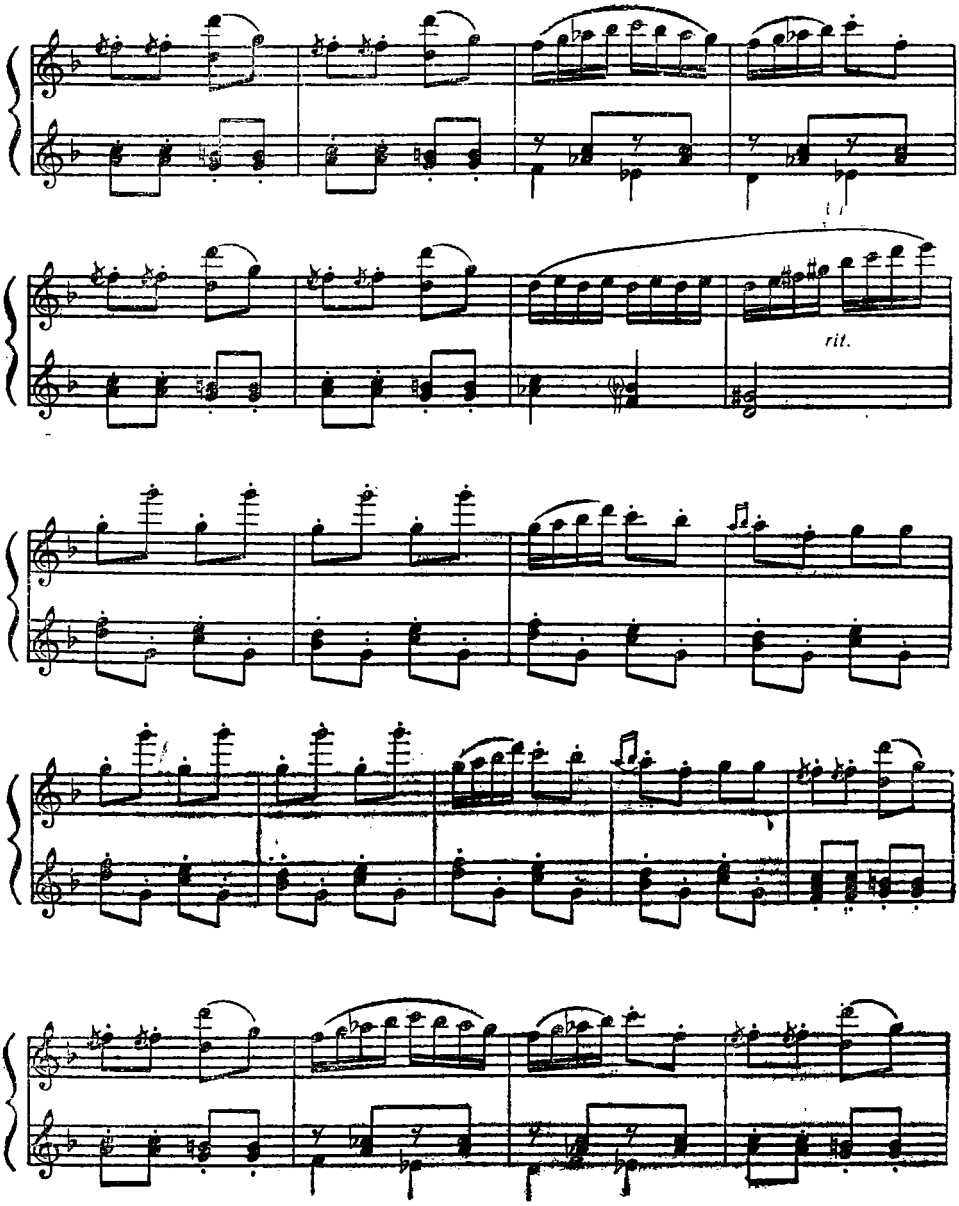
rit.

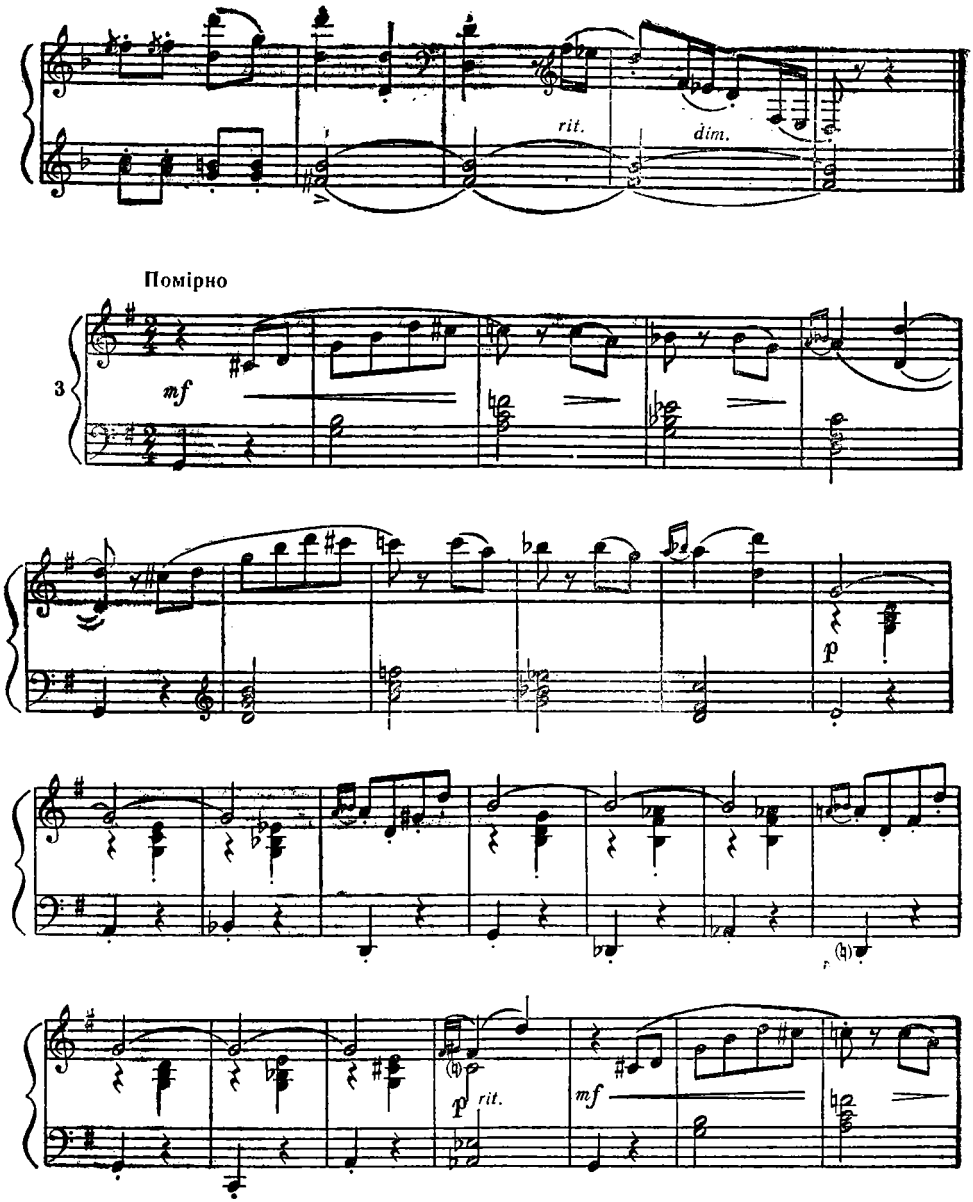
rit.
dim.
Помірно
3
mf
p
p rit.
mf

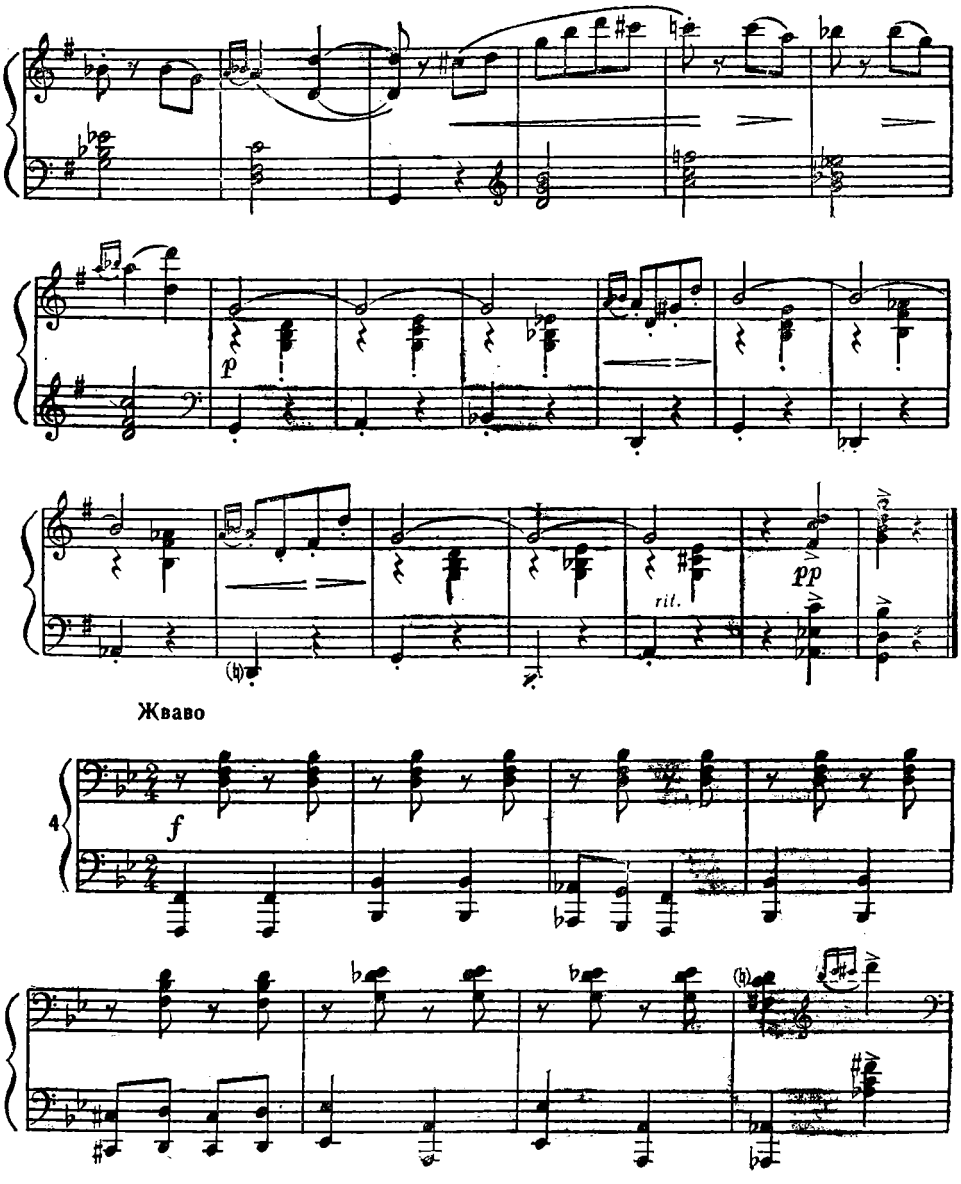
p
rit.
pp
Жваво
4
f

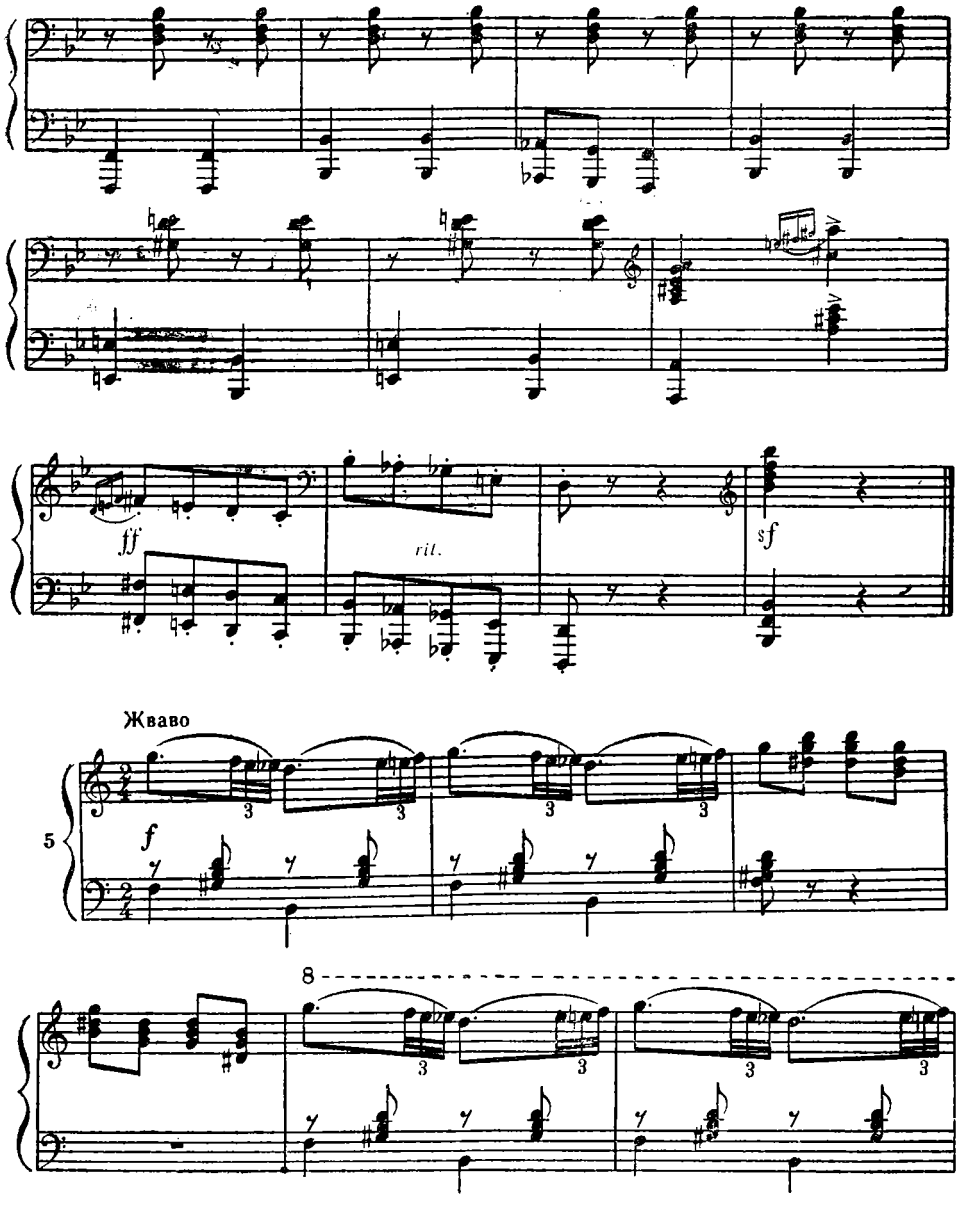
ff
rit.
sf
Жваво
f
5
8

8

Ми чор_ ти, ми чор_ ти, в нас тру_ бо_ ю хвос_ ти,

mf

в сіт_ ку ло_ вим лю_ дей й не_ слух_ ня_ них ді_ тей.

Ех!

f

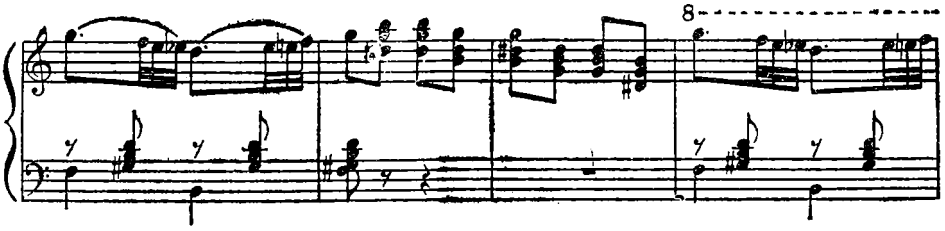
8

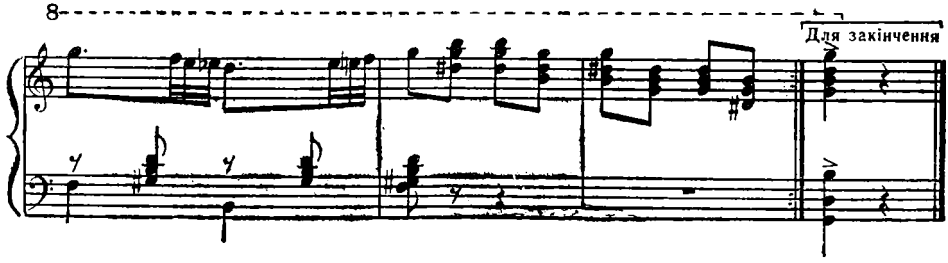
8
Для закінчення

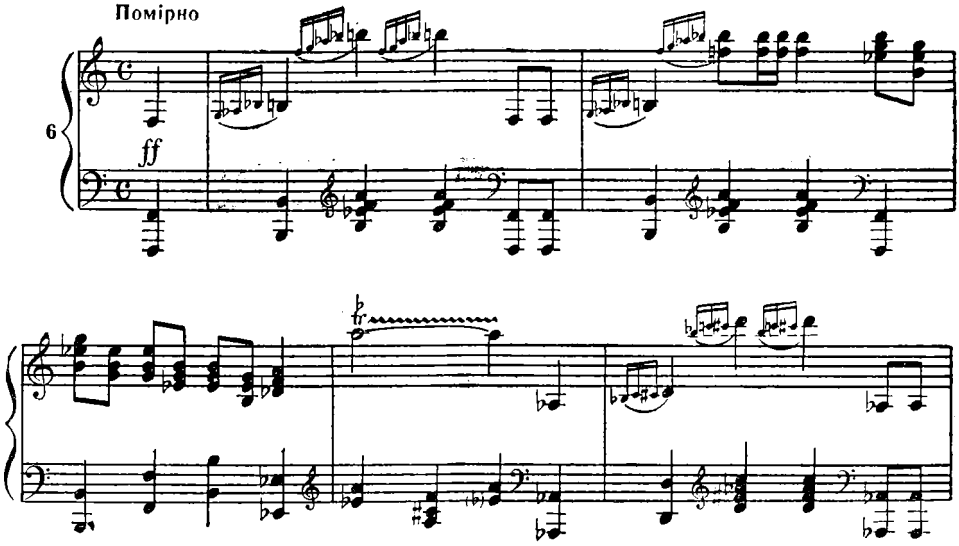
Помірно
6
ff

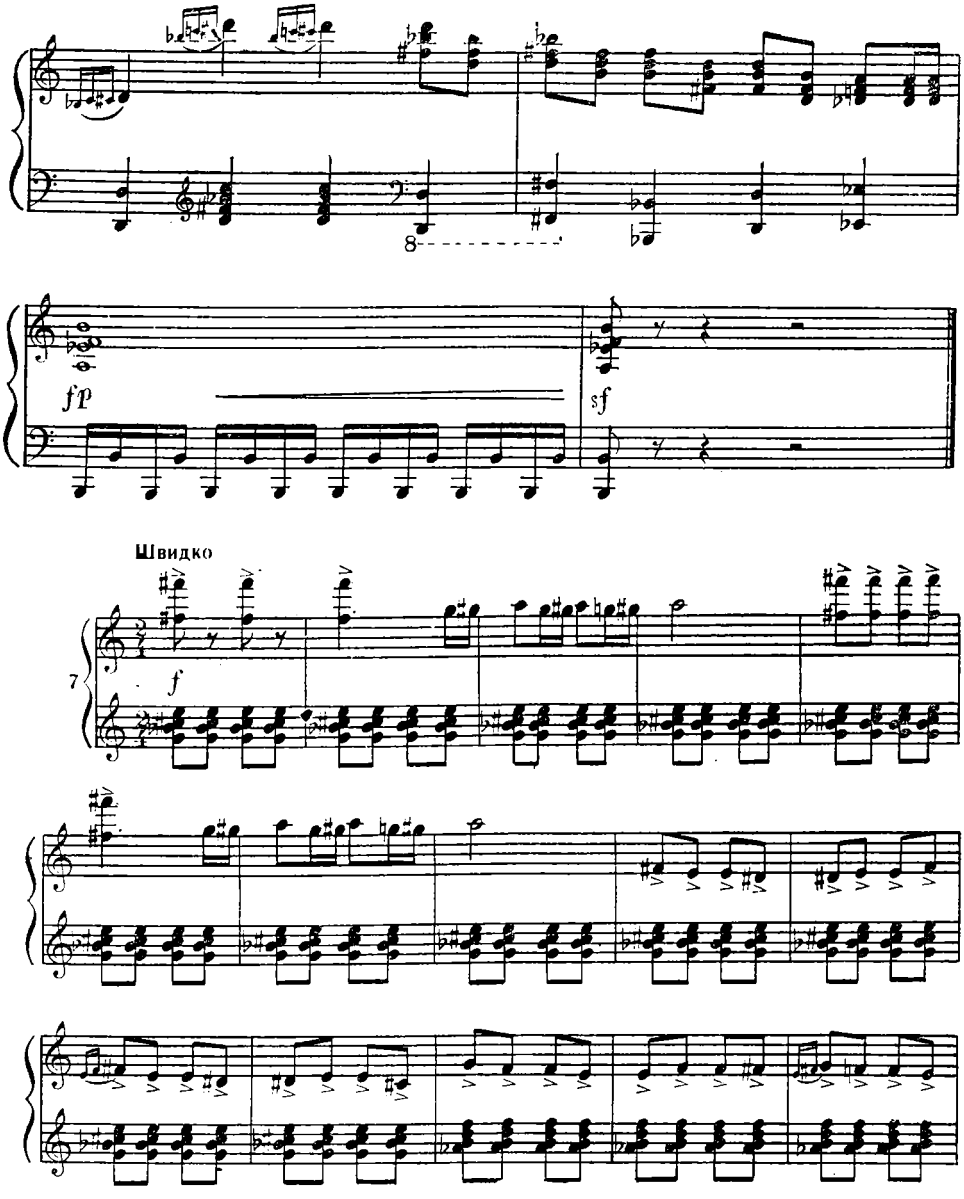
8
fp
sf
Швидко
7
f

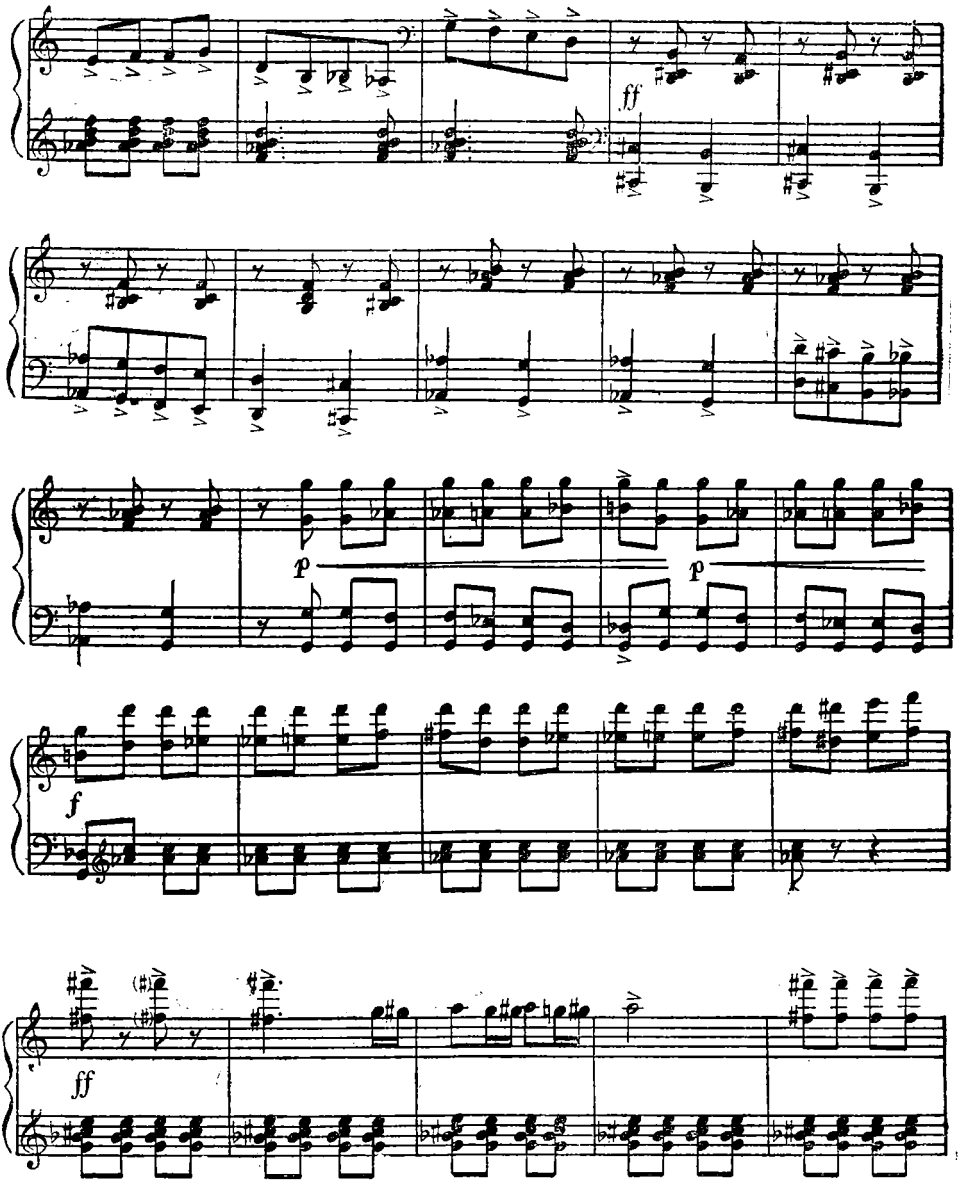
ff
p
p
f
ff

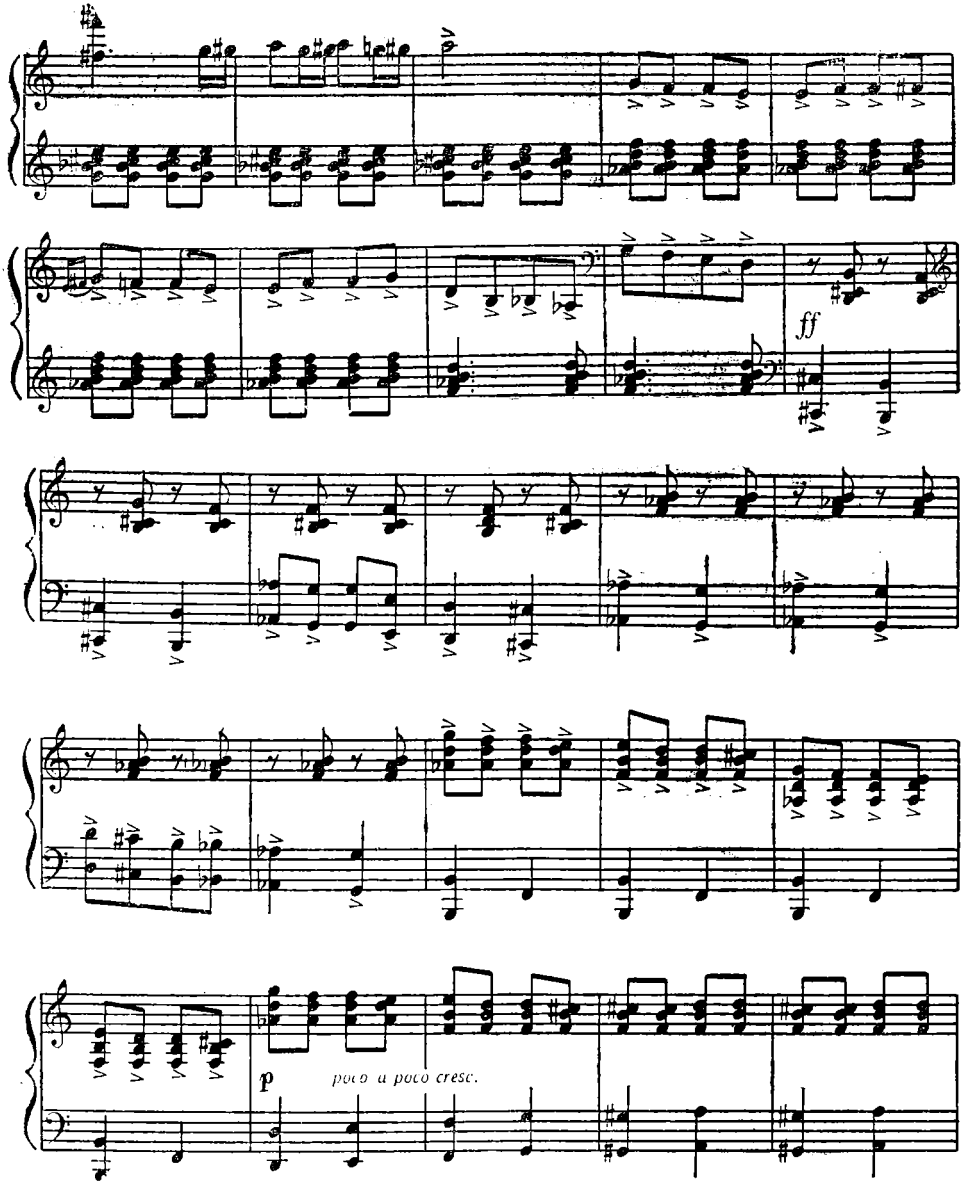
ff
p
poco a poco cresc.

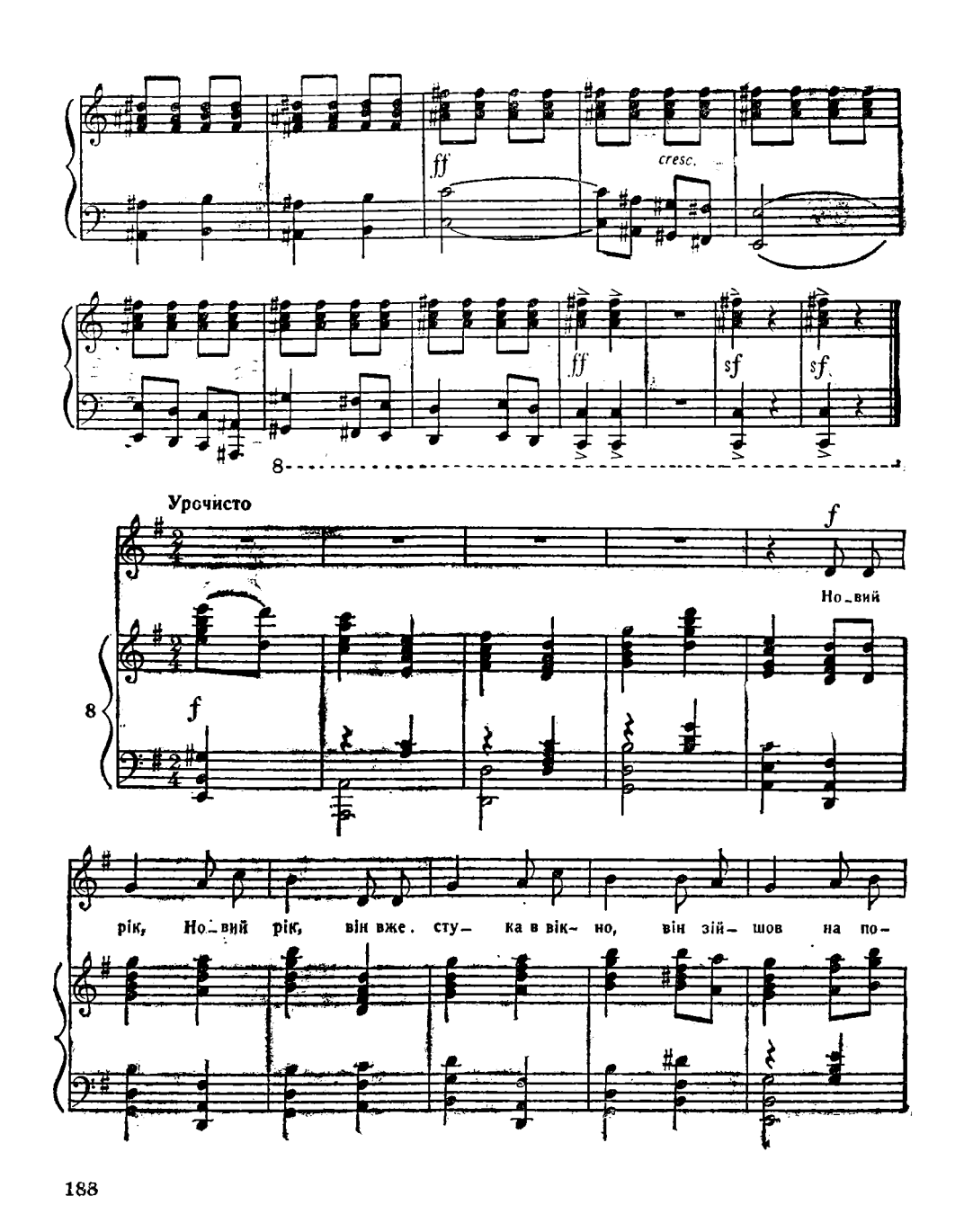
ff
cresc.
ff
sf
sf
8
Урочисто
f
Но_вий
8
f
рік, Но_вий рік, він вже. сту_ ка в вік_ но, він зій_ шов на по_

-ріг, роз-сі-па- є зер- но. Сі- ю, ві- ю, по- ві- ва- ю, з Но-вим

ро-ком вас ві- та- ю! Щоб ро- ди- ла вся паш- ни-ця: ку- ку- руд-за і пше-

rit.

-ни- ця, жи- то, греч- ка і о- вес, щоб квіт- ча- ли край у-

rit.

Повільніше

-весь! Щоб бу- ли мн всі щас- ли- ві, вчи- лись доб-ре і прав- ди- во, по жит-

-тю впе-ред і- шли і по- но- во- му жи- ли!

rit.

f

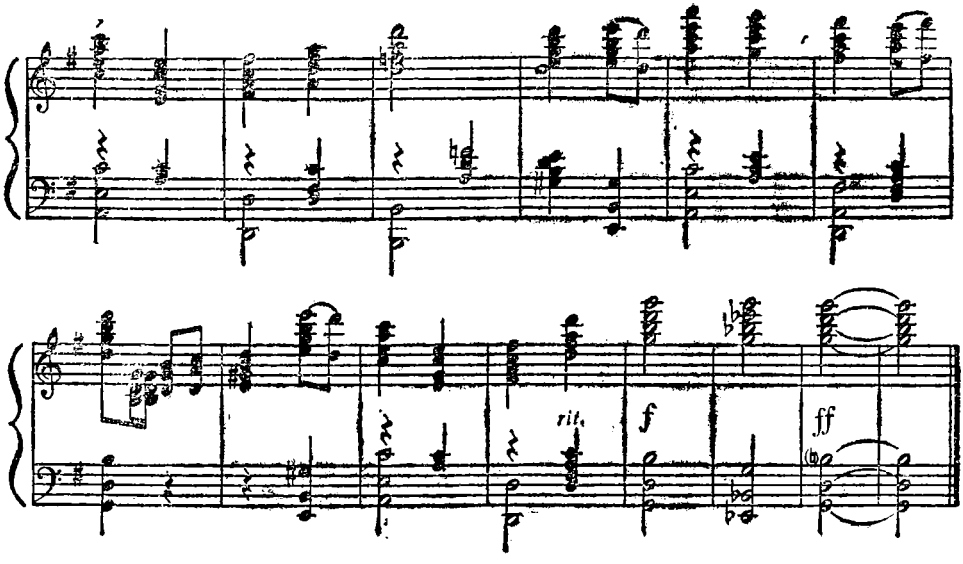
rit.
f
ff

О. Сухова

ПРИГОДИ ПОНЧИКА І МЕДКА

П'єса-казка

Музика *І. Шайкіс*

ДІЙОВІ ОСОБИ:

Білочка
Тітка Зайчиха
Тітка Ведмедиця
Зозуля
1-й Зайчик
2-й Зайчик
Медок | ведмежата
Пончик

Кішка-вчителька
Бровко — завхоз в школі звірятом
Козеня
Каченя
Порося
Півник
Вовк
Лисиця

ДІЯ ПЕРША

Виконується музичний супровід № 1.
Перед завісою з'являється Білочка.

Білочка. Ця історія трапилася в нашому лісі. Жили собі по сусідству тітка Зайчиха і тітка Ведмедиця. Дружно жили. Були у них діти. Ось одного дня... але краще ви самі побачите, що трапилось цього дня.

Повторюється музичний супровід № 1. Осінній ранок. Подвір'я. З одного боку хатинка Зайчихи, з другого — Ведмедиці. Біля хатинок стоять літні печі, умивальники. Посередині двору велике дерево, на якому живе Зозуля.
Чути спів півня. З свого будинку виглядає Зозуля.

Зозуля. Ку-ку-ку! Ку-ку! Час вставати! Гей, сусідки, час вставати!

З віконця виглядає Зайчиха.

Зайчиха. Дякую тобі, сусідко, що розбудила. Я щось сьогодні заспалась, а сонечко вже ген-ген піднялося.

Зозуля. Я сама ледь прокинулась, та спасибі півню з сусіднього двору, розбудив мене. Він прокидається раніше за всіх і відразу ж починає співати. Кажуть, він готується до консерваторії?

Зайчиха. Яка там консерваторія! Скільки я його пам'ятаю, він крім свого «ку-ка-реку» нічого й не заспівав. Ой, що це я з вами розговорилася. Мені ж сьогодні треба рано сніданок приготувати. Діти до школи йдуть. У другий клас. Запізнюватись їм ніяк не можна. Дуже строга у них учителька. Треба вже й Ведмедицю будити, бо ведмежатам теж сьогодні йти до школи.

Зозуля. Ох, важка робота її будити.

Зайчиха. Нічого якось розбуджу.

Музичний супровід № 2.
Виходить з хатки, йде до умивальника, вмивається, потім прямує до хати Ведмедиці. Стукає у вікно.

Гей, сусідко! Час вставати!

З хати чути тільки смачне сопіння.

Вставай, бо вже нерано, дітям сьогодні до школи йти треба.

З о з у л я. Ви їй скажіть, що мед привезли, інакше нізащо не розбудите.

З а й ч и х а. Навіщо обманювати. *(Стукає лапкою у віконце.)* Сусідко, гей, сусідко, прокиньтесь!

В е д м е д и ц я *(виглядає з вікна, смачно позіхаючи).* Ох-ох! Так спати хочеться. Хто там?

З а й ч и х а. Це я. Час вставати. Дітям сьогодні до школи йти.

Виконується музичний супровід № 3.

В е д м е д и ц я. Ох-хо-хо! Ех, не хочу я рано вставати. Хочу трошки ще поспати. Посплю *(зникає).*

З а й ч и х а *(знову стукає).* Вставай, вставай, сусідко, проспиш, а діти запізняться до школи.

В е д м е д и ц я. Та я тільки півхвилиночки.

З а й ч и х а. Недобре ти робиш. Діти, на тебе дивлячись, теж не захочуть вставати.

В е д м е д и ц я. Ну й причепа ж ти, тітко Зайчиха. Добре, встаю.

Зайчиха відходить од хати Ведмедиці, йде до своєї. Ведмедиця, позіхаючи, виходить з хати.

В е д м е д и ц я. Ох, ще б трошки поспати.

З о з у л я. Взимку спиш, влітку спиш, не надоїсть тобі?

В е д м е д и ц я. А це вже, сусідко, не твоє діло *(підходить до умивальника).* Б-р-р! Яка вода холодна. Вмиюсь пізніше. *(Входить знову до хати.)*

У цей час Зайчиха порається біля печі. Потім відчиняє вікно і починає гукати зайчатам (музичний супровід № 4).

З а й ч и х а. Гей, зайчата, прокидайтесь,
Час зарядку вже робить.
Не забудьте з милом лапки
Перед їжею помить.

З хати вибігають з а й ч а т а. Вони наспівують всім відому ранкову пісеньку.

З а й ч и х а. Починаємо зарядку.
Нумо, дітки, станьмо в ряд,
Лапки вгору і назад:
Раз, два, три, чотири, п'ять.
Нижче голову нагніть,
Лапки вгору, лапки вниз,
Біг на місці, покрутись!

А тепер всім умиватись,
Цур, водички не боятись!

Зайчата біжать до умивальника, миються до пояса, чистять зуби. В цей час Зайчиха накриває на стіл.

Зайчиха. А тепер сідайте їсти, якщо лапки у вас чисті.

Зайчата сідають до столу, веселі й бадьорі.

1-й Зайчик. Ой, як смачно!
2-й Зайчик. Пиріжки з капустою завжди смачні.
1-й Зайчик. Ти чого мій пиріжок надкусив?
2-й Зайчик. А ти мій.
1-й Зайчик. Ні, це мій.

1-й Зайчик б'є лапкою другого.

2-й Зайчик. Ой, ой, ой, мамочко!

Зайчиха. Що це за бійка! Як вам не соромно? Адже ви, учні, малим звірятам хороший приклад показувати повинні, а ви битись, сором який.

2-й Зайчик. Я більше не буду, мамочко.

1-й Зайчик. Я теж.

2-й Зайчик. Ой, як добре, що ми до школи йдемо, там завжди так цікаво!

Зайчиха. Аякже. Ой, що це у Ведмедиці тихо. Невже знову спить? *(Біжить до хати Ведмедиці, починає стукати у віконце.)* Сусідко, сусідко, вже пізно, прокидайся! Тихо. Ану, зайчата, разом гукнемо. Раз, два, три!

Зайчата *(кричать разом).* Тьотю Ведмедице, прокиньтесь!

З вікна виглядає Ведмедиця.

Ведмедиця. Ох-ох-ох! Що це я знову проспала? Діти, діти, прокидайтесь! Ну й ледарі, хоч би тобі одне поворухнулось. Гляньте, он зайчата вже снідають. Ох-ох! Лихо мені з вами. Що ж робити? Зайчата, рідненькі, допоможіть розбудити цих ледарів.

Зайчата. Пончик, Медок, прокиньтесь!

Ведмедиця. Нічого не допомагає. *(Звертається до дітей.)* Дітки, рідненькі, ану-бо гукніть разом. Раз, два, три!

Діти. Час вставати, годі спати!

Ведмедиця. Сплять, хоч би тобі одним вухом поворухнули. Що ж робити?

Зайчик. Я їх зараз розбуджу. *(Набирає в кружку води і бризкає через вікно.)*

З хати чути вереск ведмежат: «Ой, ой, ой! Яка вода холодна!» Ведмежата вибігають з хати. Зайчата біжать знову до свого столу і продовжують їсти.

Пончик. Ма-мо! Я ще не виспався!

Медок. Я знайшов діжку з медом, тільки лапу туди засунув, а тут мене розбудили. Я піду, досплю, бо може діжку хтось забрати.

Ведмедиця. Ніколи вже спати. Сьогодні ж до школи вам треба йти. Ану швиденько вмиватися, а я щось їсти вам приготую.

Пончик. Я не хочу вмиватись, вода холодна.

Медок. Якщо кожен день вмиватися, то може вся шкіра здертись.

Ведмедиця. Ой, що ти таке говориш, аж страшно. Звідки це тобі в голову влізло.

Медок. Це я в книжці прочитав.

Ведмедиця. Знов вигадав, ану вмиватись *(до себе)*, хоча вода холодна. Треба було б її підігріти.

Медок (*починає вмиватись, раптом як заверещить*). Ой, ой, ой! Що ж це таке? Я ж можу простудитись, а потім і вмерти. Вода як лід!

Ведмедиця. Ну, добре, добре, не вмивайтесь. Що ж вам дати їсти? Ось молоко і трохи меду. *(Наливає молоко в немиті чашки.)*

Медок та Пончик випивають молоко.

Пончик. А де мій портфель?

Медок. І мій?

Ведмедиця. Пошукайте, вони десь там у хаті.

Пончик. Я не можу, в мене спина болить.

Медок. А у мене голова.

Ведмедиця. Ох, ох! Ну, я сама пошукаю, які ж ви ледарі.

Зозуля. Ох, наплачешся ти з ними.

Ведмедиця. Тебе не питають. *(Входить до хати.)*

Пончик бере рогатку і цілить в Зозулю, яка зразу ховається.

Зайчиха. Поїли, дітки? Помийте після себе посуд і збирайтеся до школи.

Зайчата. Спасибі, мамочко, за сніданок!

Зайчиха. На здоров'я.

Зайчата миють посуд, потім беруть акуратненькі портфельчики.

Зайчата. До побачення, мамочко!

Зайчиха. До побачення, дітки. Слухайтесь вчительку.

Пончик. Гей ви! Зачекайте нас, ми теж зараз вже йдемо.

Медок. Мамо, де ж наші портфелі? Ми до школи запізнимось!

Ведмедиця *(виходить)*. Ледве знайшла. Ху, аж втомилась.

Пончик. Ну, ми побігли.

Медок і Пончик підходять до зайчат.

Медок. Ну, пішли.

1-й Зайчик. А чому ви не сказали вашій мамі «спасибі»?

2-й Зайчик. І «до побачення»?

Медок. Нам ніколи.

2-й Зайчик. Треба раніше вставати.

Пончик. Теж мені вчитель знайшовся. Ну, пішли до школи, чи як?

Виконується музичний супровід № 5.

Зайчата. Пішли.

Ми веселії зайчата
В школу поспішаємо.
Будем вчитись на відмінно,
А як ви?

Ведмежата. Не знаємо.

ДІЯ ДРУГА

Виконується музичний супровід № 6.

Шкільне подвір'я огороджене парканом. Тут вже зібрались деякі звірята. Вони весело вітають один одного з першим днем у школі (музичний супровід № 7). А за парканом у цей час, тихенько крадучись, з лівого боку виходить Вовк. Він підходить до паркана, знаходить дірку, припадає до неї оком, починає слідкувати за звірятами на шкільному подвір'ї.

Вовк *(тихо)*. Яке неподобство. Їсти хочеться, хоч вий. А тут під самісіньким носом стільки смачного бігає. Особливо он те каченя *(облизується)*. Ох-хо-хо.

З правого боку виходить Лисиця (музичний супровід № 8), вона помічає Вовка.

Лисиця *(тихо, щоб не чув Вовк)*. Ач, капосний, вже перший зайняв місце. Ну почекай, куме. *(Раптом імітує гавкання собаки.)* Р-р-р-гав-гав!

Вовк, мов ошпарений, відскакує од паркана.

Вовк. Ой, хто це?

Лисиця. Ха-ха-ха! (*Швиденько займає місце біля отвору в паркані.*) Треба щось собі на сніданок намітити, ага, єсть, яке смачне каченя.

Вовк. Не займай каченя, я перший його побачив.

Лисиця. Воно більше мені підходить по кольору — ми обидва руді. Хі-хі-хі!

Вовк. А я кажу, не займай! *(Відтягує Лисицю від паркана.)* Надивилась і годі.

Лисиця. Не чіпай, в тебе лапи немиті.

Вовк. А ти не сунь свого носа, куди не слід.

Між ними починається бійка. У цей час виходять зайчата і ведмежата.

Медок. Ой, хто це тут?

Пончик. Тихо, це ж тітка Лисиця і Вовк!

Зайчата. Ой! *(Ховаються за ведмежат.)*

Пончик. Тихо, я їм зараз покажу, не бійтеся. *(Натягує рогатку і стріляє у Вовка.)* Р-раз!

Вовк. Ой! *(До Лисиці.)* Чим це ти мене?

Медок *(стріляє у Лисицю).* Два!

Лисиця *(до Вовка).* А ти чим мене?

Зайчата. Побігли до школи, поки вони нас не помітили!

Зайчата і ведмежата вбігають на шкільне подвір'я.

Лисиця. У лапу влучив, проклятущий, а ще кум!

Вовк. А ти мене у хвіст. Не було уговору камінням битися.

Лисиця. А я тебе камінням і не била. Це ти мені в лапу влучив каменюкою!

Вовк. Я тебе камінням теж не бив.

Лисиця. Значить, це хтось на нас кидає каміння. Зараз я дізнаюсь. *(Припадає до паркана.)*

У цей час на шкільному подвір'ї біля зайчат і ведмежат збираються звірята.

Пончик. Привіт!

Зайчата. Здрастуйте, друзі!

Каченя. Гляньте, хто прийшов? Кря-кря! Кря!

Порося. А що це у тебе?

Пончик. Звичайнісінька рогатка.

Порося. Хрю-хрю-хрю, а вона смачна?

Медок. От дурне, та хіба її їдять? З неї стріляють.

Каченя і Порося. Ой, ми боїмось!

Пончик. Не бійтесь, я тільки у ворогів стріляю. У вовків, лисиць.

Лисиця *(за парканом до вовка).* Ач, капосне. Шкода, що в тебе мати Ведмедиця, а то б я тобі постріляла.

1-й Зайчик. А ловко він у них влучив. Ха! Ха-ха!

Лисиця. Ач, яке! Ну, я тебе за такі слова з кісточками з'їм. Тоді побачимо, чи весело тобі буде?

Вовк. Кого це ти ще там намітила. Ти хоч мені кого-небудь залиш.

У цей час виходить із школи пес Бровко.

Бровко. Гав! Гав! Всі підходьте до мене. Слухайте уважно.

На ганок виходить Кішка-вчителька.

Кішка. Здрастуйте, діти.

Всі. Здрастуйте!

Кішка. Поздоровляю вас з Новим учбовим роком! Бажаю вам усім добре вчитись.

Всі. Спасибі.

Кішка. Чи добре провели канікули?

Всі. Добре! Добре!

Кішка. От і гаразд. Отже, з новими силами приступимо до навчання. Сьогодні у нас перший урок — урок праці.

Медок. Праці? А що це таке?

Кішка. А хіба ти не знаєш, що таке праця?

Медок. Ні.

Кішка. Дуже погано. Діти, підніміть лапки, хто з вас допомагає мамі?

Всі піднімають лапки, крім ведмежат.

Кішка. Так. Це добре, що вас більшість. *(До ведмежат.)* Ну, а ви, я думаю, теж полюбите працю і будете допомагати вашій мамі. Слухайте мене всі уважно. Спочатку ми приберемо шкільне подвір'я, а потім підемо до лісу збирати хмиз, щоб було чим взимку в школі топити.

Ведмежата *(до зайців)*. Цього ще не доставало — двір прибирати.

Зайці. Що ви, це ж дуже цікаво.

Кішка. А коли у нас буде чисто в школі, то й вам буде соромно приходити до школи неохайними, неумитими.

Ведмежата ховаються за зайців.

Кішка. Бровко Батькович, давайте, будь ласка, команду.

Бровко. У шеренгу шикуйся! А тепер по одному підходьте до мене. Одержуйте робочий інструмент.

Бровко починає роздавати звірятам лопати, граблі, віники (музичний супровід № 9).

Пончик (*тихо Медку*). Давай підійдемо останніми, може, нам нічого не залишиться. Ось ми й не будемо працювати.

Медок. Це ти ловко придумав.

Бровко. Тобі, каченя, лієчку. Поллєм водою подвір'я, щоб не здіймалась курява.

Каченя. Спасибі, кря-кря, я дуже люблю воду.

Бровко. А ви, поросята, візьміть лопати, закидайте ямки землею.

Поросята. Може, ми без лопат? У нас добрі рильця, хрю-хрю.

Бровко. Р-р-гав! Не сперечатись. Слухати старших.

Поросята. Слухаємось!

Бровко. Зайчата, вам віники.

Зайчата. Спасибі.

У Бровка нічого не залишилось. До нього підходять Ведмежата.

Ведмежата. А що нам?

Бровко. О ще ви залишились, що ж вам дати?

Ведмежата *(удавано ображено)*. Ми не будемо працювати, нам нічого не залишилось.

Бровко. Нічого, нічого, я вам, може щось знайду. Треба оці ящики до купи скласти.

Ведмежата. От-от! Вони ж важкі. Всім легку роботу дали, а нам найтяжчу.

1-й Зайчик. Підмітайте ви, а ми поскладаємо ящики.

Пончик *(тихо)*. Не сунь свого носа в чуже просо.

Бровко. Дайте віники ведмежатам, щоб вони не скиглили.

Ведмежата беруть віники.

Кішка. Півнику, котику, зайчику, візьміть інструменти і нам щось зіграйте, під музику веселіше працюється.

Пончик. І чому я, дурень, не вчився грати, от сидів би зараз і не працював.

Кішка. Приберемо подвір'я, підемо до лісу по хмиз.

Вовк *(за парканом)*. Оце нам на руку. У лісі я обов'язково зайця впіймаю.

Кішка. З вами дядечко Бровко, щоб ви не розбігались.

Вовк. Це вже гірше, що з ними Бровко. Дуже вредний пес.

Лисиця. Зайців взагалі зараз не можна хапати. З тих пір, як Зайчиха-тітка стала сусідкою Ведмедиці, я не з'їла жодного зайчати! Важко стало жити на світі.

Вовк. Треба щось придумати.

Лисиця. Посварити їх потрібно.

Вовк. Це ти здорово придумала, тільки ж як?

Лисиця. Подумаємо. *(Знову припадає до дірки.)*

В цей час у шкільному дворі:

Пончик *(дуже ліниво махає мітлою).* Пгх-и! Ой не можу! Пгхи!

Медок махнув мітлою, влучив в козеня.

Козеня *(наставляє ріжки).* Ти чого б'єшся! Думаєш, як здоровий, то і битись можна, от я тобі, як дам *(кидається на нього і б'є ріжками).*

Медок. А ти не плутайся під ногами. О-о-й! Ось він мені живіт проткнув. Я не можу працювати *(удавано починає стогнати).* Ой, не можу, ой, болить!

Кішка. Що тут трапилось?

Козеня. Він мене мітлою вдарив.

Медок. А він мене в живіт. Ой, ой, ой! Болить живіт!

Кішка *(Козенятку).* Хіба можна так битись?

Козеня. Я більше не буд-у-у...

Кішка. Візьми у Медка мітлу і підмети трошки *(до Медка),* а ти хвилинку посидь, а потім знову за роботу.

Медок відходить вбік і лягає біля паркана.

Пончик *(раптом).* А-а-агхи! Ой, ой, голова болить *(кидає мітлу).* Не можу я більше. Ой, ой!

Кішка. Що з тобою!

Пончик *(удавано).* Ой, голова дуже болить. Я, напевно, простудився. О-о-ох.

Кішка. То піди трошки посидь. Може, легше стане.

Пончик підходить і лягає біля Медка.

Пончик *(тихо).* Він що — справді тебе вдарив?

Медок. Ха, він і не доторкнувся, це я, щоб не працювати, а ти, що? Справді захворів?

Пончик. Хіба я дурний. Це я теж, щоб не працювати.

Лисиця. Кажуть, що тільки лисиці хитрі. Та вони нас з тобою переплюнуть.

Вовк. З ними треба бути насторожі.

Ведмежата починають стогнати все голосніше і голосніше.

Зайчата *(співчутливо).* Що болить дуже? Муро Василівно, може за лікарем збігати.

Ведмежата. Ой, ой не треба, наша мама не любить, коли нас дивляться лікарі.

Пончик. Я піду додому, трошки полежу, це я, мабуть, перетрудився.

Медок. Хіба можна на перший раз стільки роботи давати, та ще й рогами тебе б'ють.

Починають стогнати ще більше.

Кішка. Ну, якщо ви погано себе почуваєте, то йдіть потихеньку додому. Нехай мама викличе лікаря.

Ведмежата ледве йдуть, стогнучи. Повторюється музичний супровід № 6. Решта звірят продовжує працювати.

Побачивши, що за парканом нікого немає, ведмежата радісно підстрибують й сміються.

Пончик. От здорово ми їх обдурили.

Медок. Ти справжній артист.

Пончик. І ти!

Медок. А як ти чихав. Ха-ха! Тепер можна цілий день у лісі гратися? А то придумали «урок праці».

Пончик. Стривай, а ти забув про зайців? Вони ж скажуть мамі, що ми рано зі школи пішли.

Медок. Правильно. Ну що ж, пішли додому, але будемо йти повільно, а по дорозі ягід зелених нарвемо.

Пончик. А може, десь і на мед натрапимо.

Медок. Або мурашине гніздо знайдемо.

Від радощів починають стрибати. Лисиця і Вовк за ними слідкують.

Лисиця. Здрастуйте, діти.

Ведмежата від переляку аж присіли.

Медок. О, хто тут?

Пончик *(відразу починає скиглити)*. Ох-ох, ох!

Лисиця. Давно ми з вами не бачились, як ви поживаєте? Як здоров'я мами Ведмедиці?

Медок. Хороше. Що з нею станеться.

Вовк. Які чуйні діти, а як ваше здоров'я?

Медок і Пончик. Наше дуже погане, ось додому йдемо лікуватись.

Лисиця. Ой, справді, ти подивись, Вовче, як вони змарніли.

Вовк. Од вітру хитаються. Ми вас проведемо додому.

Пончик *(тихо)*. От причепились, як ми тепер ягід зелених нарвемо.

Медок. Ми й без вас дорогу знайдемо, ходять тут всякі.

Лисиця. Який ввічливий, просто диво.

Медок *(виймає рогатку)*. Ану геть з дороги!

Лисиця. Ох, так, ми з ними по-хорошому, а вони стріляти. Ну, постривайте, ви ще в мене наплачетесь. Думаєте — ми не чули

вашої розмови, коли ви сиділи біля паркана, а потім не бачили, як ви плигали від радості, що обдурили Кішку-вчительку? Знаєш що, Вовче, ти йди до тітки Ведмедиці, а я до Кішки і розкажемо про цих обманщиків.

Пончик *(тихо).* От проклятуща, що ж робити? Ей, тітко Лисиця, ми, як його, ми дійсно захворіли.

Лисиця. Ха-ха-ха! Знайшов дурних!

Медок. Ой-ой, живіт болить.

Вовк. Ха-ха-ха, як в театрі.

Пончик *(тихо до Медка).* Вони від нас не відчепляться.

Медок. Проведіть нас додому, будь ласка.

Лисиця. Ось так би відразу *(до Вовка).* Я навіть бачила, як зайці всю важку роботу на них звалили.

Вовк. А самі нічого не робили.

Лисиця. Та я б з такими не те, що дружити, а разом стояти не захотіла б.

Вовк. Я те ж саме кажу.

Лисиця. Ось ми про все це вашій мамі й розкажемо.

Медок *(тихо до Пончика).* Не розумію, що їм від нас потрібно. З'їсти вони нас не зможуть. Маму побояться.

Пончик. Так зайці ж працювали.

Вовк. Їм добра хочуть, а вони ще й брикаються.

Пончик. Та ми хотіли...

Лисиця. Ти хотів сказати, що зайці на тебе всю роботу звалили. Так?

Пончик. Щоб так, то не дуже, але...

Вовк *(раптом як гаркне).* Ану, стогніть! І що б ми вашій мамі не говорили,— мовчіть, а то погано буде! Зрозуміли?

Медок і Пончик. З-з-зрозуміли.

Вовк. Отож-то. Шагом марш!

Лисиця. Ходімо, мої рідненькі, тільки голосніше стогніть.

Вовк. І жалібніше.

Медок *(до Пончика).* Ти знаєш, у мене й справді щось почав живіт боліти.

Пончик. І у мене. О-о-ох... А все ж я не розумію, що їм від нас потрібно? Ох-ох...

Повільно йдуть за куліси, за ними Лисиця і Вовк.

З-за паркана чути музику, веселий гамір звірят, які працюють (музичний супровід № 10).

ДІЯ ТРЕТЯ

КАРТИНА ПЕРША

Лисиця. Стійте. Далі не підемо. Я щось таке придумала, що ми з тобою, Вовче, обов'язково сьогодні поснідаємо.

Медок *(тихо до Пончика).* Чи не нас вони збираються їсти?

Пончик. Куди це ми зайшли, я боюсь.

Лисиця *(до Вовка).* У тебе є мотузок?

Вовк. Аякже.

Лисиця. Швидко зв'яжи їх.

Вовк. Та ти що? А Ведмедиця?

Лисиця. Мовчи, в'яжи, я тобі потім все розповім.

Вовк виймає мотузок і швидко зв'язує Медка та Пончика.

Медок і Пончик. Ой-ой-ой! Що ви робите!

Вовк. Те, що бачите.

Медок. Ви не смієте, не маєте права нас займати, ми мамі скажемо.

Лисиця. Хі-хі-хі! Ні, любі мої, не скажете.

Вовк. Ви думаєте,— ми не знаємо, хто в нас з рогатки стріляв?

Медок. То не ми, пустіть нас...

Лисиця *(до Вовка).* Ти тільки глянь на них, які вони пухкенькі.

Вовк *(тихо до Лисиці).* Ти що, кума, справді їх збираєшся їсти?

Лисиця. Мовчи і підтакуй мені, якщо хочеш щось поїсти. Ти глянь, куме, яке в них красиве хутро!

Вовк. Угу.

Медок. Що ви, тьотю Лисиця. Ми такі худі, одні кості та шкіра.

Пончик. А... а... хутро брудне, бо я не вмивався.

Лисиця. Нічого я помию.

Медок. Ми не хочемо вмира-а-ти.

Лисиця. Не хочете?

Пончик. Ні-і...

Лисиця. Але ж я голодна.

Вовк. Ми голодні.

Лисиця. Що ж робити?

Медок і Пончик. Ми не знаємо.

Лисиця. А я знаю.

Вовк. Вона знає.

Лисиця. Ви ж не залишите мене вмирати з голоду? Ні?

Медок і Пончик. Ні.

Лисиця. Які добрі діти. Ви підете до школи і приведете до мене двох маленьких зайчаток.

Медок і Пончик. Щ-о-о-о?

Лисиця. Тільки двох, мені та Вовчику.

Медок. Нізащо.

Лисиця. Подумайте, а я трошки спочину. *(Відходить з Вовком.)*

Пончик. Що робити? Вони ж наші друзі. Ти пам'ятаєш, що з того часу, як всі звірята стали дружити, Вовк і Лисиця жодного не впіймали.

Медок. А нас? *(Починає плакати.)*

Пончик *(за ним)*. Що робити? Знаєш, що я придумав? Ми скажемо, що згодні, і вони нас відпустять, а ми...

Медок *(радісно)*. Втечемо!..

Пончик. Тихо, а то почують. Тьотю Лисиця, ми згодні, ми підемо за зайцями, розв'яжіть нас.

Лисиця. От і добре. Я відразу знала, що так і буде, ви ж розумні діти. Вовче, розв'язуй...*(Хитро на них дивиться.)* Тільки одного з них.

Вовк. Якого?

Лисиця. Отого, що не вмивався.

Медок. А м... мене?

Лисиця. А ти залишайся. Якщо твій братець не приведе зайців, то ти залишишся тут навічно. Зрозуміли?

Пончик. Братику, ріднесенький, що ж робити? Як же бути, як же я без тебе? *(Плаче.)*

Медок. Не знаю *(плаче)*, що тобі й сказати, вирішуй сам.

Лисиця. Ну йди, швиденько, а то мені їсти хочеться.

Вовк. І мені.

Пончик, плачучи, виходить (музичний супровід № 11).

Лисиця. Ти, куме, постережи цього *(киває на Медка)*, а я послідкую за тим. *(Тихо крадеться за Пончиком.)*

Завіса

Перед завісою: Пончик виходить і плаче. Повторюється музичний супровід № 11.

Пончик. Що робити? Що робити? Бідний Медок, що з ним буде? Якщо я не приведу зайчат, то Вовк і Лисиця з'їдять його. А як же я можу привести зайчат, коли вони наші друзі? І братика не можна залишити в біді. *(Плаче. Потім звертається до дітей.)* Діти рідненькі, порадьте мені, що робити? *(Діти відповідають.)* Що? Покликати маму? Тоді їй тітка Лисиця розкаже, що ми обманули вчительку і пішли з уроків. А в мами знаєте, які важкі лапи? *(Плаче.)* Я бою-ю-сь... Якщо покликати маму, то вона обов'язково спитає, як

ми потрапили до пастки тітки Лисиці? Що я їй скажу? Сказати, що захворіли і йшли додому? Так тітка Лисиця розповість про наш обман. І так погано, і так. *(Плаче.)* Ех, якби я знав, що у таку історію потрапимо з Медком, то нізащо зі школи не пішов. І чого це нам в голови стукнуло захворіти. Працювали б зараз разом з друзями і горя б не знали, а тепер, ех... *(Плаче. Похнюпившись, іде за куліси.)*

КАРТИНА ДРУГА

Виконується музичний супровід № 12.

Ліс. Весело щебечуть птахи. Під веселу музику на чолі з Бровком виходять звірята.

Бровко. Гав! Гав! Зупиняйсь! Ось ми й прийшли. Тут багато хмизу. Чур гілок не ламати і далеко не заходити. Зрозуміло?

Всі. Зрозуміло!

Зайчик. Братці, давайте весь хмиз зносити до купи.

Порося. Під веселу пісню, хрю-хрю!

Півник. Теж мені співачка.

Порося. Не гірша за тебе.

Каченя. Кря-кря, не сваріться. Забули наш девіз: завжди жити дружно!

Зайчик. А добре, коли поруч з тобою друг. Тепер нас, навіть, Лисиця і дядько Вовк не займають.

Козеня. Бо добре знають, що ми всі за одного і один за всіх!

2-й Зайчик. Ага, за одного, а навіщо ти вдарив бідного Медка.

Козеня *(нахиляє голову)*. Я не подумав...

Каченя. Це від того, що в нього ріжки ростуть.

Бровко. Це що за розмови? А працювати хто буде?

Козеня. Слово честі, друзі, це востаннє.

1-й Зайчик. За роботу!

Всі. За роботу!

Починають весело збирати хмиз.

2-й Зайчик. Друзі, ми сьогодні після школи провідаємо Пончика і Медка. Хто за, підніміть лапку.

Всі. Ми всі підемо, обов'язково!

У цей час на сцену виходить Пончик. Від несподіванки він застигає на місці. Звірята здивовані не менш за нього.

Козеня. М-м-е-е... Кого я бачу-чу-у...

Каченя. Кря-кря, чого ти тут?

Пончик. Та я того...

Козеня. Тобі стало легше?

2-й Зайчик. І ти вирішив попрацювати разом з нами?

Козеня. Правда?

Пончик *(ніяково)*. П-правда.

1-й Зайчик. Я завжди знав, що ти хороший товариш.

Бровко. Гав, що за збори? О? А ти чого тут?

Пончик. Я... я... йшов і... *(раптом починає плакати)*.

Бровко. От тобі й на, чого це ти? А де ж Медок?

Пончик плаче ще голосніше.

1-й Зайчик. Тут щось не так...

Пончик. Він... він...

Лисиця визирнула з-за дерева, але Пончик її не бачить.

Бровко. Дома?

Пончик. Не зовсім...

Лисиця. Потрібне, мабуть моє втручання...

1-й Зайчик. Нічого не розумію, ну не плач. *(Витирає лапкою сльози у Пончика.)* Не плач, а то і я заплачу...

Каченя. Кря-кря, але ми так нічого не довідаємось! Зараз всі підемо і...

Пончик *(раптово)*. Я вам зараз все розповім...

На галявину виходить Лисиця.

Козеня. Ме-е-е... Лисиця... Ховайсь, братки!

Бровко. Сюди, до мене!

Всі звірята збігаються до Бровка.

Бровко. Р-гав! Що вам треба?

Лисиця. Здрастуйте. Дуже приємно вас бачити. Як поживаєте?

Бровко. Спасибі, нічого.

Лисиця. А я оце прийшла з вами попрощатись. Покидаю ваш ліс, клімат для мене не підходящий, та й на дієті обридло сидіти.

Бровко. Бувай здорова!

Лисиця. До побачення *(гостро глянула на Пончика)*. А з собою на згадку з вашого лісу я дещо візьму *(хильнула хвостом і хоче йти)*.

Пончик. Стійте, стійте. А як же Медок?

Лисиця *(хапаючи його за лапу, тихо)*. А як же зайчата?

Пончик. Не буде вам зайчат!

Лисиця. То й Медка не буде! *(Хоче йти.)*

Пончик *(раптом хапає її за хвіст)*. Стійте, я вас не пущу! Друзі, на допомогу, держіть її!

Лисиця хоче вирватись, але Пончик міцно тримає її за хвіст.

Лисиця. Яке неподобство, пусти мій хвіст.

Пончик. Друзі, на допомогу, вона зв'язала Медка і тримає у себе.

Першим кидається Бровко, за ним решта звірят, які оточуть Лисицю з усіх боків. Вона хоче вирватись, але звірята її не пускають.

Бровко. Ну, голубонько, розповідай!

Лисиця *(глянула на Пончика.)* Ач, яке капосне, ну стривай, я зараз все розповім.

Пончик *(рішуче).* Я сам усе розповім! Друзі! Почалося з того, що ми з Медком вас обманули. Ми не були хворі, ми просто...

Звірята розгублено на нього дивляться. Лисиця використовує їхню розгубленість і тікає.

Бровко. Стій, стій, ти куди? Гав! Гав!

Пончик. Ми повинні її наздогнати. Інакше вона з'їсть Медка.

Бровко. За мною!

1-й Зайчик. Ви біжіть, а я покличу тітку Ведмедицю.

Всі біжать за Лисицею.

КАРТИНА ТРЕТЯ

Декорація першої картини, третьої дії.
Тихо плаче зв'язаний Медок. Вовк сидить осторонь.

Вовк. Ох, як їсти хочеться. А ні Лисиці, ні зайців немає. А тут сиди і стережи. І навіщо я встряв у цю халепу?

Медок. Я мамі і... і скажу...

Вовк. М-да, з Ведмедицею краще не зустрічатись. А все це Лисиця. Завжди щось накрутить, а мені дістається через неї. І так уже півхвоста немає.

Лисиця. Біда! Пончик усе розповів! Вони женуться за мною!

Вовк. Хто вони, нічого не розумію?

Лисиця. Вони — це Бровко і звірята.

Вовк. Бровко? Це погано, що ж робити?

Медок. Молодець Пончик!

Лисиця. Треба тікати з лісу.

У цей час чути гамір звірят і гавкання Бровка.

Вовк. Тікаймо!

Лисиця. Не встигнемо, вони вже близько. Ховаймося за ці кущі, може, вони нас не помітять.

Вовк. А як з цим?

Лисиця. Тягни з собою. *(До Медка.)* Мовчи, а то погано буде.

Вовк і Лисиця ховаються за кущі, тягнучи за собою Медка.

Медок. Друзі-і... і...! Сюди! На допомогу-у-у!

Лисиця затуляє йому рота. З лівої куліси на галявину вибігають звірята і Бровко.

Пончик. Ось вони!

Лисиця та Вовк кидаються в інший бік, але з правої куліси вибігають Ведмедиця, Зайчиха і 1-й Зайчик.

1-й Зайчик. Ось вони!

Бровко. Ну, тепер, голубочки вам нікуди тікати.

Ведмедиця. А де ж Медок?

Медок. Я тут.

Він лежить зв'язаний біля кущів.

Ведмедиця. Живий? *(Розв'язує його.)* Що ж це таке? *(До Лисиці і Вовка.)* Це розбій!

Лисиця. Ми... ми... просто пожартували... ми...

Ведмедиця. Я нічого не розумію, ви ж були в школі *(до Медка і Пончика).*

Медок і Пончик *(похнюпившись).* Ми були, але потім... пішли і ось...

Медок *(раптом).* Друзі, мамо, пробачте нас. Ми обманули вас, що були хворі, і пішли зі школи.

Ведмедиця. Що-о...о?

Бровко. Не хвилюйтесь, тьотю Ведмедице, вони за свій обман вже добре покарані.

Пончик. Друзі, мамо, чесне слово це востаннє, повірте нам.

Бровко. Повіримо їм?

Всі звірята. Повіримо!

Бровко *(звертається до глядачів).* А ви, друзі, як гадаєте, можна їм повірити?

Діти відповідають.

Зайчиха. А що будемо робити з цими? *(Показує на Лисицю та Вовка.)*

Бровко. Судити їх треба.

Звірята. Хай ідуть з нашого лісу!

Зайчиха. Ні, це не годиться. Вони підуть в інший ліс і там будуть розбійничати. Я вважаю, що їх треба перевиховати.

Ведмедиця. Це добре.

Лисиця і Вовк. Простіть нас, простіть нас.

Бровко. Нехай працюють і приносять користь. Вірно, друзі?

Звірята. Вірно, вірно.

Зайчиха. А якщо не захочуть працювати і жити мирно, от тоді нехай на себе нарікають...

Бровко. А як ви вважаєте, друзі? *(Звертається до глядачів.)* А тепер підемо до школи, звірята, бо сьогодні нам ще треба працювати.

Звірята *(весело)*. Будемо вчитись на «п'ять» і дружно всі жити. От і казці кінець. Прощавайте, діти.

Завіса

Білочка. Бачите, друзі, в яку історію потрапили ведмежата? А все через те, що вони вранці не вмивалися, не робили зарядки, неохайно одягалися, не хотіли вчитися, не вміли трудитися, обманули вчительку і вірних своїх друзів.

Думаю, що з вами такої історії не трапиться? Правильно, друзі?

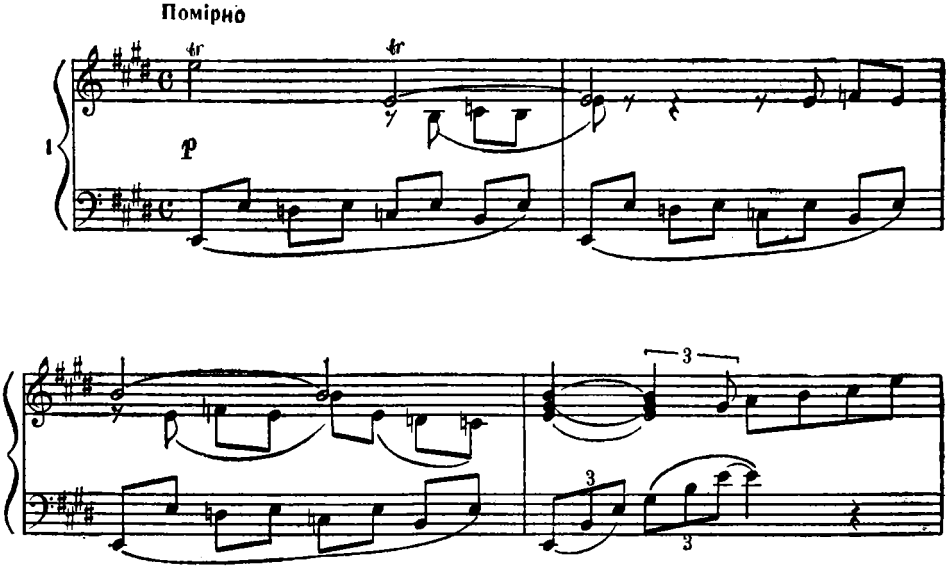

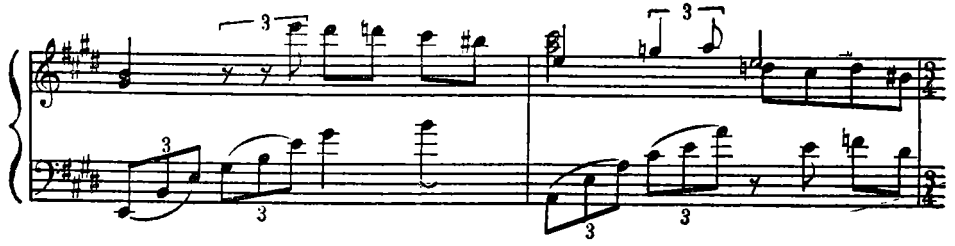

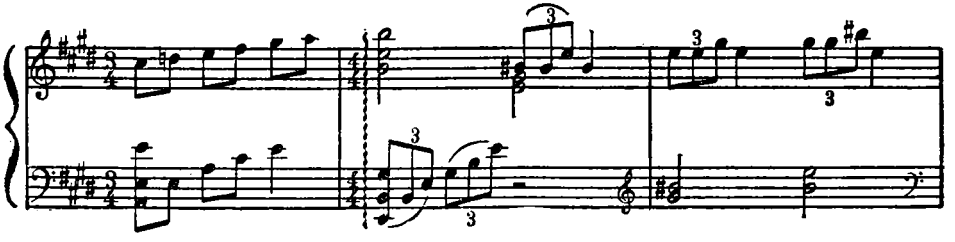

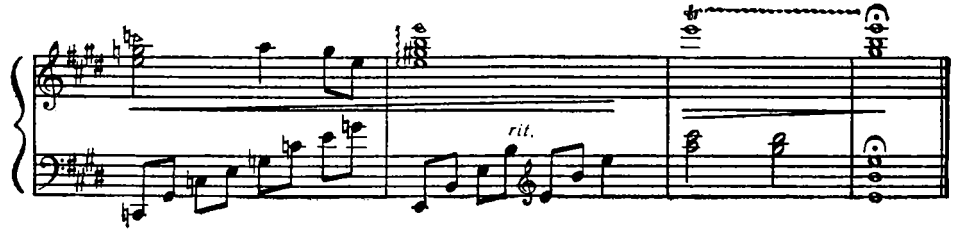

Помірно широко

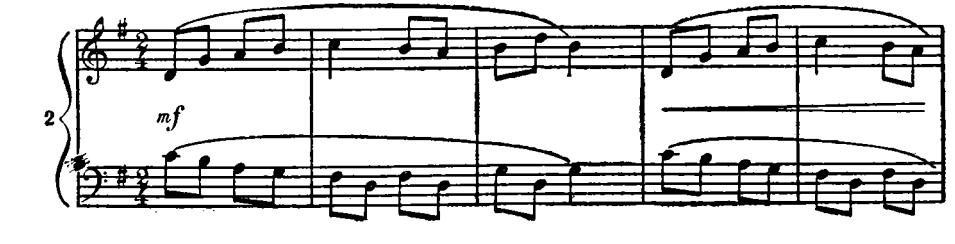

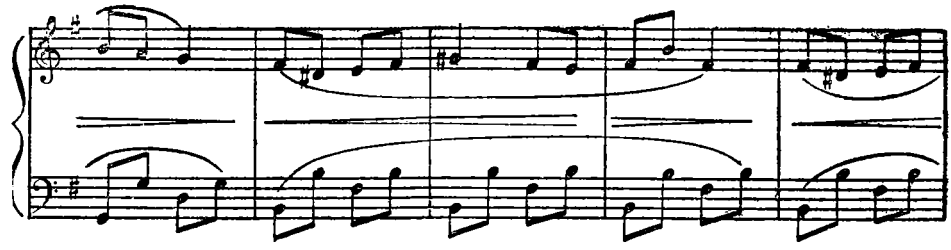

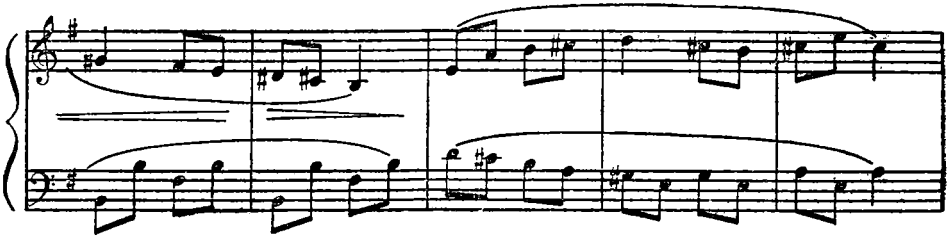

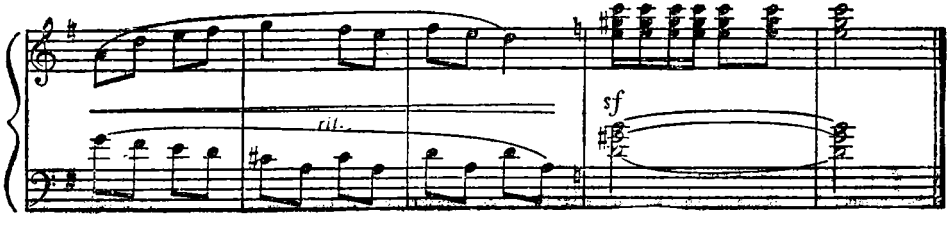

Повільно

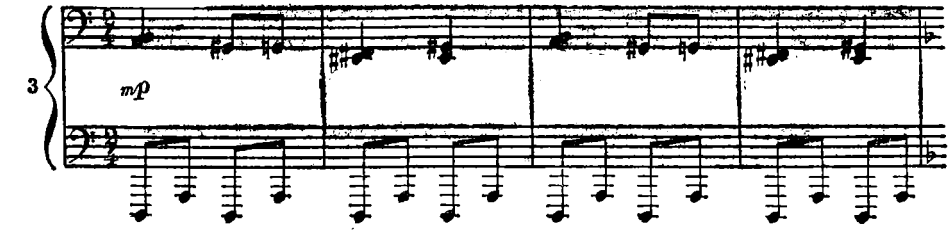

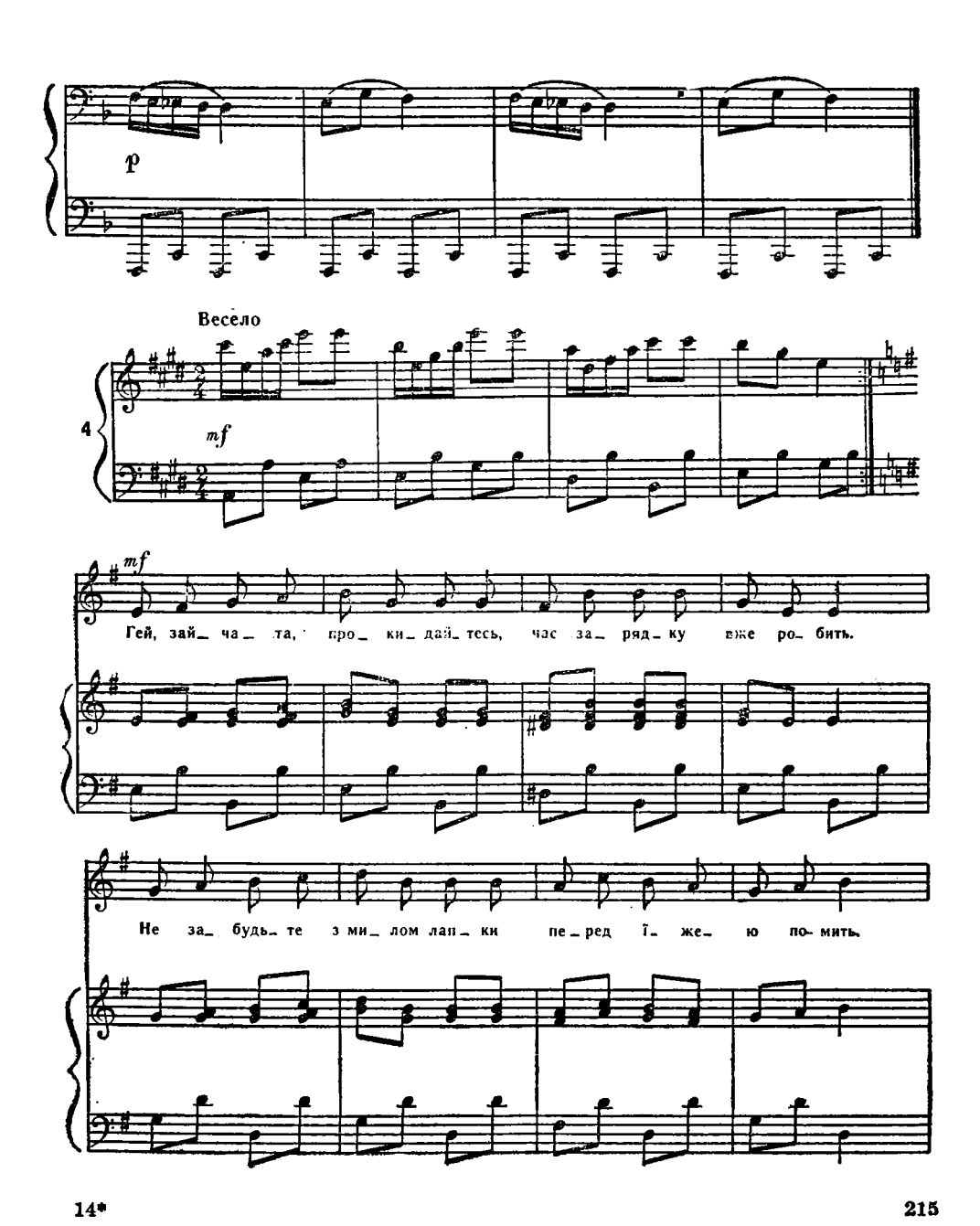
p
Весело
4
mf
mf
Гей, зай_ ча_ та, про_ ки_ дай_ тесь, час за_ ряд_ ку вже ро_ бить.
Не за_ будь_ те з ми_ лом лап_ ки пе_ ред ї_ же_ ю по_ мить.

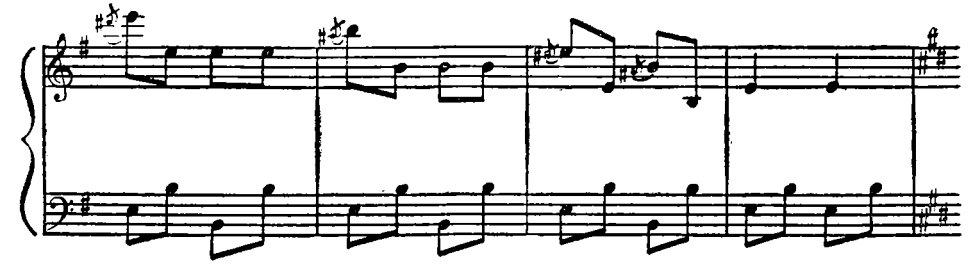

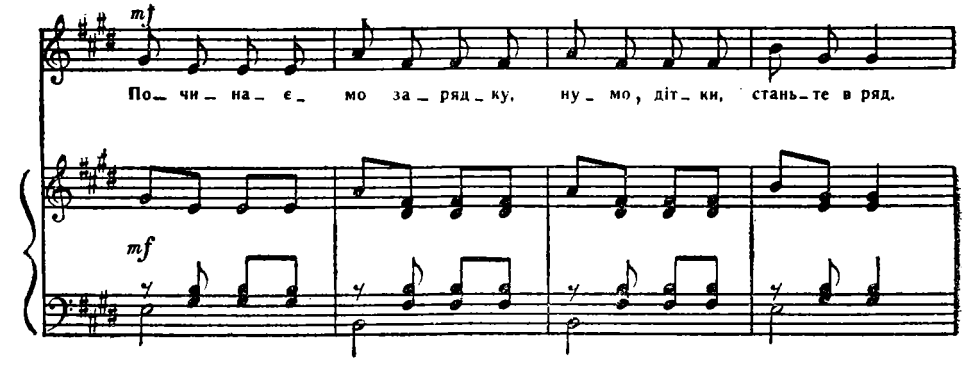
mf
По_ чи_ на_ є_ мо за_ ряд_ку, ну_ мо, діт_ки, стань_те в ряд.
mf

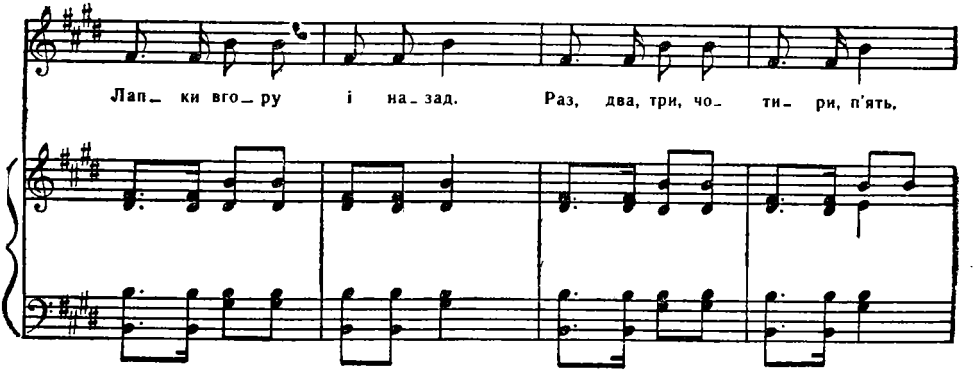
Лап_ ки вго_ру і на_зад. Раз, два, три, чо_ ти_ ри, п'ять,

лап_ки вго_ру, лап_ки вниз, біг на міс_ті, по_кру_тись!

Грайливо, весело

f

Ми ве_

mf

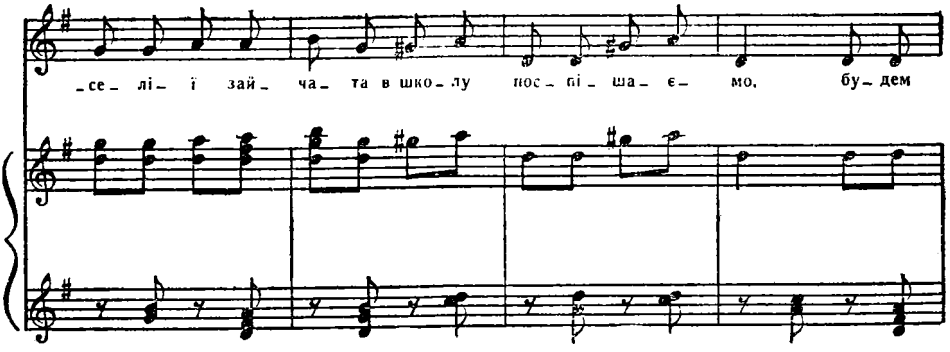
се_ лі_ і зай_ ча_ та в шко_ лу нос_ пі_ ша_ є_ мо, бу_ дем

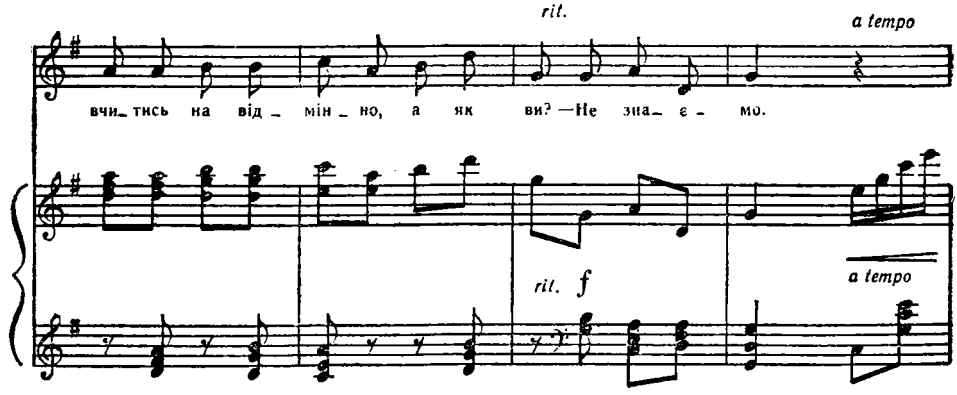
rit.
a tempo
вчи_ тись на від_ мін_ но, а як ви? —Не зна_ є_ мо.
rit.
f
a tempo

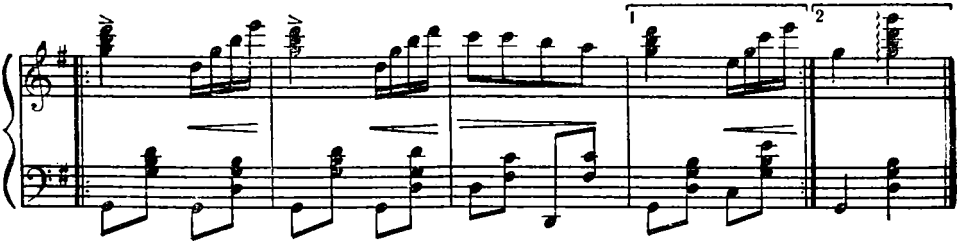
1
2

Помірно, весело

6

mf

Не поспішаючи

p

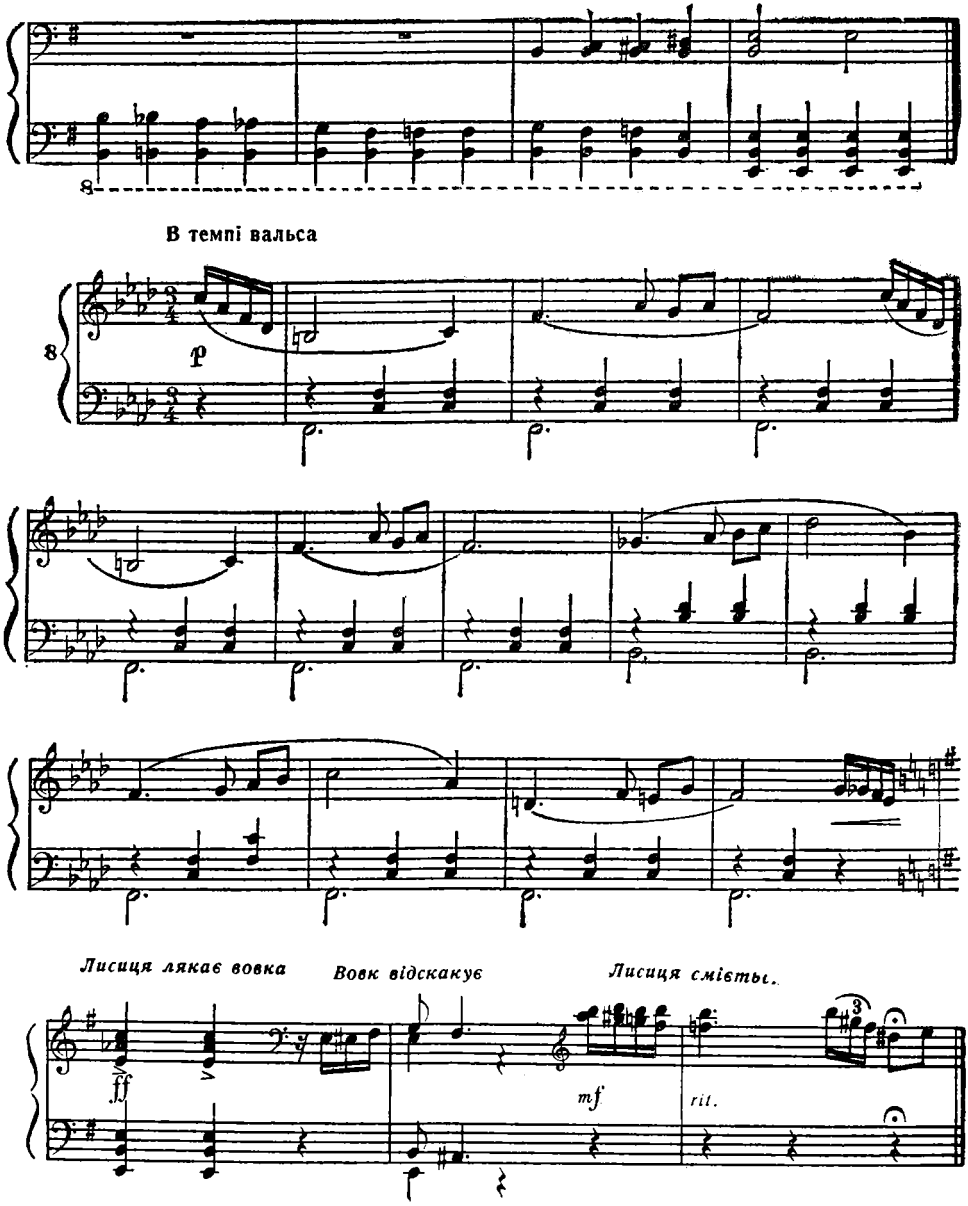
В темпі вальса
p
Лисиця лякає вовка
Вовк відскакує
Лисиця сміється.
ff
mf
rit.

mf

f

p

В темпі маршу

9

mf

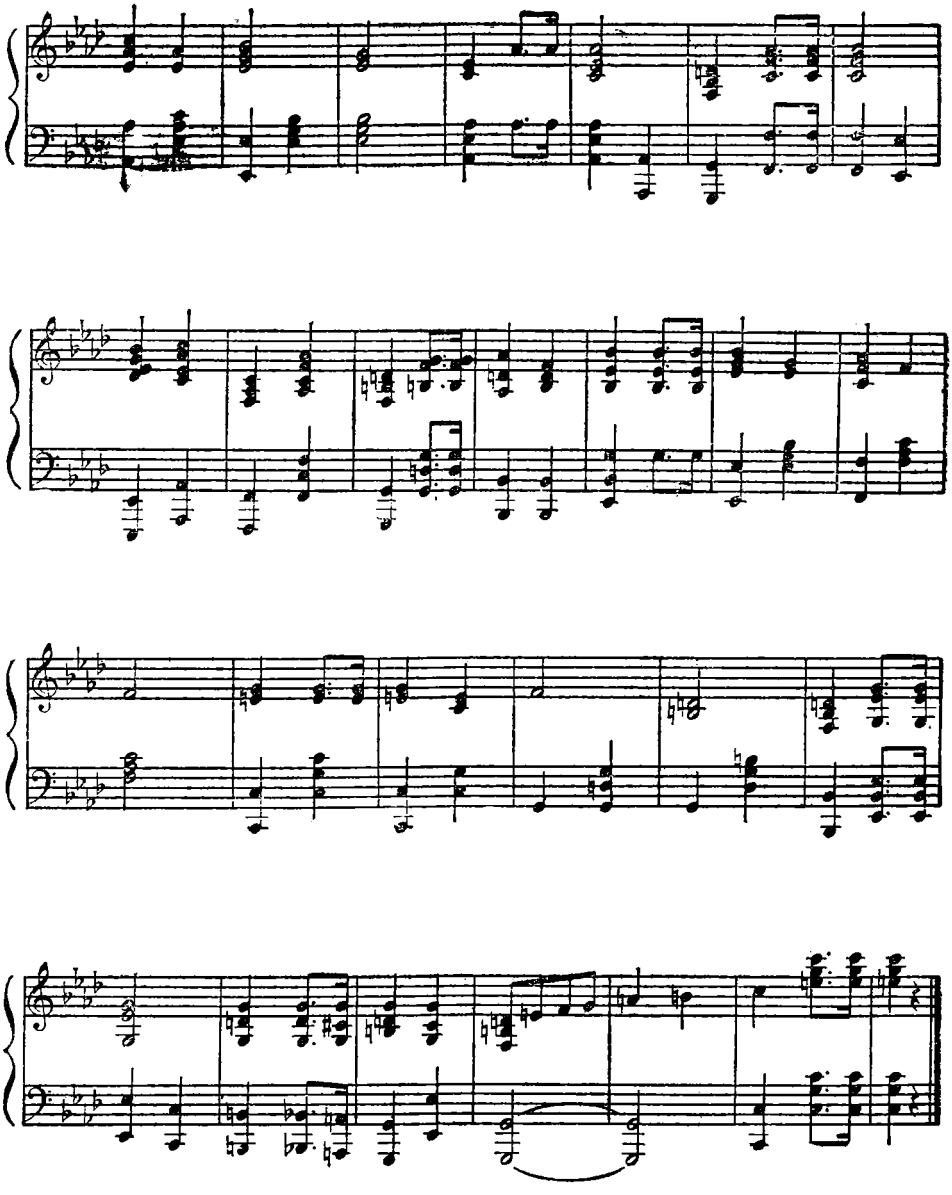

Грайливо, весело

10

mf

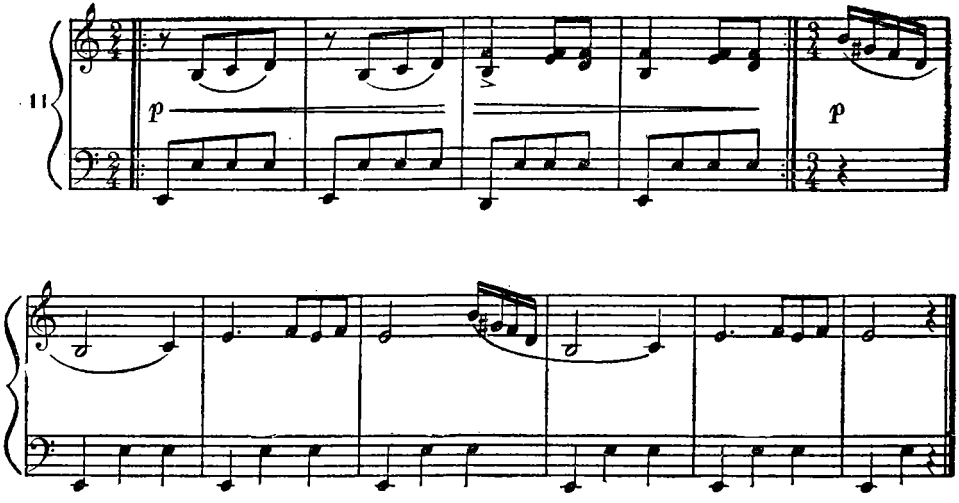

Помірно, широко

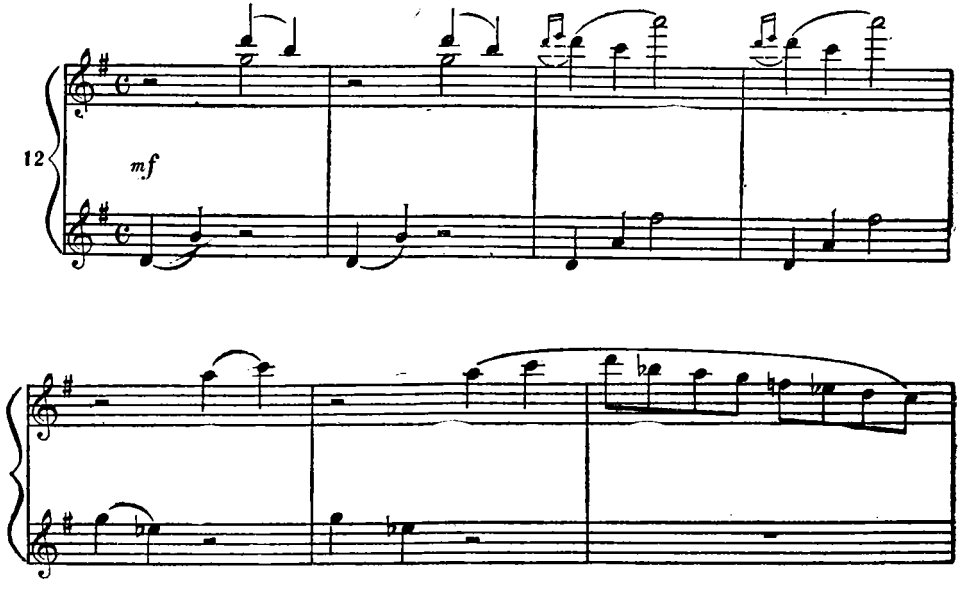

Бровко

Весело, бадьоро

А те_ пер пі_ де_ мо

до' шко_ ли, зві_ ря_ та, бо сьо_ год_ ні нам ще

Звірята

тре_ ба пра_ цю_ ва_ ти. Бу_ дем вчи_ тись на п'ять

і друж_но всі жи_ ти, от і каз_ ці кі_нець,

про_ща_вай_те, ді_ ти!

1

2

Як Барвінок став героєм.
Б. Чалий, музика А. Філіпенка 3

Лісовий годинник.
Г. Стефанов, музика М. Кармінського 63

Заздрісний котик.
Ю. Бобошко, В. Данилевич, музика М. Мірцина 97

Хрохаврон.
Ю. Чеповецький, переклад з російської О. Пархоменка, музика Ю. Рожавської 125

Битва під ялинкою.
Я. Сербін, музика В. Філіпенка 165

Пригоди Пончика і Медка.
О. Сухова, музика І. Шайкіс 193

Денисевич Эльза Андреевна
(Составитель)

БАРВИНОК В ГОСТЯХ У КУКОЛ

(Текст на украинском языке)

Редактор *Д. Д. Хмельницька*
Художник *В. С. Тарасенко*
Художній редактор *К. Ф. Контар*
Технічний редактор *Р. Б. Шейнкман*
Коректори *С. П. Драбчук, Н. С. Тельнюк*

Тем. план 1970 р. № 273. Здано на виробництво 11.VIII. 1969 р. Підписано до друку 3.III. 1970 р. Формат 70×90 1/16. Папір друкарський № 2. Умовн.-друк. арк. 16,67. Облік.-вид. арк. 14,65. Тираж 2750. Зам. 9—798. Ціна 88 коп.
Видавництво «Музична Україна», Київ, Пушкінська, 32.
Надруковано з матриць Київської книжкової фабрики № 1, Довженка 5 в Білоцерківській книжковій друкарні Комітету по пресі при Раді Міністрів УРСР, вул. К. Маркса, 4. Зам. 840.

88 коп.